

ŚWIAT NA NOWO

SOPOT | 27 – 29 września 2017

RAPORT

**GLOBALIZM, BILATERALIZM,
PATRIOTYZM GOSPODARCZY?**

WYZWANIA DLA SPOŁECZEŃSTW I BIZNESU

EFNI

EUROPEJSKIE FORUM
NOWYCH IDEI

ORGANIZATOR

WSPÓŁORGANIZATORZY

PARTNER HONOROWY

GLOBALIZM, BILATERALIZM, PATRIOTYZM GOSPODARCZY?
WYZWANIA DLA SPOŁECZEŃSTW I BIZNESU

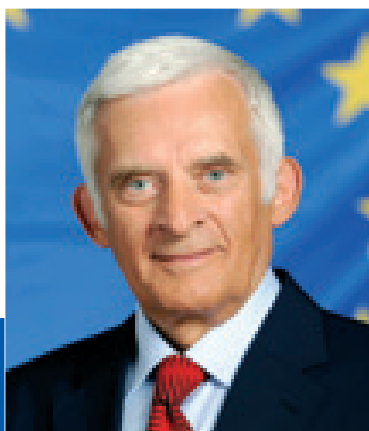
EFNI

SOPOT 2017

Przyszłość Europy to nasze zadanie	4
Solidarni z potrzebującymi	5
Europa dla biznesu, biznes dla Europy	6
Deklaracja Sopotka	8
Rada Programowa EFNI	11
Fotorelacja EFNI 2017	14
Inauguracja. Gala Otwarcia EFNI: Urządzenie świata na nowo	20
Polska za 20 lat. Jak technologia zmieni rzeczywistość? ...	22
Schyłek demokracji? Wgląd intelektualistów versus nauki społeczne	24
Rozmowy nocnych marków.	
Po co nam kobiety w Polityce?	26
Niemcy po wyborach	26
Wspomnienie Zbigniewa Brzezińskiego	27
Czy PKB odda pole indeksowi szczęścia?	28
Deбата śniadaniowa. Konflikty a mediacja – czy i jak możemy sami sobie pomóc?	31
Okrągły stół. Firma rodzinna a międzynarodowa korporacja, czyli patriotyzm gospodarczy a globalizm	32
Obywatelskie miasta w czasach narodowego populizmu ...	34
Razem czy osobno? Czy międzynarodowa współpraca biznesu okaże się silniejsza od trendów dezintegracyjnych na świecie?	36
Punkt zwrotny. Jak zmieniają się transatlantyckie relacje gospodarcze?	38
Ceremonia wręczenia nagrody Citi Handlowy dla liderów przedsiębiorczości Emerging Market Champions	41
Europa wielu prędkości: zmierzch unii czy nowy rozdział integracji europejskiej?	42
Okrągły stół. Polska firma na rynkach regionu. Ograniczanie ryzyka związanego z praktykami korupcyjnymi i przestępczością gospodarczą	44
Okrągły stół. Handel z myślą o silniejszej UE-27. Wolny handel w przyszłości – perspektywa partnerów społecznych	46

SPIS TREŚCI

Gospodarka o obiegu zamkniętym: moda, filozofia czy (po prostu) przyszłość?	48	Jak nadążyć za technologią? Edukacja współczesnego człowieka	92
Autorytety w XXI wieku – jaka jest dziś rola przywódców?	50	Spójność 2020 + ...	94
Jak wykorzystać szanse globalizacji? Jaka będzie pozycja Polski na mapie inwestycyjnej świata?	52	Polska i euro – czas na decyzję	96
Lotnictwo dyspozycyjne – nowy standard podróżowania	54	Gala zamknięcia EFNI 2017	98
Hiszpański wieczór networkingowy	56	Zatoki dialogu.	
Rozmowy nocnych marków.		Dlaczego Unia Europejska	
Rozmowa z sercem. O granicy pomiędzy zdrowiem i chorobą.	58	potrzebuje Polski?	102
Pieniądze w świetle ewangelii.	58	O wartościach w biznesie	103
Zmiana warty w polskiej polityce?	59	Miasta bez barier, miasta przyjazne dla wszystkich	105
Brexit – szansa dla europejskiej jedności, czy początek efektu domino?	60	Polska w Europie – dziś i jutro	106
Dialog obywatelski. Bezpieczna przyszłość Polski w Unii Europejskiej	62	Kierunek: margines Europy. O prawach kobiet w kontekście europejskim	107
Przyszłość Europy. Debata prezydentów i premierów	64	Spotkania z autorami książek.	
UE i Japonia: wspólna wizja nowego ładu handlowego?	68	Ostatnia prosta czy początek maratonu?	
Food 4.0. Smak jutra – jak może wyglądać przyszłość rynku żywności	70	Wyścig USA-Chiny o dominację na świecie.	108
Rynek cyfrowy: w przededniu rewolucji 5G	72	Co mogą zrobić środowiska biznesowe, żeby zachować pokój na świecie?	109
Wpływ globalnych trendów na funkcjonowanie firm	74	Przyszłość świata w szponach chaosu czy w naszych rękach?	110
Ceremonia wręczenia nagrody NEW@POLAND Związku Pracodawców Technologii Cyfrowych	77	Spotkania zamknięte.	
Czy patriotyzm gospodarczy zahamuje integrację starego kontynentu?	78	Nowa strategia polityki przemysłowej = strategia na rzecz poprawy konkurencyjności Europy	111
Czy przemysł 4.0 będzie potrzebował pracy człowieka? Wyzwania dla branży motoryzacyjnej	80	Nawigujemy w kierunku brexitu. Jaka rola dla biznesu w procesie negocjacji?	111
#Hacked! Czy Europa obroni obywateli przed cyberatakami?	82	Prezentacje.	
Ryzyko w biznesie: inwestowanie w czasach niepewności	84	Europejski portal projektów inwestycyjnych (EPPI)	112
Okrągły stół. Dialog społeczny metodą zarządzania zmianami społeczno-gospodarczymi? Wnioski z działania i rekomendacje dla Rady Dialogu Społecznego	86	New europe 100: prezentacja założeń i rozwoju projektu	113
Space 4.0 – jak kosmos otwiera się na biznes	88	Kontrapunkt.	
Fejsokracja: wpływ mediów społecznościowych i „fake news’ów” na demokrację, politykę i społeczeństwo	90	Wojna czy pokój? Scenariusze dla świata	114
		Bojkot. Prawo konsumenta czy narzędzie do robienia polityki?	115
		Wykłady.	
		Co lekarz wyczyta z Twojego genomu?	116
		Analogowe symulacje marsjańskie – nauka czy już biznes? ...	117
		Paneliści i goście	119
		Organizatorzy i partnerzy	135
		Biuro EFNI	144

PRZYSZŁOŚĆ EUROPY TO NASZE ZADANIE

Europejskie Forum Nowych Idei od początku było pomyślane jako platforma wymiany myśli i koncepcji służących polepszeniu środowiska, w którym żyjemy i prowadzimy działalność gospodarczą. Od trzynastu lat środowiskiem tym jest nie tylko nasza ojczyzna, ale także Unia Europejska. To właśnie Wspólnota pozwoliła Polsce sięgnąć po swój potencjał i osiągnąć status kraju rozwiniętego (wg. Banku Światowego).

Tegoroczne EFNI, jeśli wziąć pod uwagę żarliwość dyskusji, z pewnością zaliczyć można do najbardziej intensywnych. Blisko tysięcy uczestników debatowało na najróżniejsze tematy dotyczące przyszłości naszego kraju i kontynentu. Choć opinii padało tyle, ilu było uczestników, wszyscy byli zgodni co do jednej kwestii: pomimo potrzeby dalszych, poważnych reform w Unii Europejskiej przyszłość Polski musi być związana z głębszą integracją krajów Wspólnoty Europejskiej i z respektowaniem europejskich wartości. To przecież one położyły podwaliny pod ład i pokój w naszej części świata przez ostatnich 70 lat. Kryzys wartości, którego byliśmy ostatnio świadkami, a którego najbardziej znamionym symbolem jest brexit, powoli odchodzi do przeszłości, czego dowodem są porażki wyborcze ruchów i kandydatów nacjonalistycznych we Francji, w Niemczech czy w Holandii. My, Polacy, musimy teraz zrobić wszystko, by nie pozostać na peryferiach Europy; chcemy przecież znaleźć się w jej centrum. Musimy podjąć rzetelną debatę publiczną nad przyjęciem wspólnej waluty i czynnym udziałem w kształtowaniu europejskiej polityki podatkowej, cyfrowej, handlowej i obronnej. Uczynimy z nich nasze specjalności, jak ma to już miejsce chociażby w energetyce.

Temat tegorocznego Forum – globalizacja – okazał się wyjątkowo aktualny i trafnie opisujący wyzwania europejskich społe-

czeństw. Globalizacji nie da się cofnąć, protekcjonizm nie może być długofalową odpowiedzią na kryzys wartości. Wspólną Europę zbudowano na otwartości i ta otwartość właśnie musi pozostać jej prawdziwą siłą. Bądźmy więc adwokatami otwartych granic, silnego jednolitego rynku, umów handlowych z państwami trzecimi. Weźmy na siebie rolę promotora ekologicznych rozwiązań w przemyśle i w biznesie. Taki wniosek płynie z debat na temat megatrendów w branży cyfrowej, kosmicznej, w gospodarce o obiegu zamkniętym, w nowych rozwiązaniach w medycynie i przemyśle żywnościowym.

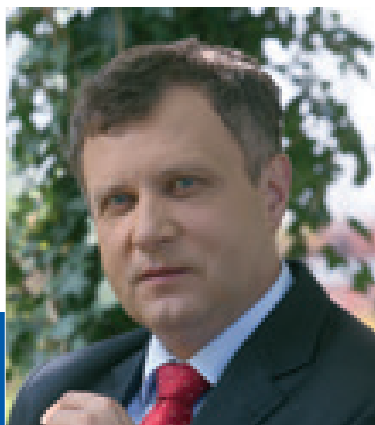
Dlaczego warto śledzić te trendy? Bo tylko ich bliska obserwacja pozwala na reakcję szybką, niespóźnioną i zgodną z rozwojem naszej cywilizacji. W ten sposób możemy proaktywnie i konstruktywnie kształtować przyszłość naszego kontynentu. Tędy właśnie powinna prowadzić nasza droga i w ten sposób należy reformować Unię. Kryzys zmusił nas do gruntownego przewartościowania naszego sposobu myślenia, ale też otworzył nas na zmianę, do której dojść możemy właśnie we wspólnym dialogu. Inicjowanie, prowadzenie i podtrzymywanie tego dialogu to jest rola, którą z ogromną przyjemnością i odpowiedzialnością bierze na siebie Europejskie Forum Nowych Idei.

HENRYKA BOCHNIARZ

prezydent Konfederacji Lewiatan
wiceprezydent BusinessEurope

JERZY BUZEK

przewodniczący Rady Programowej EFNI
przewodniczący Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii w PE

SOLIDARNI Z POTRZEBUJĄCYMI

Po raz siódmy spotkaliśmy się w Sopocie, by rozmawiać o tym co najważniejsze, co zmienia nasz świat i układa go na nowo. Te trzy konferencyjne dni pozwoliły nam spojrzeć na sytuację polityczną i gospodarczą z nowej perspektywy. Ożywcze i twórcze, nierzadko kontrowersyjne dyskusje są już stałym elementem Europejskiego Forum Nowych Idei. Do tego poziomu się przyzwyczailiśmy i z edycją na edycję EFNI nie traci na wiarygodności i sile przekazu, a wręcz przeciwnie. Bez sztucznego nadęcia i ubarwiania rzeczywistości paneliści oraz goście mówili o tym, co ich martwi i niepokoi. A niepokoi wiele. W obecnych czasach to ryzyko mówić wprost, dosadnie, ale warto, bo trudne czasy są egzaminem z odpowiedzialności i dorosłości, który właśnie zdajemy.

Tego egzaminu w stosunku do uchodźców nie zdają nasi rządzący. Zabrakło empatii i zwykłej ludzkiej przyzwoitości, bo jak kiedyś pomagano nam, my powinniśmy pomagać innym w potrzebie. Ale uczestnicy EFNI nie zawiedli. Dzięki ich wsparciu zakupimy wózki inwalidzkie dla potrzebujących dzieci z Syrii. Wszystkim serdecznie dziękuję za każdą złotówkę, za każdy odruch serca.

JACEK KARNOWSKI

prezydent Sopotu

EUROPA DLA BIZNESU, BIZNES DLA EUROPY

Tegoroczna, siódma już edycja EFNI po raz kolejny udowodniła, że forum jest kluczowym wydarzeniem w Europie, z którego zawsze wyjeżdżamy z nowymi ideami i przemysleniami. EFNI nie tylko przyciąga uczestników na najwyższym poziomie intelektualnym, ale przede wszystkim inspiruje ich do prowadzenia interesujących debat, uwzględniających szeroką tematykę, zawsze bardzo cenną w dyskusjach na temat przyszłości Unii Europejskiej.

Europejski biznes wykazuje się wielką wiarą w Unię Europejską, którą traktuje nie tylko jako przedsięwzięcie gospodarcze, ale także jako autora politycznej wizji. Wizja ta zaowocowała sześcioma dekadami stabilności, wzrostu i dobrobytu dla obywateli europejskich wszystkich krajów członkowskich. Chwilo-wo jednak wizja Unii Europejskiej jest z różnych przyczyn kwestionowana przez niektóre frakcje naszego społeczeństwa. Właśnie teraz nadszedł decydujący moment, aby ponownie przekonać krytyków Unii Europejskiej, że korzyści zdecydowanie przewyższają koszty współpracy transeuropejskiej.

Unia Europejska i kraje członkowskie muszą zatem zaprezentować jasną wizję naszej wspólnej przyszłości i podjąć zdecydowane działania na rzecz zabezpieczenia interesów obywateli Europy. Jako przedstawiciele biznesu sami uważamy się za kluczowego gracza w dążeniu do konkurencyjnej i zasobnej Europy na poziomie globalnym i sami zdefiniowaliśmy obszary wymagające natychmiastowego działania.

Za przykład niech posłuży jednolity rynek – nasze najlepsze dzieło i konkretna korzyść dla obywateli Europy. Prace nad wspólnym rynkiem wymagają jednak dokończenia i spójnego wdrożenia w całej Unii. Poza tym jednolity rynek należy chro-

nić przed nowymi tendencjami protekcyjnymi. Pomimo zwiększonej kontroli i krytyki ze strony społeczeństwa nie możemy się również wycofać z realizacji ambitnych planów w obszarze handlu. Dzięki naszym działaniom będziemy w stanie oprzeć się coraz ostrzejszej globalnej konkurencji i doprowadzić do zawarcia umów handlowych – z myślą nie tyle o biznesie, co o korzyściach dla całego społeczeństwa. Aby europejskie firmy mogły wyjść zwycięsko ze zderzenia z globalną konkurencją, konieczna jest realizacja zapowiadanej strategii polityki przemysłowej, która, w oparciu o nasze tradycyjne mocne strony, powinna umożliwić strategiczne wykorzystanie możliwości wynikających z przyszłych makrotrendów oraz przygotować nas na nadchodzące zmiany technologiczne.

Działania na rzecz polityki europejskiej mają na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb obywateli Europy, czyli zapewnienie stabilności gospodarczej, dostępu do miejsc pracy oraz doskonalenia umiejętności. Europejczycy nie powinni się czuć przytłoczeni zmianami w miejscu pracy i otoczeniu – powinni tymi zmianami sterować. Aby tak się stało, firmy muszą mieć możliwość działania. Nie ograniczajmy się wyłącznie do debaty. Współpracujmy ze sobą i połączmy siły, aby urzeczywistnić nasze europejskie marzenia i zapewnić lepszą przyszłość europejskim przedsiębiorstwom i pracownikom.

MARKUS J. BEYRER

dyrektor generalny, BusinessEurope

EFNI

SOPOT 2017

NOWE IDEE

DEKLARACJA SOPOCKA 2017

---

60 lat po podpisaniu Traktatów Rzymskich Europa stała się obszarem współpracy, a my, Europejczycy, żyjemy w pokoju, cieszymy się wolnością, korzystamy ze wspólnego rynku. Przestajemy zauważać granice do niedawna dzielące nasz kontynent.

Unia – bez wątpienia – okazała się najlepszym projektem dla Europy. To wspólny sukces. Nie możemy go zmarnować!

Jednocześnie kryzys migracyjny, ataki terrorystyczne, zmiany technologiczne, społeczne i gospodarcze, poczucie niesprawiedliwego udziału w sukcesie wspólnej Europy, wywołują obawy i krytykę. Rośnie populizm, wzmacniają się nastroje nacjonalistyczne i protekcyjnistyczne, podważany jest sens istnienia Wspólnoty Europejskiej, jej wartości i porządek prawny.

A przecież tylko wspólny wysiłek zapewni Europie bezpieczeństwo i rozwój. Przy obecnym układzie sił na świecie innej drogi nie ma. Dlatego przyszłość Europy wymaga równowagi pomiędzy trzema obszarami, które były motywami VII Europejskiego Forum Nowych Idei: globalizmem, bilateralizmem i patriotyzmem gospodarczym.

W kwestiach ponadpaństwowych, jak np. światowy ład handlowy czy bezpieczeństwo, kluczowa jest świadomość procesów globalnych. Jedynie ścisła

---

współpraca wszystkich krajów członkowskich pozwoli Unii Europejskiej na nie wpływać.

Relacje dwustronne to drugi filar stabilnej Europy. Z jednej strony wspólny głos państw członkowskich pozwala zawierać np. bilateralne umowy o wolnym handlu. Z drugiej, polityki państw członkowskich – skierowane na budowanie bezpośrednich stosunków z innymi krajami – wzmacniają pozycję całego kontynentu. Silne, międzynarodowe powiązania gospodarcze i polityczne są najlepszym gwarantem rozwoju, bezpieczeństwa i pokoju.

Trzecim filarem Unii Europejskiej są silni członkowie. Każdy kraj musi odrobić własną lekcję i zadbać o intensywny rozwój cywilizacyjny, społeczny, kulturowy, technologiczny i gospodarczy. Instytucje Unii za nikogo tego nie zrobią! Nie obwiniamy Unii za nasze błędy i zaniechania. Budujmy natomiast jej autorytet i wizerunek w państwach członkowskich. Uczmy solidarności, tolerancji dla innych, otwartości, wspólnej odpowiedzialności. Wymagajmy przestrzegania przyjętych praw. Budujmy jak najlepsze warunki gospodarowania w swoich krajach. Patriotyzm gospodarczy to ważny element europejskiego projektu. Nie może być on utożsamiany z nacjonalizmem, protekcyjnizmem i egoistycznym skupianiem się na własnych interesach, kosztem innych członków Wspólnoty.

Godzenie tak wielu złożonych interesów wymaga skutecznego dialogu, rozmowy, przede wszystkim z tymi, którzy mają inne zdanie, inne wizje, a często nie podzielają naszych wartości. To także zadanie biznesu. Nie zostawiamy Europy wyłącznie politykom!

Apelujemy zatem do wszystkich Europejczyków: Weźmy odpowiedzialność za naszą Unię Europejską. Bierzmy udział w dyskusji o przyszłości Europy. Proponujemy reformy i realizujmy je.

Europa to my!

Sopot, 29 września 2017 r.

HENRYKA BOCHNIARZ

prezydent Konfederacji Lewiatan, wiceprezydent BusinessEurope

JERZY BUZEK

przewodniczący Rady Programowej EFNI, Parlament Europejski

Znaki Citi oraz Citi Handlowy stanowią zarejestrowane znaki towarowe Citigroup Inc., używane na podstawie licencji. Spółce Citigroup Inc. oraz jej spółkom zależnym przysługują również prawa do niektórych innych znaków towarowych tu użytych.

Emerging Market Champions

citi handlowy

citihandlowy.pl/emergingmarketchampions

Citi Handlowy od lat wspiera polski biznes w międzynarodowej ekspansji i promuje Polskę wśród zagranicznych inwestorów.

Zapoznaj się z naszą ofertą Emerging Market Champions, która:

- wspiera polskie przedsiębiorstwa w inwestowaniu za granicą
- zachęca międzynarodowe firmy do inwestowania w Polsce.

Skuteczne rozwiązania wspierające biznes

Sprawdź na:

www.citihandlowy.pl/emergingmarketchampions

RADA PROGRAMOWA

WIKTOR ASKANAS

profesor emerytowany, Uniwersytet New Brunswick

JAN KRZYSZTOF BIELECKI

przewodniczący Rady Partnerów EY

HENRYKA BOCHNIARZ

prezydent Konfederacji Lewiatan, wiceprezydent BusinessEurope

MICHAŁ BONI

europoseł, Parlament Europejski

MAŁGORZATA BONIKOWSKA

prezes Centrum Stosunków Międzynarodowych, współtwórca i prezes instytutu THINKTANK

ADAM BUDNIKOWSKI

b. rektor Szkoły Głównej Handlowej

PIOTR BURAS

dyrektor warszawskiego biura Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych

JERZY BUZEK

przewodniczący Rady Programowej EFNI

KATARZYNA CHAŁASIŃSKA-MACUKOW

b. rektor Uniwersytetu Warszawskiego

PIOTR GULCZYŃSKI

prezes Fundacji na Rzecz Zdrowego Starzenia się

JERZY HAUSNER

profesor, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

DANUTA HÜBNER

przewodnicząca Komisji Spraw Konstytucyjnych w Parlamencie Europejskim

LESZEK JAŹDŻEWSKI

redaktor naczelny LIBERTÉ!

ŁUKASZ KALINOWSKI

prezes zarządu, MetLife TUnŻiR S.A.; wiceprezydent Konfederacji Lewiatan

TERESA KAMIŃSKA

b. prezes Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

JACEK KARNOWSKI

prezydent miasta Sopotu

MICHAŁ KLEIBER

profesor, Polska Akademia Nauk; wiceprezes Europejskiej Akademii Nauk i Sztuk

ANDRZEJ KOŹMIŃSKI

prezydent Akademii Leona Koźmińskiego

JANUSZ LEWANDOWSKI

europoseł, Parlament Europejski

ANDRZEJ LUBOWSKI

ekonomista, pisarz

LESZEK PAWŁOWICZ

dyrektor Gdańskiej Akademii Bankowej, wiceprezes zarządu Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową

PAWEŁ POTOROCZYN

dyrektor generalny, Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS, b. dyrektor Instytutu Adama Mickiewicza

WOJCIECH PRZYBYLSKI

redaktor naczelny Res Publica Nowa

TOMASZ SIELICKI

przedsiębiorca

SŁAWOMIR S. SIKORA

prezes zarządu Citi Handlowy

ALEKSANDER SMOLAR

prezes zarządu Fundacji im. Stefana Batorego

PIOTR SOYKA

przewodniczący rady nadzorczej, Gdańska Stocznia „Remontowa” im. J. Piłsudskiego S.A.

MAŁGORZATA STARCZEWSKA-KRZYSZTOSZEK

główna ekonomistka, Konfederacja Lewiatan

BEATA STELMACH

prezes zarządu GE na Polskę i kraje bałtyckie

WOJCIECH SZPIL

b. prezes zarządu, Totalizator Sportowy

MAGDALENA ŚRODA

filozofka, etyczka, profesor Uniwersytetu Warszawskiego

KAROLINA WIGURA

szefowa działu politycznego Kultury Liberalnej

MACIEJ WITUCKI

prezes rady nadzorczej Orange Polska

EFNI

SOPOT 2017

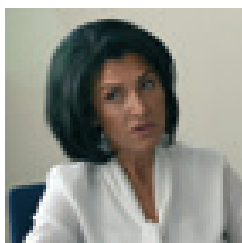
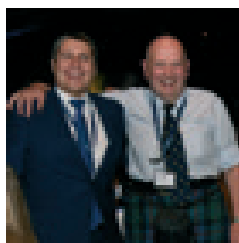
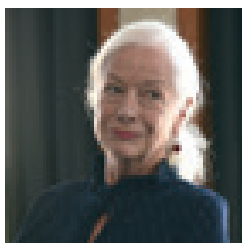
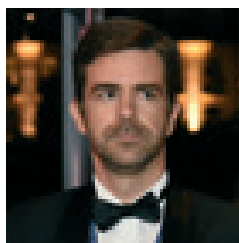
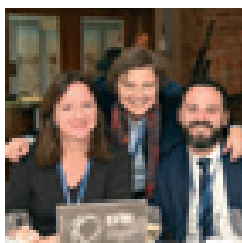
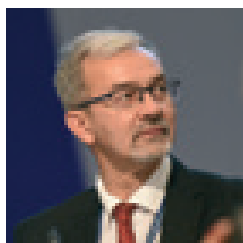
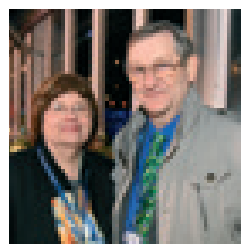
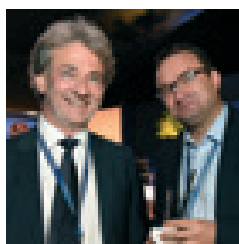

FOTORELACJA

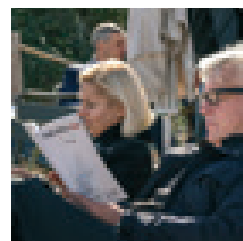

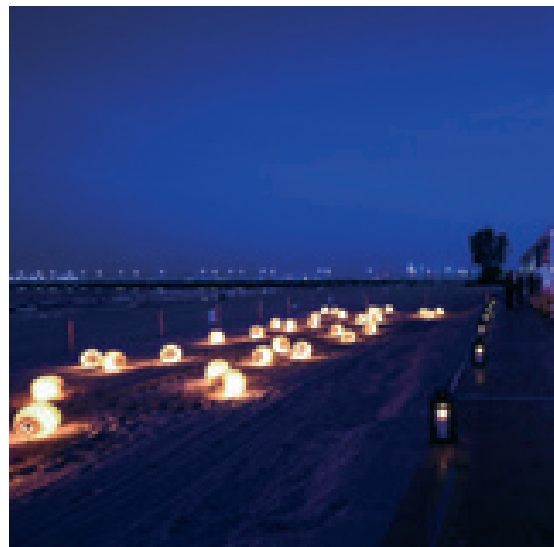
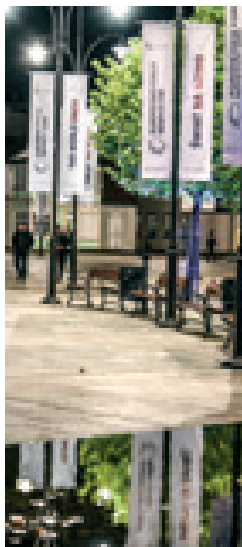
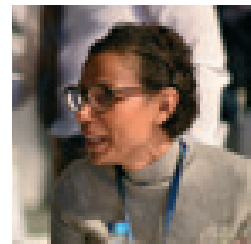
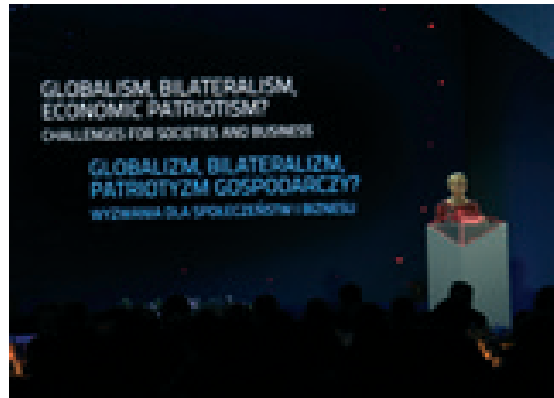
FOTORELACJA EFNI 2017

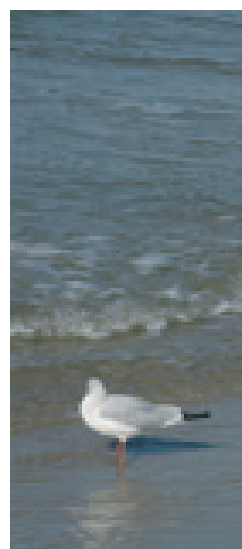
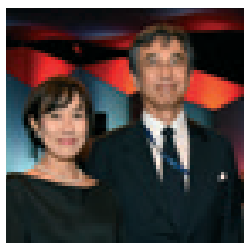
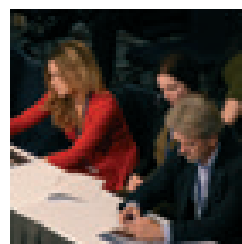
SOPOT | 27-29 września 2017

EFNI

SOPOT 2017

WYDARZENIA

GALA OTWARCIA EFNI: URZĄDZANIE ŚWIATA NA NOWO

Henryka Bochniarz, Norman Davies, Jerzy Buzek

KRYZYS GOSPODARCZY, BRAK ZAUFANIA DO ELIT I MIGRACJE SPOWODOWAŁY, ŻE FALA POPULIZMU I NACJONALIZMU ZAŁAŻA NIE TYLKO EUROPE. TO DOWÓD NA TO, ŻE MODEL GOSPODARCZY I SPOŁECZNY NIECO SZWANKUJE. NASZYM ZADANIEM JEST BRONIĆ WARTOŚCI EUROPEJSKICH I DOROBKU OSTATNICH DEKAD – POWIEDZIAŁA HENRYKA BOCHNIARZ, PREZYDENT KONFEDERACJI LEWIATAN, W CZASIE GALI OTWIERAJĄCEJ EUROPEJSKIE FORUM NOWYCH IDEI.

Szefowa Lewiatana podkreśliła, że w obecnych czasach ważne są solidarność, dialog, rozmowa, także z tymi, którzy myślą inaczej, sfrustrowanymi i niezadowolonymi. Musimy ich przekonywać i tłumaczyć, jakie znaczenie mają wartości europejskie.

Do Sopotu, już po raz siódmy, przyjechało ponad 1000 czołowych przedstawicieli świata biznesu, polityki, nauki i kultury, z Polski i ze świata, aby dyskutować o przyszłości Europy. Temat przewodni tegorocznej konferencji brzmiał: „Świat na nowo. Globalizm, bilateralizm, patriotyzm gospodarczy? Wyzwania dla biznesu”.

Gości EFNI powitali **Henryka Bochniarz**, **Jacek Karnowski**, prezydent Sopotu, **Jerzy Buzek**, przewodniczący Rady Programowej EFNI, i **Markus Beyrer**, dyrektor generalny BusinessEurope.

Henryka Bochniarz przekonywała, że nie można dzielić Unii na „nas” i „ich”. Przecież Bruksela to „my”! My, Polacy, budujemy Unię Europejską, w takim samym stopniu jak każde inne państwo członkowskie. Mamy wpływ na kształt jej instytucji i podejmowane decyzje.

Markus Beyrer podkreślił, że w ciągu ostatniego roku udało się wiele spraw w Unii Europejskiej popchnąć w dobrym

INAUGURACJA

kierunku. Jest w nas więcej optymizmu. Postęp zawdzięczamy zarówno wielu reformom zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim. Poprawia się sytuacja gospodarcza. Europa pozostaje nadal wymarzone miejsce do życia dla milionów ludzi. Oczywiście, nie wszystkie problemy zostały rozwiązane. Ludzi biznesu niepokoją np. przedłużające się rozmowy dotyczące brexitu.

Jacek Karnowski powiedział, że bycie w Europie oznacza solidarność także z tymi, którym jest źle, czyli z uchodźcami, i poprosił o wsparcie ich.

Gościem specjalnym gali był **Norman Davies**, profesor Uniwersytetu Londyńskiego, który w tym roku otrzymał nagrodę EFNI za promowanie wartości europejskich.

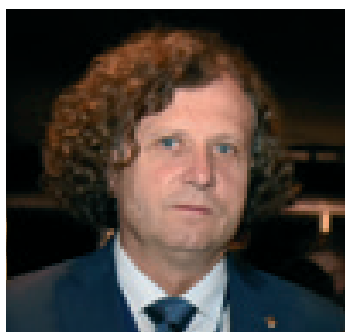
Kryzys gospodarczy, brak zaufania do elit i migracje, spowodowały, że fala populizmu i nacjonalizmu załała nie tylko Europę. To dowód na to, że model gospodarczy i społeczny nieco szwankuje. Naszym zadaniem jest bronić wartości europejskich i dorobku ostatnich dekad.

HENRYKA BOCHNIARZ

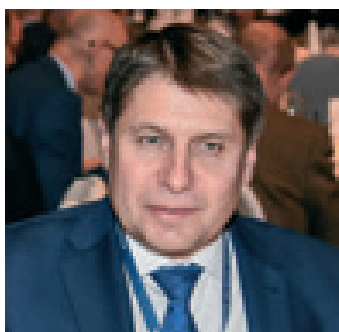
prezydent Konfederacji Lewiatan
wiceprezydent BusinessEurope

Prof. Davies w rozmowie z Jerzym Buzkiem bardzo pozytywnie mówił o Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku. Jego zdaniem muzea budujemy po to, aby zachować pamięć o minionych wydarzeniach, one tworzą naszą tożsamość. – Europa nie może zapominać o swojej przeszłości – dodał. Z niepokojem wyrażał się jednak o przyszłości Wielkiej Brytanii. – Boję się, że brexit unicestwi Zjednoczone Królestwo, boję się, że ono nie przeżyje tej choroby. Natomiast Polska poradzi sobie z obecnymi problemami – dodał.

Zdaniem Normana Daviesa historycy patrzą na to, co się wydarzyło w przeszłości, ale nie są astrologami i nie są w stanie przewidzieć, co się wydarzy w przyszłości. Jedno jest pewne – państwa powstają, rozwijają się, ale przychodzi też czas, że znikają.

Jacek Karnowski

Markus Beyrer

Shigeo Matsumoto

POLSKA ZA 20 LAT. JAK TECHNOLOGIA ZMIENI RZECZYWISTOŚĆ?

PARTNER **citi handlowy**®

PARTNER MERYTORYCZNY

THINKTANK®
ośrodek dialogu i analiz

Od lewej: Łukasz Grass, Maciej Witucki, Aleksandra Przegalińska-Skierkowska, Krystian Jażdżewski, Jacek Czerniak

PANELIŚCI: **Jacek Czerniak**, dyrektor Departamentu Klientów Globalnych, Citi Handlowy, Polska, **Krystian Jażdżewski**, profesor nauk medycznych, Laboratorium Genetyki Nowotworów Człowieka, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Polska, **Aleksandra Przegalińska-Skierkowska**, adiunkt, Katedra Zarządzania Międzynarodowego, Akademia Leona Koźmińskiego, Polska, **Maciej Witucki**, przewodniczący rady nadzorczej Orange, Polska

MODERATOR: **Łukasz Grass**, redaktor naczelny, Business Insider, Polska

CHOĆ TRUDNO PRZEWIDZIEĆ, JAK ZMIENIĄ SIĘ POLSKA I ŚWIAT ZA 20 LAT, TO JEDNAK JUŻ DZIŚ OBSERWUJEMY TRENDY, KTÓRE WYZNACZAJĄ KIERUNKI TYCH ZMIAN. POTENCJAŁ POLSKI W WIELU OBSZARACH NIE ODBIEGA OD POTENCJAŁU KRAJÓW LEPIEJ ROZWIŃIĘTYCH. NIE MA LUKI TECHNOLOGICZNEJ MIĘDZY POLSKĄ A ZACHODEM.

Paneliści podkreślali, że rozwój technologii zmieni rynek pracy. Część zawodów zniknie, a większość rutynowych czynności będą wykonywały roboty. Być może zostanie wprowadzony również dochód podstawowy. **Maciej Witucki** zauważył, że za 20 lat pracownik najniższego szczebla nie będzie podobny do dzisiejsze-

go pracownika. Będzie on posiadał dużo większe kompetencje i będzie wykonywał bardziej skomplikowane zadania. Wyzwaniem jest również starzejące się społeczeństwo, które za 20 lat będzie dużo starsze.

Uczestnicy dyskusji zgodzili się, że potencjał Polski nie odbiega od po-

tencjału krajów lepiej rozwiniętych, wskazywali jednak na problemy zarówno legislacyjne, jak i mentalnościowe, które blokują rozwój nowych technologii. Na pytanie, jak zasypać luki technologiczne, **Aleksandra Przegalińska-Skierkowska** odpowiedziała, że przede wszystkim powinniśmy poszukiwać luk

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 1

Maciej Witucki

i nowych obszarów, zamiast próbować kopiować rozwiązania z Doliny Krzemowej. – Powinniśmy wybiegać w przyszłość i próbować zagospodarowywać puste pola, dzięki czemu będziemy mogli skalować nasze pomysły i wychodzić z nimi na zewnętrzne rynki. Zbyt rzadko jednak bierzemy na siebie rozwój firmy i realizację projektów. Zwykle jesteśmy zaledwie wykonawcami – dodała.

Krystian Jażdżewski wskazał na technologie, które pomagają w dużej mierze przyspieszyć diagnostykę chorób nowotworowych. – Na każde 600 osób jesteśmy w stanie pomóc 30 osobom, jeśli tylko uda się dotrzeć do szerokiej grupy – mówił prof. Jaż-

dżewski. Podkreślił, że największym problemem jest dotarcie z informacją do osób, które mogłyby mieć możliwość przebadania się. – Polscy pracownicy nauki są bardzo chętnie przyjmowani na uniwersytetach amerykańskich, tym samym nie odbiegają poziomem od zagranicznych kolegów – argumentował.

Aleksandra Przegalińska-Skierkowska

Na pytanie, jak wspierać rozwój technologii, **Jacek Czerniak** odpowiedział, że największym wyzwaniem dla startupów jest komercjalizacja. Wskazał tu rolę państwa, które powinno zbudować system wspomagający transfer technologii. W Polsce nie mamy odpowiednich

systemów wsparcia, analogicznych do tych, które funkcjonują w krajach zachodnich.

Maciej Witucki, podsumowując dyskusję, podkreślił, że największym potencjałem Polski są młodzi ludzie, którzy widzą możliwości rozwoju w Polsce i wręcz zachęcają obcokrajowców do podjęcia studiów na polskich uczelniach. Specjalizacja w wąskich dziedzinach może stworzyć znaczną przewagę, która sprawi, że będziemy konkurencyjni na rynku, szczególnie w segmentach rynku związanych z ekologią i budownictwem, gdzie już dziś jesteśmy ekspertami.

Krystian Jażdżewski

WNIOSKI:

- Państwo powinno wspierać polską przedsiębiorczość zarówno legislacyjnie, jak i finansowo. Pomoc w komercjalizacji pomysłów jest niezbędna szczególnie na wstępnym etapie funkcjonowania firm, na którym nie angażują się jeszcze fundusze Venture Capital.
- Firmy technologicznie rozwinięte powinny pamiętać o tym, aby budować różnorodne zespoły, w skład których wejdą nie tylko specjaliści z „twardą wiedzą”, ale również osoby z kompetencjami „miękkimi”.

SCHYŁEK DEMOKRACJI? WGLĄD INTELEKTUALISTÓW VERSUS NAUKI SPOŁECZNE

CENTRUM STUDIÓW NAD DEMOKRACJĄ

UNIWERSYTET
SWPS

PARTNER MERYTORYCZNY

Od lewej: Radosław Markowski, Łukasz Lipiński, Michael D. Kennedy

PANELIŚCI: **Leszek Jażdżewski**, redaktor naczelny, „LIBERTÉ!”, Polska, **Michael D. Kennedy**, profesor socjologii, spraw międzynarodowych i Public Affairs, Uniwersytet Browna, USA, **Michal Kořan**, wicedyrektor wykonawczy, Aspen Institute Central Europe, Czechy, **Radosław Markowski**, dyrektor Centrum Studiów nad Demokracją, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Polska

MODERATOR: **Łukasz Lipiński**, dyrektor ds. analiz, Polityka Insight, Polska

CZY W EUROPIE MAMY DO CZYNNIENIA Z KRYZYSEM DEMOKRACJI? JEST WIELE NIEPOKOJĄCYCH WYDARZEŃ I MÓWI SIĘ O KRYZYSIE, ALE JEDNOCZEŚNIE WIELE WSKAŹNIKÓW POKAZUJE, ŻE DEMOKRACJA TRZYMA SIĘ MOCNO. PROBLEMEM JEST JEDNAK ALIENACJA I ROSNĄCE DYSPROPORCJE POMIĘDZY RÓŻNYMI GRUPAMI SPOŁECZNYMI ORAZ BRAK PRZYGOTOWANIA INSTYTUCJI I CAŁYCH SPOŁECZEŃSTW DO NADCHODZĄCYCH GLOBALNYCH ZMIAN.

Wyniki badań przeprowadzonych w blisko trzydziestu państwach europejskich pokazują, że poparcie dla demokracji liberalnej nie słabnie. Jej zwolennicy często krytycznie oceniają polityki społeczno-gospodarcze swoich rządów, ale nie podważają fundamentów liberalnej demokracji.

Przy czym demokracja rozumiana jest nie tylko jako mechanizm wyłaniania i sprawowania władzy, ale również obrony słabszych i zmniejszania nierówności.

Zdaniem **Radosława Markowskiego** nie widać schyłku demokracji liberal-

nej. Spada jednak jakość „demokratycznego obywatela”. Nie wystarczą świadome rządy. Zaangażowani powinni być obywatele i od tego zależy jakość demokracji. Tymczasem ludzie odsuwają się obecnie od wielu wartości, które wcześniej były bardzo istotne. Odsuwają się od życia

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 1

Michael D. Kennedy

społecznego, partii, które coraz większą wagę przywiązują do wyniku wyborczego, a coraz mniejszą do programu, ale też od Kościoła czy rodziny. To wpływa na jakość życia publicznego.

Michael D. Kennedy stwierdził, że obserwujemy wzrost demokracji w pewnych obszarach i spadek w innych. Jednak zasadne i przydatne może być nazwanie naszych czasów okresem kryzysu demokracji, obecnie działające instytucje nie radzą sobie bowiem z ogromnymi wyzwaniami współczesności. Jeśli nie nazwiemy obecnej sytuacji kryzysową,

to nie dokonamy ważnych zmian. Odpowiedzialność za te zmiany powinni wziąć na siebie nie tylko politycy, ale też naukowcy. Uniwersytety powinny wykonywać badania, ale też prowadzić dialog ze społecznościami.

– Dominującym uczuciem we współczesnych społeczeństwach jest strach

Leszek Jażdżewski

przed przyszłością. Ludzie boją się, że to, czego się dotąd nauczyli, stanie się nieużyteczne. Rządy, naukowcy i całe społeczeństwa nie są w stanie nadążyć za bieżącymi zmianami – zwłaszcza technologicznymi. Powinniśmy mówić o tym, w jaki sposób

technologie mają pomóc ludziom, a mówimy raczej o efektywności. To się powinno zmienić, jeśli chcemy mówić o prawdziwej demokracji – zwrócił uwagę **Michał Kořan**.

Leszek Jażdżewski dodał, że kryzys jest nieodłącznym elementem systemu, w którym funkcjonujemy. Wszyscy nie nadążamy za globalizacją. Czas rozumu się skończył. Ludzie odsuwają się od partii, odcinają od demokracji. Być może warto by było skończyć z iluzją, że głosujemy na programy pozytywne, i wprowadzić system głosowania „przeciw”?

Michał Kořan

WNIOSKI:

- Rewolucja w technologiach informacyjnych może doprowadzić do renesansu demokracji, ale może ją również wypaczyć. Technologie te poszerzają dostęp do informacji i zwiększają przejrzystość, ale umożliwiają też grę emocjami na ogromną skalę i ograniczają w ten sposób zdolność dokonywania racjonalnych wyborów.
- Jakość demokracji zależy od poziomu obywateli, od ich wiedzy, poczucia odpowiedzialności i zaangażowania społecznego.
- Dla utrzymania dobrej kondycji demokracji kluczowa jest wysoka jakość instytucji publicznych, edukacji i dialog społeczny.

PO CO NAM KOBIETY W POLITYCE?

Od lewej: Małgorzata Bonikowska, Barbara Nowacka, Atifete Jahjaga, Magdaléna Vášáryová

Uczestniczki dyskusji (**Atifete Jahjaga**, b. prezydent Kosowa, **Barbara Nowacka**, kanclerz, Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych, **Magdaléna Vášáryová**, prezes, Instytut Polityki Kulturalnej, **Małgorzata Bonikowska**, Think Thank) na temat roli kobiet w polityce były zgodne, że kobietom w polityce jest trudniej. Podkreślały jednak, że w przyszłości nie musi tak być – tym bardziej że płeć przestaje być wyznacznikiem rodzaju kariery zawodowej.

Kobiety w polityce się sprawdzają, także dlatego, że ich naturalne cechy zaczęły być w tym zawodzie użyteczne. W XXI wieku efektywność liderów jest bardziej uzależniona od giętkości, otwartości na dialog i empatii – cech tradycyjnie przypisywanych kobietom. Badania pokazują, że obecność pań w partiach czy parlamentach ogranicza polityczne konflikty oraz przyczynia się do wydłużenia listy zrealizowanych obietnic wyborczych.

NIEMCY PO WYBORACH

Irene Hahn-Fuhr, dyrektor Przedstawicielstwa Fundacji Heinricha Bölla w Warszawie, **Michal Kořan**, wicedyrektor wykonawczy, Aspen Institute Central Europe, **Janusz Reiter**, przewodniczący Rady Fundacji Centrum Stosunków Międzynarodowych, omawiali efekty niemieckiej kampanii wyborczej. Goście dyskutowali, w jaki sposób zapewnić stabilizację społeczną w poelekcyjnym kraju oraz jak radzić sobie z wyzwaniem technologicznymi stawianymi przez kraje takie jak Chiny. Zdaniem Janusza Reitera kampania wyborcza w Niemczech była nudna, ale jej wyniki ekscytujące. Według Michala Kořana i Irene Hahn-Fuhr rezultat

wyborów parlamentarnych jest sygnałem, że w ostatnich latach brakowało konstruktywnej i rzeczowej debaty politycznej między rządem a opozycją. Wyjście SPD z koalicji utrudni wprowadzić CDU-CSU rządzenie Niemcami, ale może przywrócić szerszy dialog o sprawach państwa, na który niemieckie społeczeństwo od dawna liczy. Dyskutując o przyszłości Niemiec, zwrócono także uwagę na potrzebę większych inwestycji w najnowsze technologie, R&D i edukację. Zdaniem panelistów mimo dobrych wskaźników ekonomicznych to właśnie w tych obszarach Niemcy zacinają coraz bardziej odstawać od USA i Chin.

WSPOMNIENIE ZBIGNIEWA BRZEZIŃSKIEGO ORAZ PROJEKCJA FILMU „STRATEG” POŚWIĘCONEGO JEGO PAMIĘCI

Od lewej: Katarzyna Kolenda-Zaleska, Andrzej Lubowski i uczestnicy rozmowy (w pierwszym rzędzie Zbigniew Bochniarz i Henryka Bochniarz)

O jednym z najwybitniejszych geostrategów, uważanym za architekta współczesnego ładu społeczno-gospodarczego, dyskutowali: **Katarzyna Kolenda-Zaleska**, dziennikarka i publicystka TVN, i **Andrzej Lubowski**, ekonomista, pisarz i komentator. – Ameryka miała szczęście posiadać wielu wybitnych dyplomatów, ale tylko dwóch wielkich geostrategów. Jednym z nich był Zbigniew Brzeziński – podkreśliła Katarzyna Kolenda-Zaleska.

Wspomnienie poprzedziła projekcja filmu „Strateg”. Czterech laureatów Pokojowej Nagrody Nobla, 39. prezydent Stanów Zjednoczonych, byli i obecni prezydenci Polski, amerykańscy sekretarze stanu i doradcy do spraw bezpie-

czeństwa narodowego – to między innymi oni kreślą portret wybitnego politologa i analityka, doradcy do spraw bezpieczeństwa narodowego prezydenta Jimmy Cartera profesora Zbigniewa Brzezińskiego w filmie dokumentalnym Katarzyny Kolendy-Zaleskiej „Strateg”. To opowieść o polityce, o trudnych wyborach i o tym, jak w odpowiedzialnie moralny sposób wpływać na bieg wydarzeń na świecie. Film opowiada o negocjacjach pokojowych w Camp David, zimnej wojnie i interwencji radzieckiej w Afganistanie, o dramatycznej akcji odbicia amerykańskich zakładników w Teheranie, o „Solidarności” i wyborze Papieża Jana Pawła II. To także opowieść o nieprzeciętnych więzach rodzinnych, miłości i trudach godzenia pracy z wychowywaniem dzieci.

Katarzyna Kolenda-Zaleska

CZY PKB ODDA POLE INDEKSOWI SZCZĘŚCIA?

PARTNER MERYTORYCZNY

respublica
DATE DO MYŚLENIA

Od lewej: Salvatore Babones, Romina Boarini, Wojciech Przybylski, Edoardo Campanella, Petr Zahradnik

PANELIŚCI: **Salvatore Babones**, profesor, Uniwersytet w Sydney, Australia, **Romina Boarini**, koordynator ds. inicjatywy na rzecz wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu (Inclusive Growth Initiative), OECD, **Edoardo Campanella**, ekonomista ds. strefy euro, UniCredit, Włochy, **Petr Zahradnik**, doradca prezesa Czeskiej Izby Handlowej, członek EKES, Czechy

MODERATOR: **Wojciech Przybylski**, prezes, Fundacja Res Publica, Polska

OD 20 LAT TOCZY SIĘ DEBATA NA TEMAT ZASTOSOWANIA PKB W POMIARZE EFEKTYWNOŚCI RZĄDÓW. JAK MIERZYĆ DOBROBYT SPOŁECZEŃSTWA I CZY NAPRAWDĘ POTRZEBUJEMY INNEGO MIERNIKA?

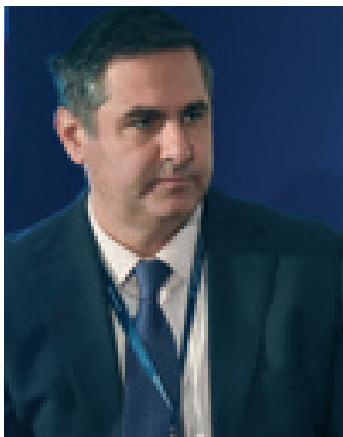
Roamina Boarini stwierdziła, że PKB jest jednym z najbardziej niedoskonałych mierników jakości życia. Podkreśliła również nadużywanie PKB dla osiągnięcia celów politycznych poszczególnych grup rządzących i stymulowanie w tym celu wzrostu gospodarczego, który jest niezrównoważony i niemożliwy do utrzymania. Zwróciła uwagę na fakt, że PKB nie odzwierciedla odczuć i nastrojów obywateli, które są

jednym z czynników wpływających na rynek.

Salvatore Babones podkreślał, że PKB bierze pod uwagę procesy zachodzące w gospodarce rynkowej, ale pomija procesy mające miejsce w gospodarstwie domowym, takie jak wychowanie dzieci, produkcja żywności na potrzeby własne czy prace domowe. Pomija tym samym dużą ilość procesów zachodzących

w społeczeństwie, zwłaszcza w krajach rozwijających się.

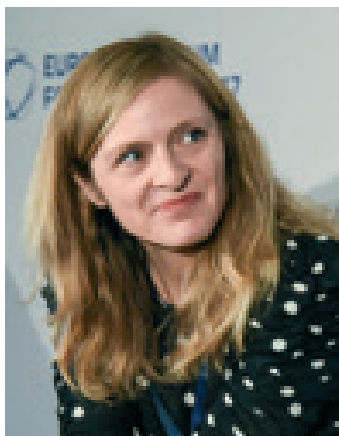
Jak dodał **Edoardo Campanella**, PKB jest wskaźnikiem, który może określić, czy państwo rozwija się szybko, czy wolno, ale nie określa, czy podąża w dobrym kierunku. Campanella podkreślił znaczenie PKB dla istnienia globalnych rynków finansowych, które są niezbędne dla funkcjonowania większości gospodarek,

Salvatore Babones

szczególnie tych mniej zasobnych w kapitał. Wraz z rozwojem tych rynków ciężko jest zastąpić PKB; jest on ważny w określeniu wahań w działalności biznesowej. Gość EFNI zwrócił również uwagę, że część krajów krytykujących PKB jako miernik ma inny niż ściśle kapitalistyczny układ socjoekonomiczny. Zauważył też, że żyjemy w państwach narodowych, których układ, w tym system podatkowy, opiera się na PKB.

Petr Zahradnik podkreślił, że w przypadku Europy Środkowej oraz dominującej w niej w przeszłości ekonomii centralnie planowanej PKB było i ciągle jest jednym z najlepszych mierników produkcji państwa.

Romina Boarini

PKB staje jednak przed wyzwaniami, takimi jak globalizacja – gdzie PKB różni się znacznie od PNB – zwłaszcza w przypadku posttransformacyjnych krajów Europy Wschodniej.

Produkt Krajowy Brutto jest również ustandaryzowanym miernikiem, który umożliwia stosowanie go w niemal każdej gospodarce.

– PKB jest co prawda standardem, ale standardem, któremu daleko do ideału – podsumowuje **Wojciech Przybylski**.

Edoardo Campanella

WNIOSKI:

- PKB wciąż pozostanie głównym wskaźnikiem dla globalnych rynków finansowych, umożliwiającym porównywanie państw. Z perspektywy społeczeństw, które ma opisywać, powinniśmy jednak uwzględnić również inne czynniki, które definiują dobrobyt społeczeństwa.
- Należy brać pod uwagę również kwestie związane z działaniami nierynkowymi, takimi jak wychowanie dzieci, produkcja żywności na potrzeby własne, prace domowe czy wolontaryjne. Istotny jest także szerszy kontekst, związany z ochroną środowiska czy zdrowiem ludzi oraz stabilnością gospodarki. To przekłada się na nastroje społeczne, które mogą mieć wpływ na wyniki gospodarcze.
- Rządzący muszą przestać fetyszyzować wzrost gospodarczy w celach politycznych, a skupić swoją uwagę na zrównoważonym rozwoju oraz stabilności gospodarki.
- Nie można zastąpić PKB Indeksom Szczęścia, który jest bardzo atrakcyjnym, ale niejasnym wskaźnikiem. Powinniśmy się natomiast skoncentrować na jego uzupełnieniu na przykład o wskaźniki edukacji, opieki zdrowotnej i długowieczności.

FAKTY Z ZAGRANICY

OD PONIEDZIAŁKU DO PIĄTKU O 19:55 W

KONFLIKTY A MEDIACJA – CZY I JAK MOŻEMY SOBIE POMÓC SAMI?

PARTNER

Od lewej: Roman Rewald, Beata Stelmach, Leonardo d'Urso, Małgorzata Miszkin-Wojciechowska

PANELIŚCI: **Leonardo d'Urso**, CEO, ADR Centre, Włochy, **Małgorzata Miszkin-Wojciechowska**, dyrektor, Centrum Mediacji Konfederacji Lewiatan, Polska **Roman Rewald**, prezes, Centrum Mediacji Konfederacji Lewiatan, Polska, **Beata Stelmach**, prezes zarządu, GE Polska i kraje bałtyckie, Polska

CHCĄC PROWADZIĆ DZIAŁALNOŚĆ NA RYNKU MIĘDZYNARODOWYM, MUSIMY DOSTOSOWAĆ SIĘ DO PANUJĄCYCH NA NIM REGUŁ. MEDIACJE – STOSUNKOWO NOWA METODA – POZWALAJĄ BUDOWAĆ WZAJEMNE ZAUFANIE, POGŁĘBIAĆ RELACJE W BIZNESIE.

Według uczestników dyskusji, w każdą działalność biznesową wpisane są długotrwałe konflikty gospodarcze, które można rozwiązywać na drodze mediacyjnej, pod warunkiem, że odpowiadają temu uwarunkowania prawne w poszczególnych krajach. Co ważne, wypracowany system negocjacji i poszukiwanie kompromisowych rozwiązań pozwalają zapobiegać długotrwałym procesom sądowym – niejednokrotnie bardzo kosztownym. Uczestnicy dyskusji podkreślali, że ważne jest, aby w konfliktowych relacjach biznesowych nie bać się, a wręcz zabiegać o doprowadzenie

nie do sytuacji „win-win”, gdzie nie ma przegranych ani wygranych.

Mediacja, która nabiera coraz większego znaczenia w kontraktach międzynarodowych, musi znaleźć swoją rangę w Polsce. W tym sensie Polska powinna dołączyć do najbardziej rozwiniętych ekonomii świata i przyswoić sobie mediacje jako najlepsze ADR, czyli alternatywne sposoby rozstrzygnięcia sporów (Alternative Dispute Resolution).

Prawnicy, którzy odrzucają mediacje z obawy, że ich wpływ z honorarium będą mniejsze, angażują się w nieetyczny, a pewnie i nielegalny konflikt interesów ze swoimi klientami. Dzieje się to wtedy, gdy interes własny prawnika, związany z honorarium za prowadzenie sprawy w sądzie, kłóci się z interesem jego klienta, by zaoszczędzić obsłudze prawnej i innych kosztach (nie tylko finansowych) procesu w przypadku zastosowania mediacji.

FIRMA RODZINNA A MIĘDZYNARODOWA KORPORACJA, CZYLI PATRIOTYZM GOSPODARCZY A GLOBALIZM

PARTNERZY

Deloitte.

OCHNIK

Od lewej: Nino Dzikija, Patrycja Krzanowska, Adam Rozwadowski, Marcin Ochnik, Artur Czepczyński, Tadeusz Dulian

PANELIŚCI: **Artur Czepczyński**, prezes zarządu, ABC Czepczyński, Polska, **Tadeusz Dulian**, starszy menedżer ds. marketingu i rozwoju biznesu, Deloitte EMEA, Polska, **Patrycja Krzanowska**, Nowy Styl, Polska, **Jerzy Krzanowski**, prezes zarządu, Nowy Styl, Polska, **Marcin Ochnik**, prezes zarządu, Ochnik, Polska, **Adam Rozwadowski**, prezes zarządu, Centrum Medyczne ENEL-MED, Polska

MODERATOR: **Nino Dzikija**, redaktor naczelna, INN:Poland, Polska

OKRĄGŁY STÓŁ PRZEDSTAWICIELI FIRM RODZINNYCH SKUPIŁ DYSKUSJĘ WOKÓŁ CECH TYCH FIRM, WYZWAŃ ORAZ WARTOŚCI, KTÓRYMI SIĘ KIERUJĄ. FIRMY RODZINNE RÓŻNIE SĄ W POLSCE POSTRZEGANE. STARSZE POKOLENIA WCIAŻ UWAŻAJĄ JE ZA TZW. PRYWACIARZY, PODCZAS GDY MŁODZI LUDZIE DOSTRZEGAJĄ W NICH DOSKONAŁĄ ALTERNATYWĘ DLA KORPORACJI.

Patrycja Krzanowska stwierdziła, że o atrakcyjności firm rodzinnych wśród młodych decyduje ich wiarygodność, możliwość identyfikacji oraz wartości, którymi się kierują. Motywują one do działania, pomagają rozwiązywać konflikty. W globalnych firmach trudniej jest osiągnąć działanie zgodne z wartościami wszystkich pracowników, w efekcie zauważalny jest rozdźwięk między komunikacją a rzeczywistością. W firmach rodzinnych działanie zgodne ze wspólnymi dla wszystkich pracowników wartościami wydaje

się łatwiejsze. Może stać się to przewagą konkurencyjną w walce o talenty, a „rodzinnosc” staje się wartością, którą konsument rozumie jako solidniejszy produkt. Ponadto z badań, o których wspomniał **Tadeusz Dulian**, wynika, że firmy rodzinne są lepiej postrzegane w negocjacjach. Są solidniejszym partnerem, który budzi zaufanie.

Dodał też, że firmy rodzinne znane są z tego, że skrupulatnie liczą koszty, są oszczędne i bardzo racjonalnie zarzą-

dzają budżetami. W długich cyklach koniunkturalnych wypadają lepiej niż korporacje i lepiej sobie radzą z kryzysami, ponieważ nie mają tendencji do zadłużania się. Dużą wartością tych firm jest stabilizacja i przewidywalność, które oferują pracownikom, również poprzez brak anonimowości.

Firmy rodzinne to jednak nie tylko pasmo sukcesów, ale również obciążenia i wyzwania. W DNA tych firm często wpisany jest nepotyzm oraz niejasna droga awansu. Z takim stwierdzeniem polemizował **Adam Rozwadowski**, który podkreślił, że w dużych firmach rodzinnych konieczne są procedury i jasne działania, w konsekwencji których ścieżka kariery oraz siatka wynagrodzeń są bardzo klarowne.

Firmom rodzinnym nie są obce kwestie innowacyjności. **Artur Czepczyński** powiedział, że wprowadzenie innowacyjnych działań w systemach operacyjnych spowodowało, że firma stała się atrakcyjna dla dużych międzynarodowych klientów. Patrycja Krzanowska dodała, że niesłusznie myślimy, że za innowacją idą zawsze wysokie nakłady i koszty. Firmy rodzinne po prostu inaczej inwestują w innowacyjność – zakładają, że zwrot z inwestycji będzie bardziej oddalony w czasie.

Jak patriotyzm gospodarczy przekłada się w praktyce na działalność firm rodzinnych? W każdej branży wygląda to inaczej. Dla firmy Ochnik odczuwalna ingerencja państwa jest niewielka i o wielu czynnikach decyduje rynek. Inaczej jest w sektorze zdrowia, gdzie interwencjonizm jest bardzo

duży, ale niekoniecznie dobry dla sektora prywatnego. Dla ABC Czepczyński nie istnieje patriotyzm gospodarczy, bo w świecie przetargów publicznych jest tylko jeden element: cena, i tu jest przestrzeń do zmian dla decydentów. Często brakuje zainteresowania lokalnych samorządów największymi firmami rodzinnymi w swoim regionie. Właściciele przedsiębiorstw wskazują na brak wsparcia czy chociaż zainteresowania problemami lokalnych przedsiębiorców.

Szacunki mówią, że w najbliższej przyszłości aż trzy czwarte firm rodzinnych zmieni właścicieli. Niektóre firmy mogą nie przetrwać tej procedury. Jak przejść przez proces sukcesji, unikając kryzysu czy wręcz upadku firmy? Jedną ze ścieżek jest rozłożenie procesu sukcesji na lata, czyli wcześnie rozpoczęcie rozmów z dziećmi o ścieżce kariery, odpowiednia edukacja, szybkie zapoznanie się z firmą i nauka przedsiębiorczości. Przydatne dla sukcesorów jest doświadczenie wyniesione z korporacji, poszerzenie horyzontów i następnie przeniesienie tej wiedzy do firmy rodzinnej.

WNIOSKI:

- Należy dbać o wizerunek polskich firm rodzinnych, wskazywać ich rolę w zatrudnianiu pracowników, tworzeniu PKB, a także zwracać uwagę na wartości, którymi te przedsiębiorstwa się kierują. Przedsiębiorcy muszą przede wszystkim sami zabiegać o budowanie pozytywnego wizerunku firm rodzinnych, ale też zabiegać o wsparcie instytucji pozarządowych i przedstawicieli rządu.
- Firmy rodzinne muszą walczyć ze swoimi słabościami, takimi jak nepotyzm czy problemy z sukcesją.
- Ważne jest wskazywanie różnic w podejściu firm rodzinnych do biznesu i do pracowników, zwrócenie uwagi na promowanie wartości rodzinnych oraz długookresową perspektywę w odróżnieniu od maksymalizacji zysku na koniec roku obrachunkowego w innych firmach.
- Potrzebne są działania pokazujące, że patriotyzm gospodarczy jest niezwykle ważny dla rozwoju polskich firm rodzinnych. Polacy, podejmując decyzje konsumenckie, powinni mieć większą świadomość odpowiedzialności za polskich pracowników i polskie firmy.

OBYWATELSKIE MIASTA W CZASACH NARODOWEGO POPULIZMU

Od lewej: Adam Balcer, Jan Zielonka, Paweł Adamowicz, Barçin Yinanç, Markku Markkula, Edward Strasser

PANELIŚCI: **Paweł Adamowicz**, prezydent Gdańska, Polska, **Markku Markkula**, wiceprzewodniczący, Europejski Komitet Regionów, **Edward Strasser**, założyciel, The Innovation in Politics Institute GmbH, Austria, **Barçin Yinanç**, redaktorka działu opinii, „Hürriyet Daily News”, Turcja, **Jan Zielonka**, profesor Studiów Europejskich, Uniwersytet Oksfordzki, Wielka Brytania

MODERATOR: **Adam Balcer**, kierownik projektu Polityka Zagraniczna, WiseEuropa, Polska

AGLOMERACJE STAJĄ SIĘ ZWORNIKIEM TEGO, CO DZIEJE SIĘ W SPOŁECZEŃSTWACH. WEWNĄTRZ NICH, JAK W SOCZEWCE, UJAWNIAJĄ SIĘ PROBLEMY WYWOŁUJĄCE POSTAWY NACJONALIZMU, ZAMKNIĘCIA I STRACHU. MIASTA MOGĄ JEDNAK I POWINNY BYĆ PRZYKŁADEM RADZENIA SOBIE Z TYMI WYZWANIAM.

Wyniki wyborów, w których partie populistyczne osiągają coraz lepsze wyniki, demonstracje uliczne, tarcia związane z imigrantami – to wszystko pokazuje, jak wiele niepokoju mamy w Europie. Zdaniem **Barçin Yinanç** różnorodność kulturowa może być tym czynnikiem, który docelowo będzie łagodzić nastroje

Edward Strasser

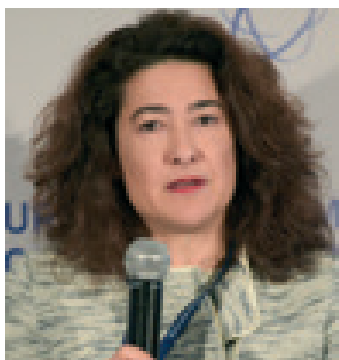
społeczne. Niestety kwestia imigrantów szczególnie dzieli polityków i obywateli.

– Gdańsk był pierwszym miastem w Europie Środkowo-Wschodniej, które zainicjowało prace nad polityką działania wobec imigrantów – mówił **Paweł Adamowicz**.

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 2

Według **Edwarda Strassera** jednym z wyzwań jest zmieniająca się sytuacja gospodarcza, polityczna i społeczna. Odpowiedź na pytanie, dlaczego populiści dostają coraz więcej władzy, jest trudna. Wyborcy zmieniają zdanie średnio co 5-7 lat – konkludował.

Barçın Yinanç

– Miasta i regiony powinny kreować przyszłość. Nie tylko ich władze, ale także obywatele – wskazywał **Markku Markkula**.

Jan Zielonka

Paweł Adamowicz

Markku Markkula

WNIOSKI:

- Unia Europejska i państwa europejskie powinny w znacznie większym stopniu niż dotychczas uwzględnić rolę miast, zwiększając ich wpływ na decyzje polityczne oraz politykę gospodarczą.
- Kluczowe znaczenie dla powstrzymania fali narodowego populizmu ma mobilizacja wyborcza elektoratów wielkomiejskich. Wynika to z miejskiej, obywatelskiej inkluzywnej tożsamości, akceptującej pluralizm społeczny i kulturową różnorodność. Miasta przeciwstawiają się promowanemu przez narodowych populistów etniczemu nacjonalizmowi.
- Władze miejskie są instytucjami politycznymi najbliższymi obywatelowi, a aktywizacja publiczna obywateli, integrując mieszkańców wokół tematów „miejskich”, na pierwszy rzut oka niepolitycznych, stanowi podstawę obywatelskiej tożsamości. Wielowymiarowa aktywizacja obywatelska, mająca konsekwencje nie tylko lokalnie, ale także w kontekście państwowym i europejskim, powinna być traktowana jako priorytet władz miejskich. Miasta nie powinny być postrzegane w opozycji do państwa, lecz jako jego niezbędny filar.
- Poparcie mniejszych miast i obszarów wiejskich dla narodowych populistów zależy w bardzo dużym stopniu od skali ich powiązań społecznych, ekonomicznych i komunikacyjnych z metropoliami. Do miast należy szczególnie zadanie jak najsilniejszej integracji ze swoim otoczeniem oraz „eksportu” idei narodu obywatelskiego i aktywności społecznej.

RAZEM CZY OSOBNO? CZY MIĘDZYNARODOWA WSPÓŁPRACA BIZNESU OKAŻE SIĘ SILNIEJSZA OD TRENDÓW DEZINTEGRACYJNYCH NA ŚWIECIE?

PARTNERZY MERYTORYCZNI

THINKTANK
ośrodek dialogu i analiz

Global Compact
Network Poland

Od lewej: George Friedman, Dieter Kempf, Jacek Krawczyk, Czesław Piasek, Carlos Piñerúa, Beata Stelmach, Jan Erik Surotchak

PANELIŚCI: **Beata Stelmach**, prezes zarządu, GE Polska i kraje bałtyckie, Polska, **George Friedman**, założyciel i prezes, Geopolitical Futures, USA, **Dieter Kempf**, prezydent, Federalny Związek Przemysłu Niemieckiego (BDI), Niemcy, **Jacek Krawczyk**, przewodniczący Grupy Pracodawców, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, **Czesław Piasek**, członek Zarządu, Citi Handlowy, Polska, **Carlos Piñerúa**, przedstawiciel Banku Światowego na Polskę i kraje bałtyckie, **Jan Surotchak**, dyrektor regionalny na Europę, Międzynarodowy Instytut Republikański IRI, USA

MODERATOR: **Piotr Kraśko**, dziennikarz, publicysta, TVN BiS, Polska

CZY GLOBALIZACJA OSIĄGNĘŁA JUŻ SWOJE GRANICE? CZY PATRIOTYZM GOSPODARCZY NA NOWO ZDEFINIUJE KONTROLE NAD WOLNYM RYNKIEM? CO ZROBIĆ, BY UTRZYMAĆ JEDNOŚĆ ZACHODNIEGO ŚWIATA? NAWET W CZASIE DUŻYCH ZMIAN I NIEPEWNOŚCI POWINNIŚMY POSZUKIWAĆ TEGO, CO WSPÓLNE. DOTYCZY TO W SZCZEGÓLNOŚCI RELACJI BIZNES-ADMINISTRACJA. FIRMY SZYBKO SIĘ ODNAJDUJĄ W NOWYCH WARUNKACH, NAWET JEŚLI PAŃSTWO IM NIE SPRZYJA. SFERA PUBLICZNA MOŻE SIĘ DUŻO NAUCZYĆ OD PRYWATNEJ, PONIEWAŻ LUDZIE BIZNESU WYKAZUJĄ OGROMNĄ ZDOLNOŚĆ DO ADAPTACJI.

Dla **Jacka Krawczyka** nie podlega dyskusji, że świat musimy zmieniać razem. Europa walczy z wieloma wyzwaniami i potrzebuje nowych rozwiązań, innowacji, także w sferze społecznej. Nie jest to jednak powód do krytyki globalizacji.

– Trzeba promować globalizację i związaną z nią różnorodność. Naszym zadaniem jest edukowanie społeczeństwa i pokazywanie, że to właśnie integracja przyniesie wszystkim największą korzyść – podkreślał.

Czesław Piasek zauważył, że długoterminowo trendy dezintegracyjne nie mają szans, gdyż zagrażają przedsiębiorczości. – Biznes lubi pokój, bo to wynika z pragmatyzmu. Jak obserwuję zmiany, które następują w międzynarodowych korporacjach, to dochodzę do wniosku, że biznes wygra i będzie działał razem. Wśród przedsiębiorców widać otwartość na zmiany, wpisywanie się w kontekst sytuacji politycznej – powiedział. **Dieter Kempf** postawił pytanie, czy jednostka ma świadomość wpływu na rzeczywistość. Czy odkrywca internetu czuł się potężny? Nie. Ale był autorem przełomowego wynalazku. To nie jednostki zmieniają świat, ale idee, przełomowe produkty. **Beata Stelmach** zaznaczyła konieczność dialogu. – Musimy rozmawiać, tłumaczyć, przekonywać, gdyż rewolucja cyfrowa pokazała, że nie da się ograniczyć i zamknąć jedynie w swoim kraju. Globalizacja nie jest niczym nowym, a międzynarodowy handel ma długą tradycję. Nowością jest jedynie szybkość zmian oraz możliwości współpracy międzynarodowej na wszystkich kontynentach i z udziałem państw. Ważne jest zrozumienie i zintegrowanie perspektyw: biznesowej, administracyjnej i państwowej. Możliwa jest współpraca firm przy wsparciu państw, a ekonomiczny patriotyzm i globalizacja to zjawiska ze sobą powiązane – podkreśliła. Na problem komunikacji międzyludzkiej zwrócił uwagę **George Friedman**. Podkreślał, że nie da się dziś wskazać jednej, najważniejszej osoby podejmującej decyzje, od których zależą losy świata. Powinniśmy pytać raczej o produkty i wynalazki lub grupy wpływów, które przyczyniły się do największych zmian. Friedman zasugerował, że biznes nie rozumie wielu kwestii kluczowych dla ludzi, nie potrafi wytłumaczyć, dla-

czego zachowują się oni w określony sposób, zbyt rzadko bierze pod uwagę choćby kwestie związane z przynależnością kulturową. Mówił także o cenie integracji. Jego zdaniem kraje UE chcą być we wspólnocie, ale równocześnie są przywiązane do idei państwa narodowego. Budowanie akceptacji dla tendencji integracyjnych może pociągać za sobą wysoką cenę, np. w wojnie secesyjnej zginęły setki tysięcy Amerykanów. To była amerykańska cena integracji. **Jan Surotchak** uważa, że nie ma jednego trendu, jednej idei. Trudno porównywać sytuację wewnętrzną, wyniki wyborów we Francji czy USA. Każde społeczeństwo ma własne oczekiwania wobec swoich przywódców. Jest ogólne przeświadczenie, że system źle działa i że trzeba go poprawić. – Amerykanie wybrali na prezydenta Donalda Trumpa, gdyż mieli świadomość zmian zachodzących w świecie i nie widzieli perspektyw rozwoju ani dla siebie, ani dla swoich dzieci – stwierdził. **Carlos Piñerúa** podkreślił, że żyjemy w świecie ciągłych innowacji. Od nas zależy, jak pomożemy społeczeństwu je przyswoić. Powinniśmy przede wszystkim myśleć, jak wesprzeć tych, którzy nie nadążają – „są za nami”. Musimy dostrzegać nierówności społeczne i starać się im przeciwdziałać. Wiele osób, które doprowadziło do kryzysu, do dzisiaj nie poniosło konsekwencji, a to osłabia zaufanie do wolnego rynku. Zarówno osoby ze świata biznesu powinny szanować polityków, jak i politycy doceniać biznes. **Dieter Kempf** wskazał na konieczność współpracy państw i biznesu. Dodał również, że w ramach UE są obszary, które wymagają większej integracji, np. kwestie związane z bezpieczeństwem, inne zaś mogą pozostać w gestii państw narodowych.

WNIOSKI:

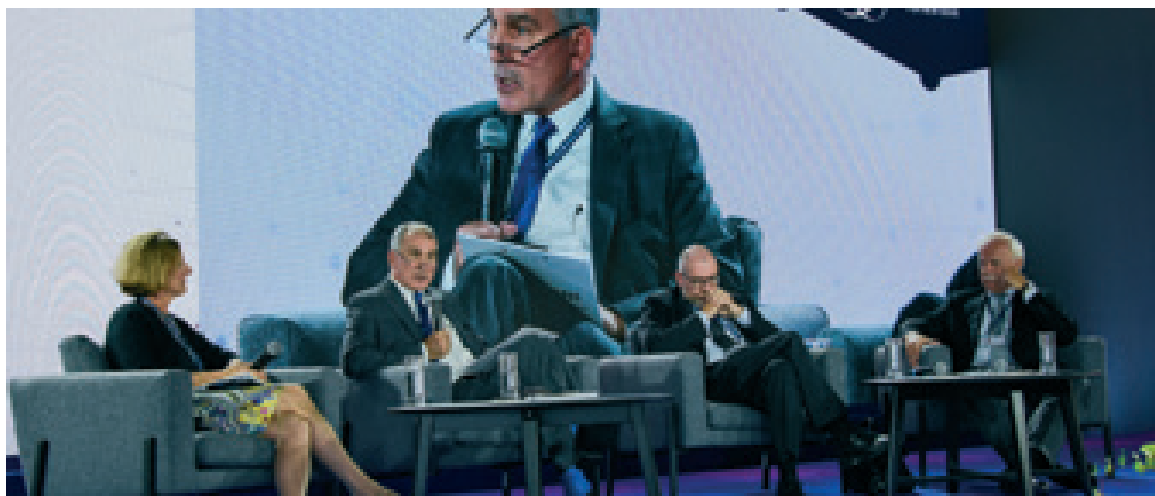
- Powinniśmy zadbać o silniejszą integrację w ramach UE. Nie będzie to jednak możliwe bez istotnych zmian w legislacji i podejściu do ponadnarodowych struktur.
- Konieczna jest większa współpraca biznesu i sfery publicznej. Państwa powinny poszukiwać rozwiązań najbardziej korzystnych dla obywateli, co powinno je motywować do współpracy zarówno z dużym biznesem, jak i start-upami. Szczególnie te ostatnie wymagają wsparcia, by miały szansę konkurować na rynku.
- Edukowanie społeczeństwa i angażowanie go w dialog to wyzwanie dla obu sfer – prywatnej i publicznej. Wola wzajemnego zrozumienia powinna być widoczna u wszystkich.
- Niezadowolone jednostki nie sprzyja rozwojowi społeczeństw. Państwo i biznes powinny się mocniej angażować w działania mające na celu niwelowanie nierówności społecznych.

PUNKT ZWROTNY. JAK ZMIENIĄ SIĘ TRANSATLANTYCKIE RELACJE GOSPODARCZE?

PARTNER **citi handlowy**

PARTNER MERYTORYCZNY

THINKTANK
ośrodek dialogu i analiz

Od lewej: Candi Wolff, Daniel Costello, Denis Redonnet, Andrzej Olechowski

PANELIŚCI: **Daniel Costello**, ambasador Kanady przy Unii Europejskiej, **Denis Redonnet**, dyrektor, Dyrektoriat ds. WTO, zagadnień prawnych i obrotu towarowego, Komisja Europejska, **Candi Wolff**, wiceprezes wykonawcza, Global Government Affairs, Citi Group, USA

MODERATOR: **Andrzej Olechowski**, przewodniczący Rady Nadzorczej, Citi Handlowy, Polska

TRANSATLANTYCKA WIĘZ STANOWIŁA PRZEZ PÓŁ WIEKU PODSTAWĘ DZIAŁAŃ ZACHODU, BYŁA JEGO POLITYCZNĄ I GOSPODARCZĄ SIŁĄ NAPĘDOWĄ. DZIŚ JAKOŚĆ TYCH RELACJI STAŁA SIĘ WYPADKOWĄ BIEŻĄCEJ SYTUACJI W EUROPIE I W AMERYCE. O ILE TRUDNO SOBIE WYOBRAZIĆ ROZPAD TEGO ZWIĄZKU, TO MOŻNA ZAOBSERWOWAĆ, ŻE WKROCZYŁ ON W CHŁODNIEJSZĄ FAZĘ.

Za czasów prezydentury Baracka Obamy USA pozostały Europę nieco z boku, koncentrując się na Azji. Jednak dopiero wybór Donalda Trumpa przyniósł ochłodzenie relacji transatlantyckich. Choć wciąż trudno przesądzić, jak ostatecznie będzie się kształtować polityka zagraniczna obecnej administracji, wycofanie się USA z porozumienia klimatycznego, krytyka globalizacji i zawieszenie rozmów o Transatlantyckim Porozumieniu o Handlu i Inwestycjach (TTIP) pokazują pogłębiający się dystans w stosunku do europejskich partnerów.

Prowadzący dyskusję **Andrzej Olechowski** zaznaczył, że trwałości relacji między USA i Europą upatruje w sprawach gospodarczych. Jednocześnie zgodził się z **Candi Wolff**, że po obu stronach oceanu ani politycy, ani eksperci wciąż nie potrafią określić polityki Donalda Trumpa. Trudno więc dziś przesądzić, jak ułożą się relacje USA z Unią Europejską. Biorąc pod uwagę zapowiedzi Białego Domu, że priorytetem Stanów Zjednoczonych będą umowy dwustronne, należy zakładać, że instrumentalizacja relacji z UE przy pomocy TTIP najprawdopodobniej się nie ziści. W dłuż-

szej perspektywie może to oznaczać zmniejszenie obrotów handlowych między Europą a Ameryką. – Teraz dla Stanów Zjednoczonych priorytetem są umowy dwustronne – uważała Wolff.

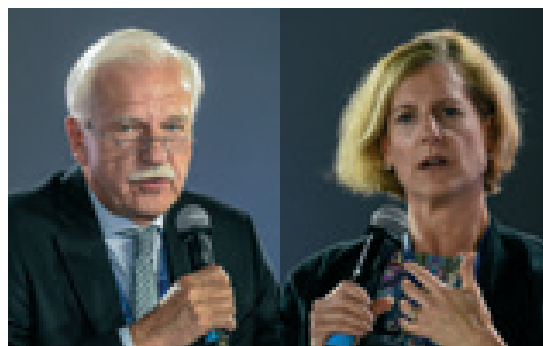
Według uczestników dyskusji zmiana polityki USA w obszarze międzynarodowego handlu jest widoczna szczególnie na przykładzie renegotjacji umowy NAFTA, łączącej Stany Zjednoczone z Kanadą i Meksykiem. Jeszcze podczas kampanii wyborczej Donald Trump zapowiadał zmianę, zarzucając jej odejście od zasady fair trade. – Wszystko wskazuje jednak na to, że USA nie wycofają się z umowy NAFTA – stwierdziła Wolff. Zwróciła uwagę, że z wielu groźnych zapowiedzi zgłoszonych w czasie kampanii wyborczej, dotyczących ograniczania handlu międzynarodowego, prezydent Donald Trump powoli rezygnuje.

Daniel Costello podkreślił znaczenie kompleksowej umowy gospodarczo-handlowej UE-Kanada (CETA), która właśnie weszła w życie. Przypomniał, że negocjacje umowy między Kanadą i Europą trwały ponad 10 lat. O sukcesie CETA będzie można mówić dopiero, kiedy zwiększenie obrotów handlowych przyniesie korzyści jak najszerszym grupom Kanadyjczyków i Europejczyków. Firmy liczą na nowe kontrakty, ludzie na zatrudnienie. Jednocześnie ważne jest zachowanie transparentności. – Handel ma ogromne znaczenie dla ludzi. Ale widzimy, że wiele osób czuje się zagubionych, traktują handel jako zagrożenie. Dlatego z umów handlowych muszą korzystać wszyscy. Tak jak wzrost gospodarczy nie może być osiąganym kosztem polityki społecznej – powiedział.

Reakcją Europy na ochłodzenie relacji z USA jest zwrócenie się ku Azji. Unia Europejska zawarła już umowę o wolnym handlu z Koreą Południową i z Japonią. Prowadzi rozmowy z Wietnamem. **Dennis Redonnet** podkreślił, że unijna

polityka handlowa musi być ambitna, nastawiona na zapewnienie korzyści jak najszerszej części społeczeństwa. Jednocześnie podpisywane umowy powinny bazować na założeniach WTO, tak by ewentualne spory były rozwiązywane w sposób transparentny i w zgodzie z prawem. – Europa powinna mówić jednym głosem. Handel międzynarodowy daje 30 mln miejsc pracy w Europie. Jedno na osiem miejsc pracy w Polsce to efekt wymiany handlowej – powiedział Redonnet.

Zdaniem uczestników debaty polityka handlowa w czasach globalizacji przynosi zamierzone cele tylko, jeśli ma szerokie poparcie społeczne i pomaga zmniejszać skalę nierówności. Wzrost PKB państw nie może się odbywać kosztem ludzi. Brak zrozumienia lub negatywna ocena jej założeń oznacza protesty i ostry sprzeciw wobec nowych umów międzynarodowych. Dialog ze społeczeństwem powinny prowadzić nie tylko rządy, ale również firmy, to one bowiem są oskarżane o czerpanie największych korzyści z rozwoju międzynarodowej wymiany handlowej. – Zyski z handlu transatlantyckiego nie mogą trafiać do wąskiego grona osób, lecz do całego społeczeństwa. Handel nie może ograniczać demokracji – podsumował Daniel Costello.

Andrzej Olechowski

Candi Wolff

WNIOSKI:

- Międzynarodowe umowy handlowe nie mogą się koncentrować jedynie na wymiarze gospodarczym. Ich ważnym skutkiem musi być niwelowanie nierówności społecznych i zwiększanie zamożności jak najszerszych grup obywateli.
- Działając w globalnej skali, biznes musi pamiętać o zasadzie fair trade, etyce i transparentności. Bez tego nie będzie poparcia społecznego dla nowych umów międzynarodowych, zwiększających możliwości handlowe i inwestycyjne firm.

Partner Twojej przyszłości

W MetLife chcemy być dla naszych Klientów partnerem.

Dopasowujemy produkty do potrzeb naszych Klientów – obserwując, w jaki sposób nieustannie zmienia się ich życie i otaczający nas świat.

Każdego dnia dbamy, by to, co najcenniejsze – zdrowie i rodzina – było chronione w najlepszy możliwy sposób.

Warto powierzyć nam swoją przyszłość.

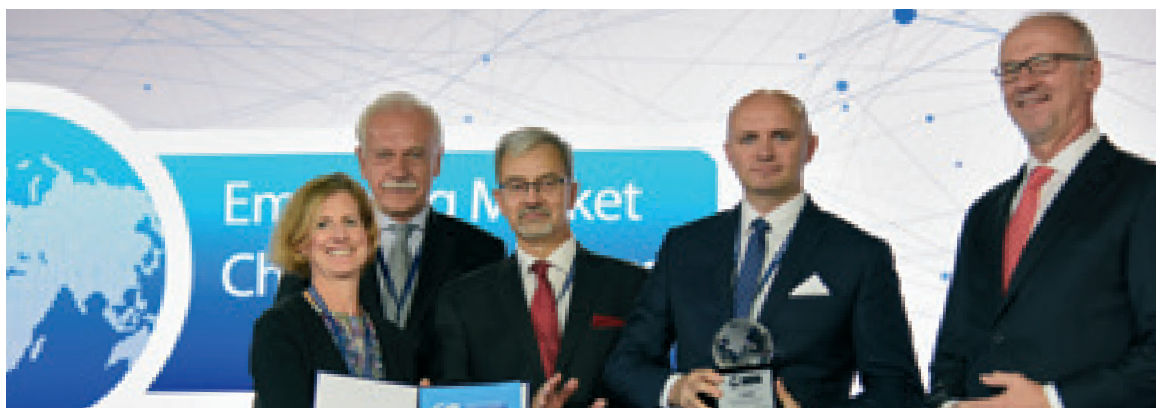
MetLife istnieje od 1868 roku. W Polsce działa od roku 1990, jako pierwsze na rynku towarzystwo ubezpieczeń na życie i reasekuracji z udziałem kapitału zagranicznego. Oferuje szeroki zakres ubezpieczeń na życie, fundusze emerytalne i fundusze inwestycyjne.

CEREMONIA WRĘCZENIA NAGRODY CITI HANDLOWY DLA LIDERÓW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI EMERGING MARKET CHAMPIONS

LAUREATAMI CZWARTEJ EDYCJI NAGRODY EMERGING MARKET CHAMPIONS CITI HANDLOWY ZOSTALI MASPEX I LG CHEM POLAND.

Od lewej: Candi Wolff, Andrzej Olechowski, Jerzy Kwieciński, Robert Wawro, Sławomir S. Sikora

NAGRODA JEST M.IN. FORMĄ PUBLICZNEGO WSKAZANIA FIRM, KTÓRE PRZECZĄ TEZIE, ŻE ZAMKNIĘCIE SIĘ WE WŁASNYM KRAJU JEST DOBRYM SPOSOBEM NA ROZWÓJ – PODKREŚLAŁ PODCZAS WRĘCZENIA NAGRÓD SŁAWOMIR S. SIKORA, PREZES ZARZĄDU CITI HANDLOWY.

Firma **Maspex** otrzymała nagrodę dla polskiej firmy, która odniosła sukces na rynkach zagranicznych za konsekwentnie realizowaną strategię rozwoju grupy kapitałowej poza granicami Polski i systematycznie finalizowane przejęcia zagranicznych firm, mocno zakorzenionych i rozpoznawalnych na lokalnych rynkach.

W kategorii najlepszej inwestycji zagranicznej w Polsce kapitała, pod kierownictwem Andrzeja Olechowskiego, przewodniczącego rady nadzorczej Citi Handlowy, wyróżniła **LG Chem Poland** za sukcesywnie powiększany potencjał inwestycyjny firmy w Polsce, przyczyniający się do tworzenia nowych miejsc pracy, oraz za systematyczne wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych w polskich zakładach firmy.

Według Sławomira S. Sikory, prezesa Citi Handlowy, cieszy również fakt, że z roku na rok przybywa zgłoszeń i poważnych kandydatów do wyróżnienia.

Jerzy Kwieciński, sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, który uczestniczył w ceremonii wręczenia nagród, podkreślił, że polskie banki należą do najbardziej innowacyjnych na świecie. Rząd bardzo liczy na to, że sektor finansowy będzie wspierał polskie firmy w ekspansji na zewnątrz.

Ideą konkursu Emerging Market Champions, organizowanego od 2014 r. przez Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy, jest wyłanianie i honorowanie liderów przedsiębiorczości rozwijających działalność poza granicami kraju. Nagroda jest przyznawana polskim firmom dokonującym ekspansji zagranicznej, a także podmiotom z rynków wschodzących, które z sukcesem inwestują w Polsce, przyczyniając się do wzrostu zatrudnienia oraz rozwoju gospodarczego kraju.

EUROPA WIELU PRĘDKOŚCI: ZMIERZCH UNII CZY NOWY ROZDZIAŁ INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ?

PARTNER MERYTORYCZNY

POLITYKA
INSIGHT
PLATFORMA WIEDZY

Od lewej: Alexandre Escorcia, Irene Hahn-Fuhr, Adriaan Schout, Paweł Świeboda, Róża Thun, Jan Zielonka, Wawrzyniec Smoczyński

PANELIŚCI: **Alexandre Escorcia**, wicedyrektor ds. planowania polityki, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Francja, **Irene Hahn-Fuhr**, dyrektorka, Przedstawicielstwo Fundacji Heinricha Bölla w Warszawie, Niemcy, **Adriaan Schout**, koordynator programu Europa, Clingendael, Holandia, **Paweł Świeboda**, wicedyrektor, Europejskie Centrum Strategii Politycznej (EPSC), Komisja Europejska, **Róża Thun**, europosłanka, Parlament Europejski, **Jan Zielonka**, profesor Studiów Europejskich, Uniwersytet Oksfordzki, Wielka Brytania

MODERATOR: **Wawrzyniec Smoczyński**, dyrektor zarządzający, Polityka Insight, Polska

O PRZYSZŁOŚCI POLSKI W UNII, POMYŚLACH PREZYDENTA FRANCJI EMMANUELA MACRONA NA REFORMĘ WSPÓLNOTY ORAZ O SYTUACJI POWYBORCZEJ W NIEMCZECH I WPŁYWIE PRZYSZŁEJ KOALICJI NA POLITYKĘ UNIJNĄ ROZMAWIALI UCZESTNICY SESJI PLENARNEJ DOTYCZĄCEJ PRZYSZŁEJ ARCHITEKTURY INSTYTUCJONALNEJ ZJEDNOCZONEJ EUROPY.

Zdaniem prof. **Jana Zielonki** z Uniwersytetu Oksfordzkiego pomysł utworzenia Europy wielu prędkości nie jest niczym nowym; pojawia się zawsze, ilekroć kraje członkowskie nie dochodzą do porozumienia w podstawowych kwestiach.

Według **Adriaana Schouta** z holenderskiego instytutu Clingendael rozmowa o Europie wielu prędkości jest debatą zastępczą. Zmiany w Unii nie byłyby potrzebne, gdyby państwa słabe zaczęły wykonywać swoje zobowiązania,

czyli prowadzić oszczędną politykę fiskalną i wdrażać reformy. Słabe państwa chcą od Unii więcej, a mocne – chcą tworzyć silniejszą Wspólnotę.

Z tym poglądem zgodził się **Paweł Świeboda** z European Political Strategy Centre. Jego zdaniem kraje, które chcą zacieśniać współpracę, powinny mieć taką możliwość, ale misją Unii jest w tej chwili utrzymanie jedności po brexicie.

Według **Irene Hahn-Fuhr** z warszawskiego biura Fundacji im. Henricha Bölla polityka Niemiec w Europie nie ulegnie po wyborach zasadniczej zmianie. CDU, CSU, Zieloni i FDP zgadzają się w kluczowych kwestiach – chcą wzmocnienia unijnych instytucji, popierają systemy relokacji uchodźców, unię energetyczną i głębszą integrację strefy euro.

Zdaniem europosłanki **Róży Thun** jedyną szansą dla Polski na pozostanie we Wspólnocie jest przyjęcie wspólnej europejskiej waluty i dołączenie do grona państw popierających głębszą integrację. Jej zdaniem dobrym pierwszym krokiem w tym kierunku byłoby rozpoczęcie w Polsce rzetelnej debaty publicznej na temat przyjęcia w kraju euro. Pogłębienie integracji nie może jednak iść w parze ze zwiększonym protekcjonizmem. Zdaniem Thun przykładem tego podejścia są propozycje Emmanuela Macrona, który z jednej strony chce bliższej współpracy w Unii, a z drugiej – ograniczenia dostępu do francuskiego rynku poprzez rozszerzenie dyrektywy o pracowników delegowanych czy utrzymanie emblokowania.

Postulatów Macrona bronił **Alexandre Escorcía**, wicedyrektor ds. planowania polityki w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Francji, który argumentował, że leżą one w interesie całej Wspólnoty i są wspierane nie tylko przez Francuzów.

Stanowiska niemieckich partii, które utworzą rząd, jeszcze się docierają. Ale już teraz widać, że na przykład liberałom z FDP nie podobają się pomysły integracyjne prezydenta Francji – zauważyła **Hahn-Fuhr**. Prawdziwym zagrożeniem jest Europa dwóch prędkości. – Jak peleton się rozpędzi, to zostawi za sobą słabeuszy, a to doprowadzi do dezintegracji europejskiej – ostrzegła.

Słabe państwa oczekują zbyt wiele od UE, dlatego powinniśmy się zastanowić nad reformą słabych państw i ich instytucji publicznych, a nie zacieśnianiu współpracy – ripostował Schout.

Alexandre Escorcía tłumaczył, że według prezydenta Macrona Europa ma być bardziej skuteczna i efektywna, a nie stanowić ekskluzywny klub. Europa wielu prędkości nie może oznaczać podziału naszego kontynentu na biednych i bogatych, Wschód-Zachód.

Według **Zielonki** istotną kwestią pomijaną w debatach o przyszłości Unii jest rola miast, regionów i samorządów w polityce europejskiej. Wielkie aglomeracje powinny mieć głos w negocjacjach nad rozdzielaniem funduszy unijnych, a przedstawiciele władz lokalnych powinni dzielić się z urzędnikami w Brukseli swoją wiedzą o współpracy z sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi. To są realne siły, które mogą ożywić integrację europejską, bo teraz państwa ją opóźniają.

WNIOSKI:

- Konieczne jest przeprowadzenie niezbędnych reform w krajach członkowskich, zanim przystąpi się do gruntownej reformy Unii.
- Ewentualna reforma instytucji unijnych powinna iść nie w stronę różnicowania państw, tylko utrzymywania jedności Wspólnoty po brexicie.
- Polska powinna rozpocząć rzeczową debatę nad wejściem do strefy euro, jeśli nie chce pozostać poza kręgami decyzyjnymi w Unii.

POLSKA FIRMA NA RYNKACH REGIONU. OGRANICZANIE RYZYK ZWIĄZANYCH Z PRAKTYKAMI KORUPCYJNYMI I PRZESTĘPCZOŚCIĄ GOSPODARCZĄ

PARTNER **Global Compact**
Network Poland

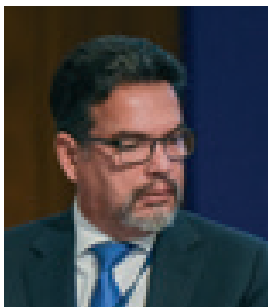
PANELIŚCI: **Andrij Deszczycia**, nadzwyczajny i pełnomocny ambasador Ukrainy w RP, Ukraina, **Taras Kuzio**, nauczyciel akademicki i ekspert ds. Ukrainy, konsultant ds. politycznych i biznesu, Kanada, **Jerzy Kwieciński**, sekretarz stanu, Ministerstwo Rozwoju, Polska, **Kálmán Mizsei**, były Zastępca Sekretarza Generalnego ONZ, założyciel i pierwszy szef misji doradczej UE na rzecz reformy cywilnego sektora bezpieczeństwa na Ukrainie, **Carlos Piñerúa**, przedstawiciel Banku Światowego na Polskę i kraje bałtyckie, **Lia Turcan**, druga sekretarz ds. politycznych i kulturalnych, Ambasada Republiki Mołdawii w Polsce, Mołdawia, **Anna Partyka-Opiela**, Kancelaria DZP, ekspert Global Compact, Polska, **Alexandr Mazur**, ekspert Global Compact, Mołdawia, **Zaza Akhvlediani**, ekspert Global Compact, Gruzja, **Wiesław Jasiński**, prezes zarządu Energa Operator, członek Rady Programowej Global Compact, Polska

WYSTĄPIENIE WPROWADZAJĄCE: **Kamil Wyszkowski**, przedstawiciel oraz dyrektor generalny, Global Compact Network Poland

MODERATOR: **Paweł Kowal**, adiunkt, Instytut Studiów Politycznych, Polska Akademia Nauk, członek Rady Programowej Global Compact, Polska

Aby skutecznie walczyć z korupcją, potrzebne są trzy elementy: dobre prawo, silne instytucje i społeczeństwo obywatelskie – mówili zgodnie uczestnicy dyskusji przy okrągłym stole. Zgadzała się co do tego, że walka z tzw. szarą strefą jest konieczna, by poprawić konkurencyjność przedsiębiorstw, ale także by wzmocnić państwo. Podczas

debaty padły ważne wnioski. Jednym z kluczowych był wniosek o zintensyfikowanie wysiłków na rzecz stworzenia systemów antykorupcyjnych o charakterze transgranicznym, tak aby było możliwe budowanie trwałych relacji gospodarczych, wolnych od obciążeń związanych z korupcją i działalnością mafii gospodarczych. Jednym z kluczowych

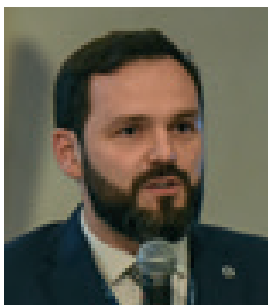

Carlos Piñerúa

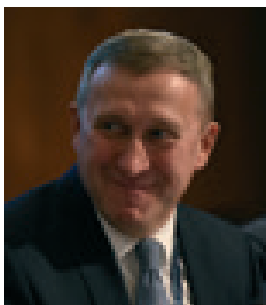

Paweł Kowal

wątków dyskusji był przegląd reform antykorupcyjnych podejmowanych w krajach sąsiadujących z Polską, których rynki są potencjalnie bardzo atrakcyjne dla polskich i międzynarodowych inwestorów. Sytuację na Ukrainie dodatkowo komplikuje trwający na wschodzie kraju konflikt zbrojny oraz trudności w opanowaniu korupcji w jej najbardziej wyrafinowanej postaci, na styku administracji i mafii gospodarczych tworzących czarną strefę ukraińskiej gospodarki. Ambasador Ukrainy w Polsce Andrij Deszczyca przedstawił pakiet działań antykorupcyjnych, które są obecnie wdrażane przez rząd w Kijowie. Uczestnicy panelu zwrócili uwagę, że jest to ostanía szansa dla Ukrainy na obranie prozachodniego kursu i oparcia swojego modelu ekonomicznego na rządach prawa i bezwzględnej walce z korupcją. Jeśli się to nie uda, osłabiona Ukraina może nie sprostać wyzwaniom geopolitycznym, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa. Podobnie rysuje się scenariusz dla Mołdawii, gdzie kryzysy polityczne powiązane z aferami korupcyjnymi oraz skomplikowany status Naddniestrza utrudniają walkę z korupcją. Wydaje się, że także Gruzja zaczyna schodzić z obranego kursu bezwzględnej walki z korupcją i zwalnia tempo reform w tym obszarze. Dotychczas

Kamil Wyszowski

Paweł Deszczyca

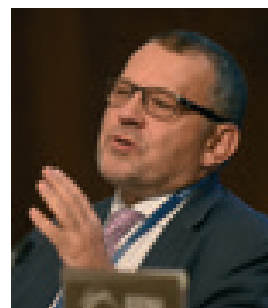
Gruzja z grona Państw Partnerstwa Wschodniego uznawana była za prymusa w walce z korupcją i mafią gospo-

darczymi, tymczasem obecny trend zaczyna być niesprzyjający dla kontynuacji antykorupcyjnych reform w Tbilisi.

Uczestnicy panelu zwrócili uwagę, że także w Polsce walka z korupcją cały czas trwa. Kamil Wyszowski, dyrektor generalny Global Compact, przywołał dane z raportów Global Compact na temat poziomu szarej strefy i przypomniał, że jest to około 12,4% PKB, czyli około 214 miliardów złotych rocznie. Jak duża część tej kwoty to czarna strefa w gospodarce i operującej w niej mafii, nie wiadomo. Global Compact planuje w swoim grudniowym raporcie wstępnie oszacować wielkość czarnej strefy w Polsce. Podczas dyskusji zwrócono także uwagę na konieczność wsparcia tych firm, które chcą działać uczciwie. Przywołano mechanizmy antykorupcyjne przy systemie zamówień publicznych ONZ czy Banku Światowego, gdzie promuje się firmy uczciwe,

Jerzy Kwieciński

Kalman Mizsei

a z łańcucha dostaw wyklucza firmy ryzykowne dla systemu ONZ czy systemu Banku Światowego. Podczas dyskusji podkreślono, że polski system zamówień publicznych oraz systemy zamówień w pozostałych krajach powinny zostać wykorzystane do wzmocnienia uczciwego biznesu i wprężnięte do systemów walki z korupcją. Wskazano również na kluczowy dla poprawy jakości systemu antykorupcyjnego element ustawowej ochrony sygnalistów. Jeśli osoby zgłaszające korupcję czy inne nadużycia nie są właściwie chronione, to nie można mówić o holistycznym systemie przeciwdziałania korupcji.

Dyskusja zakończyła się deklaracją o konieczności zacieśnienia współpracy pomiędzy Polską, Ukrainą, Mołdawią i Gruzją w celu walki z szarą strefą w gospodarce. Organizator panelu Global Compact zobowiązał się do podjęcia dalszych działań zmierzających do uruchomienia funkcjonującego w Polsce z sukcesami Programu Przeciwdziałania Szarej Strefie, także w pozostałych krajach, i do podsumowania efektów podczas kolejnego EFNI w 2018 roku.

HANDEL Z MYŚLĄ O SILNIEJSZEJ UE-27. WOLNY HANDEL W PRZYSZŁOŚCI – PERSPEKTYWA PARTNERÓW SPOŁECZNYCH

PARTNER

Od lewej: Henryka Bochniarz, Daniel Costello, Markus Beyrer, Shigeo Matsutomi, Jacek Krawczyk, Liina Carr, Jonathan Peel

PANELIŚCI: **Markus Beyrer**, dyrektor generalny, BusinessEurope, **Henryka Bochniarz**, prezydent, Konfederacja Lewiatan, Polska, **Liina Carr**, sekretarz, Europejska Konfederacja Związków Zawodowych (ETUC), **Daniel Costello**, ambasador Kanady przy Unii Europejskiej, **Jacek Krawczyk**, przewodniczący Grupy Pracodawców, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES), **Shigeo Matsutomi**, ambasador Japonii w Polsce, Japonia, **Jonathan Peel**, wiceprzewodniczący, Sekcja Stosunków Zewnętrznych (REX), EKES

MODERATOR: **Jan Cieński**, redaktor, politico.eu

PRZYSZŁOŚĆ WOLNEGO HANDLU TO WIELOWYMIAROWE UMOWY, KTÓRE POZA KWESTIAMI CZYSTO HANDLOWYMI REGULUJĄ TAKŻE ASPEKTY ZWIĄZANE ZE ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJEM CZY OCHRONĄ ŚRODOWISKA. CHOĆ WOLNY HANDEL JEST OSTATNIO ZAKŁADNIKIEM POLITYKI, Z CZASEM RACHUNEK EKONOMICZNY PRZEWAŻY NAD PROTEKCJONIZMEM.

Obywatele często boją się globalizacji i negatywnych konsekwencji większego otwarcia na handel. Uczestnicy dyskusji zgodnie przyznali, że trzeba uważniej wsłuchać się w argumenty przeciwników wolnego handlu i zawrzeć w przyszłych umowach handlowych klauzule, które te wątpliwości i obawy rozwieją, m.in. gwarantując utrzymanie lub nawet podniesienie standardów pracy, ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa. Aktywny udział społeczeń-

stwa obywatelskiego w negocjacji umów oraz ich implementacji jest koniecznością. Tylko w ten sposób można zapewnić poparcie społeczne, niezbędne przy ratyfikacji porozumień przez parlamenty narodowe.

Henryka Bochniarz zauważyła, że wolny handel jest szansą dla wszystkich podmiotów biznesowych. To, czego Unia Europejska nie powinna lekceważyć, to wzrost i poten-

OKRĄGŁY STÓŁ

DZIEŃ 2

cialne zagrożenie ze strony Chin i biznesu chińskiego, co pociąga za sobą konieczność wprowadzenia odpowiednich regulacji. Pomimo tego, że sceptycy zastanawiają się, czy era wolnego handlu skończyła się bezpowrotnie, **Markus J. Beyrer** zwrócił uwagę na konieczność utrzymania Europy otwartej na świat i spełniającej oczekiwania Światowej Organizacji Handlu. Do tego potrzebne jest stworzenie odpowiednich instrumentów ochrony handlu (TDI), gwarantujących uczciwą konkurencję.

Shigeo Matsutomi stwierdził, że polityka prezydenta Donalda Trumpa nie stanowi zagrożenia dla wymiany dóbr i usług z Japonią. Handel EU z Japonią ciągle jeszcze zmagają się z kwestią barier pozataryfowych. **Jacek Krawczyk** podkreślił, że tak jak w przypadku negocjacji TTIP dobra komunikacja z pracodawcami, pracownikami i NGO-sami jest niezwykle ważna i powinna zostać standardem w negocjacjach prowadzonych przez UE. **Liina Carr** zwróciła uwagę, że w kręgach związków zawodowych często przeważa kwestia wolnego handlu, ale przede wszystkim w kontekście koncepcji sprawiedliwego handlu. Dodała, że oczekuje handlu, który nie stanowi zagrożenia dla miejsc pracy oraz środowiska. Podkreśliła również, że ważne jest zabezpieczenie odpowiedniego finansowania, które pomogłoby krajom dopasować swój rynek i miejsca pracy do nowej sytuacji.

Jonathan Peel zaznaczył, że społeczne konsekwencje wolnego handlu nie są jeszcze wystarczająco rozpoznane. Istnieje wyraźna potrzeba szerszego informowania społeczeństwa, w przeciwnym razie społeczeństwo reaguje strachem, tak jak w przypadku TTIP. **Daniel Costello** powiedział o konieczności zabezpieczenia podstawowych interesów krajów/stron w umowach handlowo-inwestycyjnych oraz o tym, jak ważne jest poparcie społeczne przy negocjacjach takich umów. Podkreślił również konieczność negocjacji umów wielostronnych z aktorami globalnymi takimi jak WTO czy OECD.

WNIOSKI:

- By w przyszłości usprawnić ratyfikację umów negocjowanych przez UE, należy rozważyć zmiany w procesie decyzyjnym. Trzeba oddzielić część, w której kompetencje w całości należą do UE, od tej, która nadal wymagałaby ratyfikacji we wszystkich państwach członkowskich.
- W obliczu powolnych postępów w negocjacjach globalnych rozwiązań handlowych w ramach Światowej Organizacji Handlu (Runda Doha) większość partnerów międzynarodowych skupiła się na porozumieniach bilateralnych. W długiej perspektywie przyszłością wolnego handlu nadal są jednak wielostronne porozumienia w ramach WTO.
- Negatywne podejście administracji prezydenta Trumpa do handlu międzynarodowego sprawiło, że to współpraca innych krajów może się przyczynić do ustanowienia globalnych standardów handlu. Umowy między UE i Kanadą (CETA) oraz między UE i Japonią mają szansę stać się wzorcem dla podobnych porozumień w przyszłości.
- Brexit nie powinien mieć większego wpływu na globalny handel. Wielka Brytania, opuszczając unijny wspólny rynek, pozostanie adwokatem wolnego handlu. Unia Europejska, nawet bez Wielkiej Brytanii, nadal jest dużym i pożądanym partnerem handlowym.

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM: MODA, FILOZOFIA CZY (PO PROSTU) PRZYSZŁOŚĆ?

PARTNERZY

PARTNER MERYTORYCZNY

POLITYKA
INSIGHT
PLATFORMA WIEDZY

Od lewej: Joanna Popielawska, Grzegorz Radziejewski, Tadeusz Nowicki, Katarzyna Dulko-Gaszyna, Brendan Burns, Jerzy Hausner

PANELIŚCI: **Brendan Burns**, członek Grupy Pracodawców, EKES, **Katarzyna Dulko-Gaszyna**, Country Sustainability Manager, IKEA, Polska, **Jerzy Hausner**, profesor, Katedra Gospodarki i Administracji Publicznej, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Polska, **Tadeusz Nowicki**, prezes, Grupa Ergis, Polska, **Grzegorz Radziejewski**, członek gabinetu wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej Jyrkiego Katainena, Komisja Europejska

MODERATOR: **Joanna Popielawska**, starszy analityk ds. europejskich, Polityka Insight, Polska

FUNKCJONOWANIE GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM JEST ZMIANĄ ZASADNICZĄ I WYMAGA ZAANGAŻOWANIA WIELU STRON: BIZNESU, NAUKI, SPOŁECZEŃSTWA I BRANŻY FINANSOWEJ. JEST TO JEDNAK ELEMENT PRZYSZŁOŚCI, BO DZIŚ NIE JEST TO POWSZECHNA FILOZOFIA.

Paneliści zgodzili się, że rozwój gospodarczy oparty na linearnym modelu konsumpcji surowców (weź-użyj-wyrzuć) jest na wyczerpaniu, a przyszłością jest gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ) – koncept polegający na efektywniejszym wykorzystaniu surowców, zwracaniu ich w obiegu, zamiany odpadów w surowce wtórne, jak również

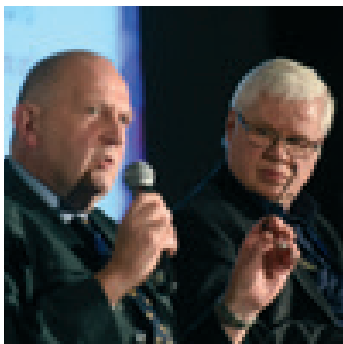
stworzenie nowych modeli biznesowych i nowego podejścia do produkcji. – Istotą zmiany jest przejście od płacenia za posiadanie do płacenia za używanie – podkreślał **Jerzy Hausner**.

O konieczności przekształcenia gospodarki zgodnie z założeniami GOZ przekonana jest Komisja Europej-

ska, dlatego uczyniła z niej jedną ze swoich flagowych polityk. **Grzegorz Radziejewski** wyjaśnił, że Komisja rozłożyła ten proces na lata, planując kolejne inicjatywy dotyczące poszczególnych etapów życia produktu. Najbliższa będzie dotyczyła plastiku, którego powszechne zastosowanie w produkcji sprzętów czy opakowań stanowi szczególne wyzwanie dla

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 2

Brendan Burns i Jerzy Hausner

środowiska naturalnego. **Tadeusz Nowicki** podkreślał jednak, że próba wyeliminowania plastików z produkcji może pociągnąć za sobą wysokie koszty zarówno gospodarcze, jak i środowiskowe. Mogą się one pojawić choćby w sektorach żywności czy transportu, w których ważną rolę odgrywają opakowania.

Dla IKEA GOZ nie jest celem samym w sobie; jest narzędziem, żeby osiągnąć sukces i zmniejszyć presję na środowisko. – Naszym celem jest wykorzystywanie coraz większej ilości materiałów recyklingowanych i tworzenie produktów, które można poddać recyklingowi – powiedziała **Katarzyna Dulko-Gaszyna**. Dodała,

że IKEA podejmuje działania w celu zamknięcia obiegu na poziomie firmy.

Brendan Burns zauważył, że w ostatnich latach produkcja dóbr uległa dużej zmianie w kierunku produktów tańszych, mniej trwałych, które ciężko naprawić, bo nie da się

Tadeusz Nowicki

Joanna Popielawska

ich zdemontować (przykładem może być sprzęt elektroniczny).

Wśród panelistów nie było zgody, na ile transformację gospodarki w kierunku GOZ można wymusić regulacją.

Większość uważała jednak, że regulacja jest potrzebna, w przeciwnym razie bowiem trudno będzie zmienić sposób myślenia firm i konsumentów. Wszyscy się zgodzili, że legislacja musi towarzyszyć edukacja i zmiana myślenia w wielu obszarach, m.in. o sposobie produkcji dóbr, modelach biznesowych i wyborach konsumencieckich. Przejście do GOZ nie może być całkowicie narzucone z góry, powinno być inicjowane oddolnie, przez firmy i społeczności, które dobrze rozumieją swoje potrzeby.

Grzegorz Radziejewski

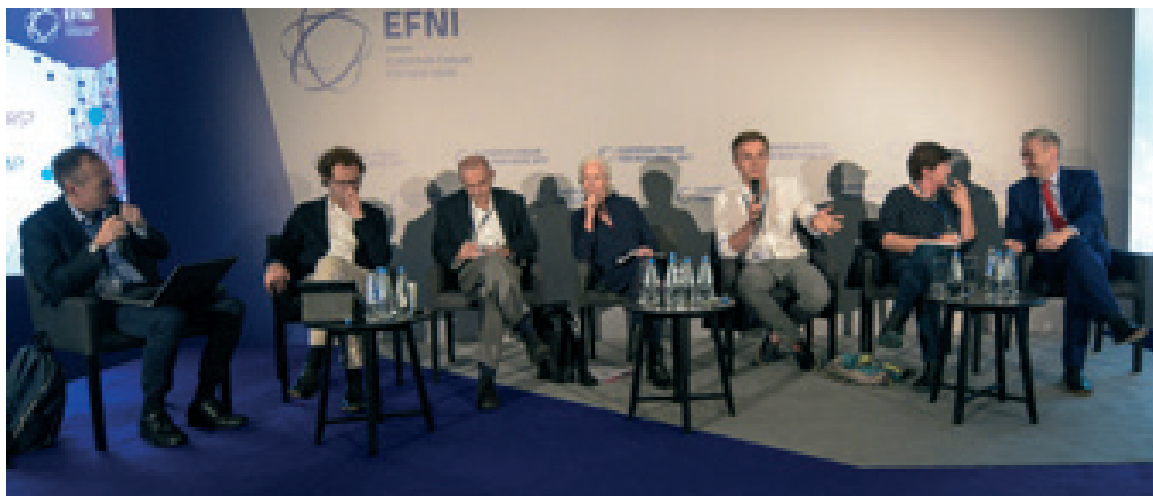
Katarzyna Dulko-Gaszyna

WNIOSKI:

- Transformacja gospodarki w kierunku GOZ wymaga działań na każdym etapie życia produktu, od jego zaprojektowania po etap, w którym przestaje on służyć pierwotnemu przeznaczeniu.
- GOZ nie można ograniczać jedynie do lepszego zarządzania śmieciami i recyklingu.
- Wprowadzenie GOZ wymaga regulacji, ale punktowej; transformacja będzie skuteczniejsza, jeśli będzie się toczyć oddolnie i wynikać z silnych przekonań zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów.
- Rozważając decyzje o ograniczaniu zastosowania materiałów potencjalnie szkodliwych dla środowiska, należy uwzględnić koszty ich wyeliminowania.
- Transformację w kierunku GOZ należy wspomóc programami edukacyjnymi.

AUTORYTETY W XXI WIEKU – JAKA JEST DZIŚ ROLA PRZYWÓDCÓW?

PARTNER MERYTORYCZNY

THINKTANK
 ośrodek dialogu i analiz

Od lewej: Konrad Piasecki, Edward Strasser, Andrzej Lubowski, Scilla Elworthy, Leszek Jażdżewski, Magdalena Środa, Robert Biedroń

PANELIŚCI: **Robert Biedroń**, prezydent Słupska, Polska, **Scilla Elworthy**, założycielka, Oxford Research Group, Wielka Brytania, **Leszek Jażdżewski**, redaktor naczelny, „LIBERTÉ!”, Polska, **Andrzej Lubowski**, niezależny dziennikarz, USA, **Edward Strasser**, założyciel, The Innovation in Politics Institute GmbH, Austria, **Magdalena Środa**, profesor UW, Instytut Filozofii, Uniwersytet Warszawski, Polska

MODERATOR: **Konrad Piasecki**, dziennikarz, publicysta, Radio ZET, Polska

ŻYJEMY W ŚWIECIE, KTÓRY POTRZEBUJE AUTORYTETÓW, A JEDNOCZEŚNIE JE KWESTIONUJE. NIE POTRAFIMY TEŻ ODRÓŻNIĆ LIDERA OD IDOLA. W RANKINGACH AUTORYTETÓW CORAZ CZĘŚCIEJ POJAWIAJĄ SIĘ CELEBRYCI ZNANI Z TELEWIZJI I INTERNETU.

– Odróżnienie idola od autorytetu jest sprawą fundamentalną – podkreślała **prof. Magdalena Środa**. Nie można samemu sobie przypisać roli autorytetu, to musi być relacja uznania. Prawdziwy lider to realista, jeśli chodzi o środki, a jednocześnie osoba autentyczna, która może ale nie musi być autorytetem. Obie kategorie – lidera i autorytetu – zastępo-

wane są przez idoli, ikony chwilowej popularności – dodała prof. Środa.

– Oczekuje się, że lider pomoże zrozumieć, co jest ważne, czym jest tolerancja i jakie wartości są najbardziej istotne – zaznaczył **Andrzej Lubowski**. **Scilla Elworthy** dodała, że w poszukiwaniu autorytetów i liderów, szczególnie wśród polityków,

najlepiej zaufać własnej intuicji. Elworthy pozostawała sceptyczna wobec ludzi budujących własną pozycję w oparciu o argumenty siły.

– Politycy jednak, którzy pretendują do roli przywódców i liderów, mimo że niejednokrotnie bardzo ciężko pracują i zasługują na szacunek, spotykają się z krytyką wynikającą wy-

Scilla Elworthy

Robert Biedroń

łącznie z tego, jaką partię reprezentują – zauważył **Edward Strasser**.

Na ruchy społeczne, które przejmują rolę jednostek, wskazał **Robert Biedroń**. Przywódcą nie musi być jedna osoba, ale oddolne inicjatywy, jak chociażby czarny protest, który stał się swoistym liderem zmian. Demo-

kratyzacja i anonimowość przywództwa to fascynujące zjawisko. **Leszek Jażdżewski** stwierdził, że dziś bardziej niż kiedykolwiek potrzebujemy jednocześnie osób zaufania publicznego i oponentów, którzy są w stanie zanegować ich autorytet. Zapobiega to wykorzystywaniu uprzywilejowanej pozycji wybranych jednostek.

Autorytetem ufamy, przywódcom nie zawsze. Wobec polityków – szcze-

Edward Strasser

Magdalena Środa

gólnie na szczeblu krajowym lub europejskim – zachowujemy duży dystans. Większe zaufanie mamy do

Andrzej Lubowski

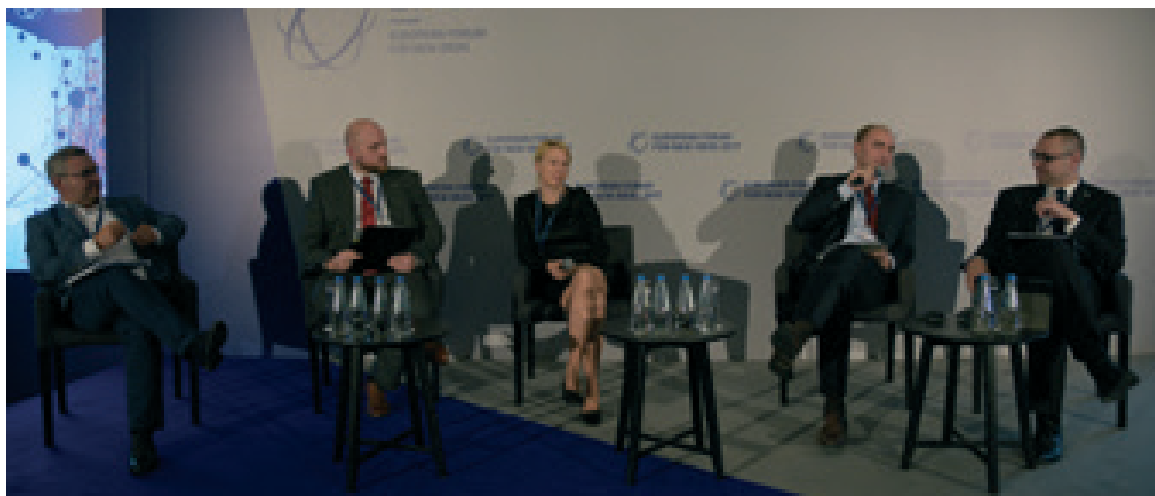
Leszek Jażdżewski

samorządowców, bo ich lepiej znamy i możemy nawiązać bezpośrednią relację. Łatwiej nam jest także ich rozliczać z programu wyborczego.

WNIOSKI:

- Przywództwo to przede wszystkim służba. Nie potrzebujemy charyzmatycznych liderów, lecz osób, które potrafią przedstawić swój program działania i go realizować nawet w niesprzyjających warunkach.
- Rośnie popyt na liderów, spada na autorytety. Warto stawiać na ludzi, którzy łączą w sobie obie kategorie.
- W polityce liczy się dziś autentyczność. Nie mamy zaufania do przywódców, których działania i wizerunek są niespójne.

JAK WYKORZYSTAĆ SZANSE GLOBALIZACJI? JAKA BĘDZIE POZYCJA POLSKI NA MAPIE INWESTYCYJNEJ ŚWIATA?

Od lewej: Jacek Fijałkowski, Marcin Grzegory, Agata Witczak, Remigiusz Wojciechowski, Wojciech Tyborowski

PANELIŚCI: **Jacek Fijałkowski**, Country Operation Head, WIPRO Poland, Polska, **Marcin Grzegory**, wicedyrektor, Invest in Pomerania, Polska, **Agata Witczak**, Site & HR Head, Poland Operational Center, Thomson Reuters, Polska, **Remigiusz Wojciechowski**, dyrektor zarządzający, Bayer, Polska

MODERATOR: **Wojciech Tyborowski**, dyrektor, Agencja Rozwoju Pomorza, Polska

JAK PODAJE ABSL, SEKTOR USŁUG DLA BIZNESU ZATRUDNIA W POLSCE JUŻ BLISKO 250 TYS. OSÓB I WCIĄŻ DYNAMICZNIE ROŚNIE. JEST JEDNYM Z NAJATRAKCYJNIEJSZYCH PRACODAWCÓW W REGIONACH. CENTRA OUTSOURCINGOWE WPROWADZAJĄ DO POLSKI INNOWACYJNE TECHNOLOGIE I KNOW-HOW. BRANŻĘ CZEKA JEDNAK SZEREG WYZWAŃ, ZWŁASZCZA ZWIĄZANYCH Z BRAKIEM KADR I ROZWOJEM NOWYCH TECHNOLOGII.

Najważniejszym czynnikiem warunkującym rozwój sektora jest dostępność kadr. – Jeszcze niedawno zatrudnialiśmy dużo więcej osób w skali miesiąca.. Nie ma skąd brać specjalistów. Brakuje nam osób nie po uniwersytetach, ale z wykształceniem specjalistycznym – wskazu

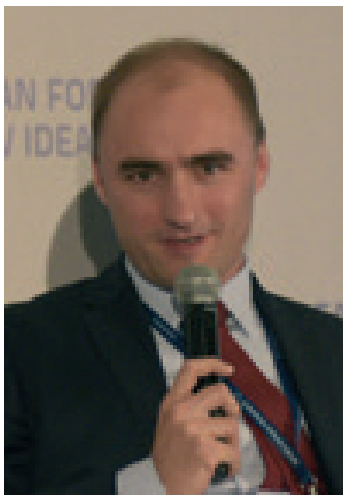
je **Agata Witczak**, Site&HR Head w Thomson Reuters.

– Potrzebujemy przede wszystkim osób z kompetencjami, znających dwa języki. Nie jest jednak łatwo ich znaleźć – podkreśla **Remigiusz Wojciechowski**, dyrektor zarządzający w firmie Bayer.

Firmy chętnie zatrudniają obcokrajowców, coraz ważniejszą kwestią jest też dla nich zmniejszenie rotacji. – Dlatego rośnie rola działów personalnych w firmach. To one dbają o doświadczenie pracowników, pomagają im się rozwijać, dbają o zadowolenie z pracy – komentuje Agata Witczak.

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 2

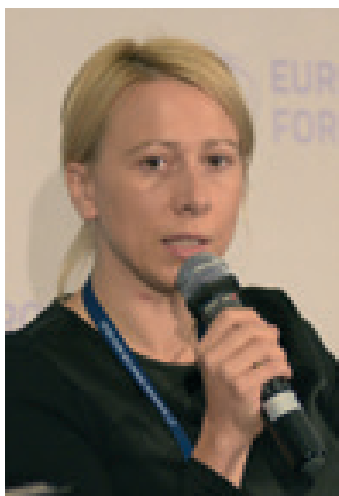
Remigiusz Wojciechowski

Ważnym wyzwaniem dla sektora zdecydowanie będzie automatyzacja i robotyzacja. – Z moich analiz wynika, że kilkadziesiąt tysięcy miejsc pracy w Polsce w sektorze usług może zniknąć w związku z robotyzacją – wskazuje **Wojciech Tyborowski**, dyrektor Agencji Rozwoju Pomorza.

– Pojawią się jednak inne stanowiska i potrzebne usługi, zwłaszcza w IT –

odpowiada na to **Jacek Fijałkowski**, Country Operation Head w Wipro Poland.

Obecnie poza twardymi umiejętnościami w branży liczy się też znajomość języków obcych, co daje Polsce

Agata Witczak

przewagę np. nad Indiami. – W przyszłości jednak automatyczne tłumaczenia symultaniczne sprawią, że ta

przewaga konkurencyjna zniknie. Nie wiadomo, jak to wpłynie na branżę – podkreśla Fijałkowski.

Branża doświadcza też negatywnych skutków zmian legislacyjnych, presji ze strony rosnącej globalnej konkurencji oraz niepewności związanej z globalnymi zmianami, których skutki trudno przewidzieć.

Marcin Grzegory

Od lewej: Jacek Fijałkowski, Marcin Grzegory, Agata Witczak, Remigiusz Wojciechowski, Wojciech Tyborowski

LOTNICTWO DYSPOZYCYJNE – NOWY STANDARD PODRÓŻOWANIA

PARTNER **JET** STORY

Od lewej: Grzegorz Wydmański, Anna Gulbas, Maciej Kowalczyk, Dorota Walkowicz

PANELIŚCI: **Anna Gulbas**, dyrektor ds. sprzedaży, Gulfstream, Polska, **Maciej Kowalczyk**, właściciel i dyrektor ds. operacji lotniczych, Call&Fly, Polska, **Dorota Walkowicz**, VIP & Business Services, Lotnisko Kraków Balice

MODERATOR: **Grzegorz Wydmański**, dyrektor sprzedaży, Jet Story, Polska

NIEDAWNO LOTNICTWO REJSOWE BYŁO EKSKLUZYWNE. DZIŚ LOTNISKA TO DWORCE. PODOBNY PROCES UPOWSZECHNIANIA CZEKA W NAJBLIŻSZYCH LATACH LOTNICTWO DYSPOZYCYJNE, DOWODZILI UCZESTNICY DYSKUSJI NA EFNI.

Polski rynek ma największy w tej części Europy potencjał wzrostu w obszarze lotnictwa dyspozycyjnego. Jedynym wyzwaniem pozostaje uświadomienie polskim przedsiębiorcom, ile czasu i pieniędzy mogą zaoszczędzić dzięki tej formie transportu.

Duża elastyczność, kilkuminutowa odprawa, oszczędność czasu i komfort – to tylko niektóre z zalet lot-

nictwa dyspozycyjnego wymieniane przez uczestników panelu.

Choć wynajem prywatnego samolotu to z pewnością rozwiązanie nie dla wszystkich, wielu przedsiębiorców korzystających z niego po raz pierwszy jest zaskoczonych, jak ekonomiczne i wygodne może być latanie prywatnym samolotem. Od zamówienia samolotu do wylotu wystarczy dwie godziny, na lotnisku

pasażer może być nawet 10 minut przed odlotem – zaznaczył **Grzegorz Wydmański**.

– Wynajem własnego samolotu to nie ekstrawagancja, jeśli w grę wchodzi wystarczająco duże transakcje – dodał **Maciej Kowalczyk**. Warto pamiętać, że wynajmując prywatny samolot, możemy w ciągu jednego dnia odbyć spotkania nawet w czterech miejscach w Europie. In-

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 2

Grzegorz Wydmański

westujemy kilka tysięcy złotych, ale zyskujemy kilka dni roboczych.

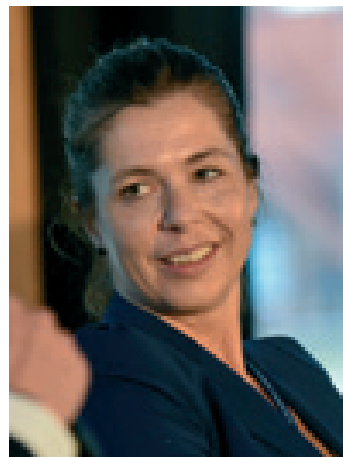
To, co przyciąga klientów do lotnictwa dyspozycyjnego, to również dyskrecja, poczucie bezpieczeństwa i wygoda odprawy. Obsługa terminala jest w stanie dużo elastyczniej odpowiadać na indywidualne potrzeby klientów – dodała Dorota Walkowicz. Inwestycja nie tylko w wynajem samolotu, ale w zakup własnej maszyny staje się opłacalna, kiedy latamy ponad 150 godzin rocznie – zauważyła Anna Gulbas.

Głównym wyzwaniem na polskim rynku, jak podkreślali uczestnicy panelu, jest wciąż mała wiedza przedsiębiorców na temat tej formy podróżowania. W Polsce jest 25 prywatnych samolotów, podczas gdy w czterokrotnie mniejszych

Anna Gulbas

Czechach jest ich 60. Jednocześnie rynek polski z różnych względów ma największy potencjał rozwoju w tej części Europy – podkreśliła Anna Gulbas.

Dorota Walkowicz

Maciej Kowalczyk

HISZPAŃSKI WIECZÓR NETWORKINGOWY

Zespół Madrugada

TRADYCJĄ EUROPEJSKIEGO FORUM NOWYCH IDEI JEST CZWARTKOWY WIECZÓR INTEGRACYJNY. W TYM ROKU ODBYŁ SIĘ ON PRZY DŹWIĘKACH MUZYKI HISZPAŃSKIEJ.

Polskę łączą z Hiszpanią świetne relacje gospodarcze. W 2016 r. nasz kraj był ósmym największym partnerem handlowym Hiszpanii w Unii Europejskiej. Obiecująco rozwija się współpraca w dziedzinie nauki, edukacji i kultury.

Obecny na wieczorze **Agustín Núñez Martínez**, ambasador Hiszpanii, powiedział, że Polska jest ważnym partnerem gospodarczym dla Hiszpanii. Rosną obroty handlowe, Hiszpania jest u nas piątym inwestorem zagranicznym. Rośnie też liczba polskich turystów odwiedzających Półwysep Iberyjski. W ubiegłym roku było ich prawie 800 tys., w tym może być nawet ponad 900 tys.

Gościem specjalnym wieczoru było miasto Łódź, które jest kandydatem do organizacji EXPO 2022. Prezydent Łodzi **Hanna Zdanowska** zaapelowała do uczestników EFNI o wspieranie jej miasta w rywalizacji o zorganizowanie wystawy EXPO. Rozstrzygnięcie już w li-

stopadzie. Dodała, że ma nadzieję, że w 2022 roku wszyscy spotkają się na wystawie właśnie w Łodzi.

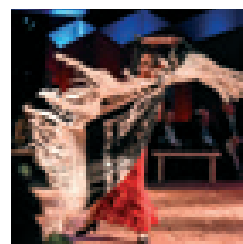
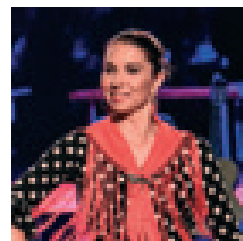
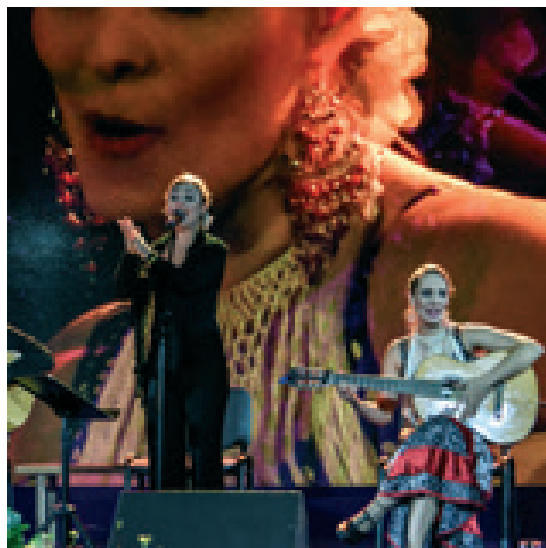
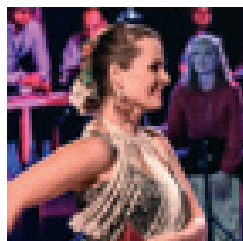
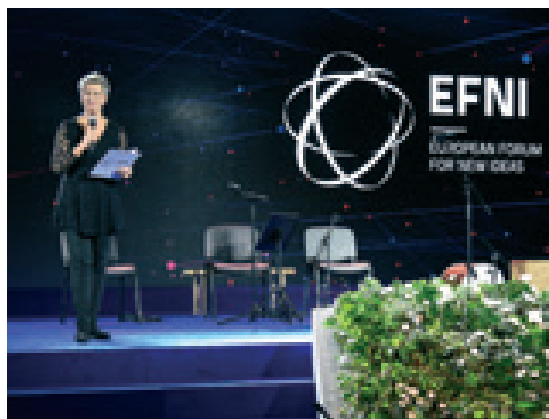
Wieczór hiszpański uświetnił występ zespołu Madruganda (hiszp. „poranek”), który tworzą polscy artyści od lat zafascynowani rdzenną muzyką hiszpańskiej Andaluzji.

O przepyszne hiszpańskie produkty zadbała firma Grupo El Portal, która jest ukierunkowana na komercjalizację produktów gastronomicznych hiszpańskiego pochodzenia. 45 lat doświadczenia oraz obszerny, spersonalizowany katalog produktów w opakowaniach jednostkowych i zestawów подарunkowych to gwarancja optymalnego stosunku jakości do ceny i rozwiązań logistycznych dostosowanych do wszystkich potrzeb dzięki wieloletnim i trwałym kontaktom z największymi dostawcami żywności w Hiszpanii. Zakosztuj tego, co autentyczne!

WIECZÓR NETWORKINGOWY

DZIEŃ 2

Od lewej: Hanna Zdanowska, Tomasz Husak, Borys Budka, Elżbieta Bieńkowska, Jacek Męcina

ROZMOWA Z SERCEM. O GRANICY POMIĘDZY ZDROWIEM I CHOROBA

Adam Torbicki i Krzysztof Materna

Spotkanie z **Krzysztofem Materną** i **prof. Adamem Torbickim** miało bardzo nieformalny charakter. Panowie wymieniali myśli na temat tego, co szkodzi zdrowiu, a szcze-

gólnie co wywołuje choroby serca. Pojawiło się też pytanie: czy przy leczeniu polityków można się zasłonić klauzulą sumienia?

PIENIĄDZE W ŚWIETLE EWANGELII

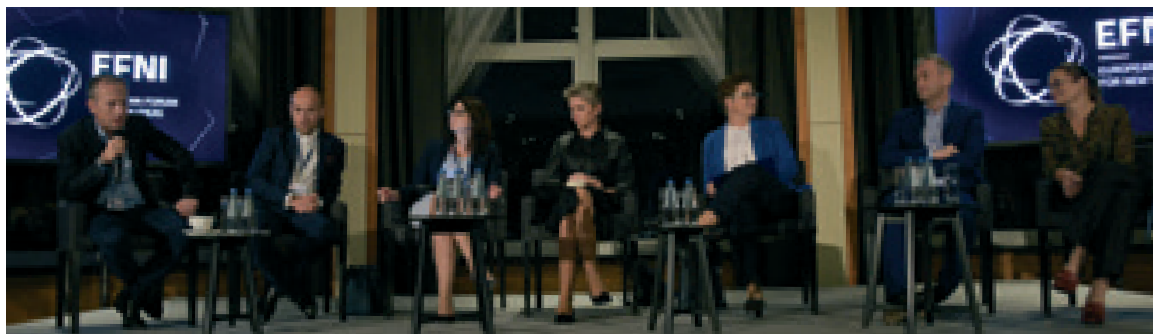
Jacek Stryczek i Bartosz Kuźniarz

W spotkaniu udział wzięli: **Bartosz Kuźniarz**, wykładowca Uniwersytetu w Białymstoku i **ks. Jacek Stryczek**, prezes Stowarzyszenia „Wiosna”. Rozmowę prowadziła **Katarzyna Młynek**, dyrektor programowa Instytutu THINKTANK.

Goście dyskutowali o spornej kwestii wizerunku pieniądza w Ewangelii. W centrum zainteresowania Pisma Świętego znajduje się człowiek oraz wszystko, co staje się jego udziałem, czyli także gospodarka.

– Czy pieniądze są złe? – pytała moderatorka. Prelegenci zgodnie stwierdzili, że pieniądze same w sobie są neutralne, ale ważne jest to, co z nimi zrobimy. Religia nie konfrontuje się z pieniędzmi, ale z człowiekiem jako takim. Żyjemy w świecie wymagającym coraz więcej energii, której nie jesteśmy w stanie skonsumować. Pieniądze mogą być pokusą, ale pozwalają też zorientować się, co jest dla człowieka wartością. Moralne zarabianie i wydawanie pieniędzy wymaga jednak wykroczenia poza obiektywny rachunek ekonomiczny oparty na dążeniu do maksymalizacji zysku.

ZMIANA WARTY. CO SIĘ STANIE W POLSKIEJ POLITYCE?

Od lewej: Konrad Piasecki, Borys Budka, Kamila Gasiuk-Pihowicz, Joanna Mucha, Katarzyna Lubnauer, Robert Biedroń, Barbara Nowacka

Robert Biedroń, prezydent Słupska, **Barbara Nowacka**, kanclerz Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych, oraz posłanki i jeden poseł: **Borys Budka**, **Kamila Gasiuk-Pihowicz**, **Katarzyna Lubnauer**, **Joanna Mucha**, podjęli się trudnej oceny obecnej sceny politycznej oraz zastanawiali się nad potrzebami i oczekiwaniami Polaków względem opozycji. Wskazywali, że mamy do czynienia z rządem populistycznym, dla którego wszyscy inni są antagonistami i stanowią zagrożenie, oraz z atakiem na podstawowe wartości w polityce. Czy PiS stanie się ofiarą własnego sukcesu i będzie tak przekonany o swojej przyszłej wygranej, że straci czujność? Istotne w ocenie

rozmówców jest pokazanie, że opozycja potrafi ze sobą współpracować w sprawach ważnych i fundamentalnych. Potrzebni są ludzie ze świeżym spojrzeniem. Istotna jest zmiana ideowa, lecz jest to praca na długie lata. Zadanie, które stoi przed całą opozycją, to wypracowanie wizji, która pociągnie Polaków. Warto także przeformułować scenę polityczną, bo dziś nie ma ani lewicy, ani prawicy. Potrzebna jest także przestrzeń do merytorycznej rozmowy.

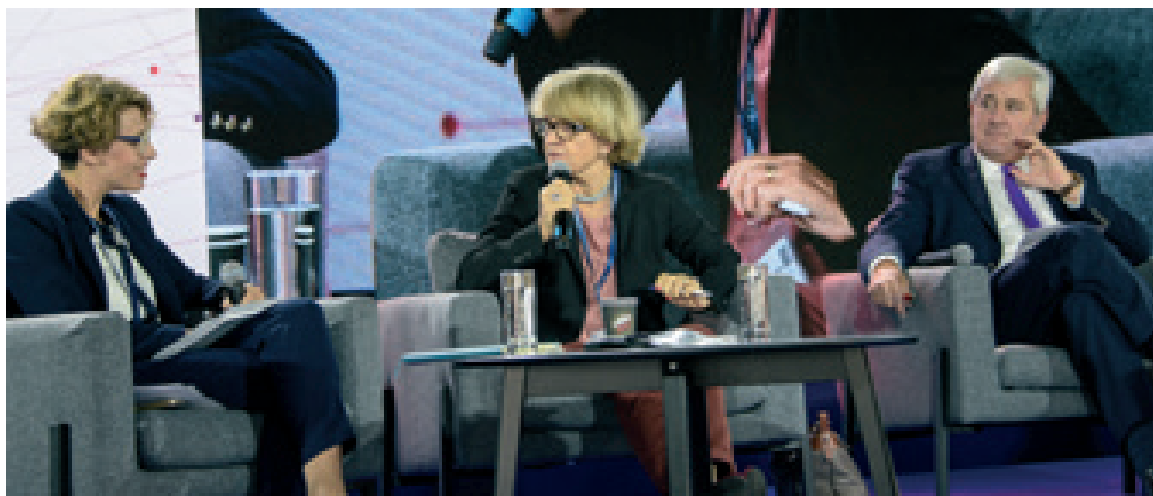
Dyskusję moderował Konrad Piasecki, dziennikarz i publicysta, Radio ZET.

BREXIT – SZANSA DLA EUROPEJSKIEJ JEDNOŚCI CZY POCZĄTEK EFEKTU DOMINO?

PARTNER MERYTORYCZNY

POLITYKA
INSIGHT
PLATFORMA WIEDZY

Od lewej: Agata Gostyńska-Jakubowska, Danuta Hübner, Paul Drechsler

PANELIŚCI: **Paul Drechsler**, przewodniczący Konfederacji Przemysłu Brytyjskiego CBI, Wielka Brytania, **Agata Gostyńska-Jakubowska**, Research Fellow, Centre for European Reform, Wielka Brytania, **Danuta Hübner**, przewodnicząca Komisji Spraw Konstytucyjnych, Parlament Europejski

MODERATOR: **Łukasz Lipiński**, dyrektor ds. analiz, Polityka Insight, Polska

DLA EUROPEJSKIEGO I BRYTYJSKIEGO BIZNESU NAJGORSZA JEST NIEPEWNOŚĆ CO DO LOSÓW NEGOCJACJI ROZWODOWYCH – PODKREŚLALI UCZESTNICY SESJI PLENARNEJ DOTYCZĄCEJ BREXITU.

Paul Drechsler, przewodniczący Konfederacji Przemysłu Brytyjskiego CBI (Wielka Brytania), podkreślał, że Unia Europejska to największy partner gospodarczy Wielkiej Brytanii. Sukces Europy jest kluczowy dla Wielkiej Brytanii i odwrotnie.

– Źle, że do tej pory nie udało się wynegocjować gwarancji dla Brytyjczyków, ale też dla obywateli innych krajów, np. Polaków, po brexicie. Chcemy, żeby Polacy zostali w naszym kraju, tutaj żyli i pracowali. Dla biznesu brytyjskiego i europejskiego najgorsza jest trwała niepewność co do losów negocjacji. W naszym interesie jest stabilność i ciągłość – powiedział Drechsler.

– Jest możliwych kilka scenariuszy rozwoju sytuacji. Pierwszy – w wyniku poważnej recesji i zmiany nastawienia opinii publicznej Londyn wycofuje się z brexitu, a 29 marca 2019 r. Wielka Brytania zostaje w UE. To bardzo mało prawdopodobne. Drugi – do porozumienia nie dochodzi. Szanse na takie rozwiązanie znacznie zmalały. Trzeci – uporządkowane wyjście z UE z okresem przejściowym lub bez niego i bez umowy o przyszłym partnerstwie – powiedziała **Agata Gostyńska-Jakubowska**, ekspert Centre for European Reform (Wielka Brytania).

SESJA PLENARNA

DZIEŃ 3

Danuta Hübner, przewodnicząca Komisji Spraw Konstytucyjnych Parlamentu Europejskiego, podkreśliła, że najważniejsze jest, żeby nikt nie odszedł od stołu negocjacyjnego. – Najpierw musimy wynegocjować warunki wyjścia Wielkiej Brytanii z UE, ale trzeba też pamiętać o warunkach przyszłych relacji - powiedziała. W toku dalszych rozmów musimy sobie odpowiedzieć na pytanie o status Irlandii Północnej i o granicę pomiędzy UE a Wielką Brytanią. Dla mnie istotne jest utrzymanie jedności UE w trakcie negocjacji. Oczywiście jednoczą nas pieniądze, bowiem wszystkie kraje Unii mają wspólne interesy: zarówno płatnicy netto, jak i beneficjenci unijnego budżetu nie chcą, by został on uszczuplony. Jeżeli Wielka Brytania odejdzie z UE jako płatnik netto, to w budżecie unijnym będzie mniej pieniędzy. Niektóre kraje jednak nie przyczyniają się do tej jedności, np. Polska skonfliktowana z Brukselą m.in. w kwestii rządów prawa. To dziwne, ponieważ zwłaszcza nam ze względów finansowych powinno na tej jedności bardzo zależy – dodała **Hübner**.

Agata Gostyńska-Jakubowska

Łukasz Lipiński

– Mamy jeszcze rok, żeby wypracować porozumienie. Dopiero teraz zaczynamy dostrzegać jakiś zarys stanowiska negocjacyjnego Wielkiej Brytanii, chociaż trudno mówić o wspólnym stanowisku całego rządu. Gabinet zaczął jednak słuchać i rozmawiać z przedsiębiorcami. Londyn zaakceptował już fakt, że za brexit będzie musiał zapłacić. Koszcia niezgody są koszty rozvodu – konkludował **Drechsler**.

Negocjacje brexitowe po sześciu miesiącach rozmów zaczynają nabierać wyraźniejszych konturów, a Wielka Brytania zaczęła stopniowo odchodzić od filozofii „brak umowy jest lepszy niż zła umowa” – podkreślała **Gostyńska-Jakubowska**. Londyn pogodził się też z pewną formą jurysdykcji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości nad przestrzeganiem praw obywateli Unii na Wyspach.

Uczestnicy dyskusji zgodzili się, że proces brexitu jest napędzany przez politykę, a biznes stara się za nim nadążyć. Największym zagrożeniem jest długotrwałe poczucie braku stabilności.

WNIOSKI:

- Dla obu stron negocjacji bardzo istotne jest, by rozmowy zakończyły się porozumieniem i ustaleniem zasad przyszłej współpracy. Scenariusz braku umowy byłby katastrofalny, szczególnie dla biznesu.
- Pamiętając o tym, że proces brexitu ma charakter przede wszystkim polityczny, politycy powinni realnie uwzględniać interesy obywateli i biznesu.
- Kluczowe dla wynegocjowania dobrych warunków brexitu i przyszłych relacji z Wielką Brytanią po stronie Unii jest zachowanie możliwie maksymalnej jedności.

BEZPIECZNA PRZYSZŁOŚĆ POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

PARTNER Komisja Europejska | Przedstawicielstwo w Polsce

Od lewej: Dorota Wysocka-Schnepf, Jacek Karnowski, Elżbieta Bieńkowska, Robert Biedroń

GOŚĆ SPECJALNY: **Elżbieta Bieńkowska**, komisarz UE ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP, Komisja Europejska

Z UDZIAŁEM: **Roberta Biedronia**, prezydenta Słupska, Urząd Miejski w Słupsku, Polska, **Jacka Karnowskiego**, prezydenta Sopotu, Polska

PROWADZENIE: **Dorota Wysocka-Schnepf**, dziennikarka, „Gazeta Wyborcza”, Polska

„BEZPIECZNA PRZYSZŁOŚĆ POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ”. SPOTKANIE W FORMULE DIALOGU OBYWATELSKIEGO Z ELŻBIETĄ BIEŃKOWSKĄ, EUROPEJSKĄ KOMISARZ DS. RYNKU WEWNĘTRZNEGO, PRZEMYSŁU, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I MŚP.

– Już nigdy nie będziemy mieli takiej pozycji negocjacyjnej, jak wówczas, gdy wchodziliśmy do Unii Europejskiej. Zawsze będziemy traktowani z podejrzliwością, bo podważamy wartości unijne, a to jest w tej chwili bardziej niebezpieczne dla UE niż brexit – mówiła podczas dyskusji **Elżbieta Bieńkowska**. Wskazywała również na konieczność wejścia Polski do strefy euro.

Dialog obywatelski był także szansą na rozmowę na temat europejskiego potencjału obronnego i przyszłości Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony, m.in. w kontekście uruchomionej w czerwcu 2017 r. Akcji Przygotowawczej Europejskiego Programu Badań Obronnych (Preparatory Action on Defence Research). Program ten po raz pierwszy w historii UE będzie wspierał innowacyjne badania nad technologiami w zakresie obronności.

DIALOG OBYWATELSKI

DZIEŃ 3

Od lewej: Dorota Wysocka-Schnepf, Jacek Karnowski, Elżbieta Bieńkowska, Robert Biedroń

Elżbieta Bieńkowska

Prezydent Słupska **Robert Biedroń** dodał, że mówiąc o bezpieczeństwie, należy pamiętać o bezpieczeństwie socjalnym. Zwrócił uwagę na problem uchodźców, którzy nie tylko mogliby znaleźć schronienie w Polsce, ale także wypełniliby lukę powstałą w wyniku wyludniania się miast. Według **Jacka Karnowskiego**, prezydenta Sopotu, odmawianie przyjęcia imigrantów nie jest brakiem solidarności np. z Syryjczykami, ale z innymi krajami, które tych imigrantów przyjmują.

Dialogi obywatelskie to inicjatywa Komisji Europejskiej umożliwiająca bezpośredni kontakt z obywatelami, poznanie ich opinii oraz reagowanie na uwagi. Spotkania w tej formule odbywają się od 2012 r. Elżbieta Bieńkowska była gościem specjalnym EFNI 2017. Partnerem wydarzenia była Komisja Europejska.

PRZYSZŁOŚĆ EUROPY. DEBATA PREZYDENTÓW I PREMIERÓW

PARTNER MERYTORYCZNY

Od lewej: Carl Bildt, Dacian Cioloș, Atifete Jahjaga, Aleksander Kwaśniewski, Yves Leterme, Iveta Radičová, Tomasz Lis

PANELIŚCI: **Carl Bildt**, b. premier i minister spraw zagranicznych Szwecji, **Dacian Cioloș**, b. premier Rumunii i b. komisarz ds. rolnictwa, Rumunia, **Atifete Jahjaga**, b. prezydent Kosowa, **Aleksander Kwaśniewski**, b. prezydent RP, **Yves Leterme**, b. premier Belgii, **Iveta Radičová**, b. premier Słowacji

WPROWADZENIE: **Jerzy Buzek**, b. premier RP

MODERATOR: **Tomasz Lis**, redaktor naczelny, „Newsweek Polska”, Polska

BYLI SZEFOWIE PAŃSTW I RZĄDÓW ZGODZILI SIĘ, ŻE UNIA EUROPEJSKA JEST OBECNIE W JEDNYM Z NAJTRUDNIEJSZYCH MOMENTÓW SWOJEJ HISTORII. NAJWIĘKSZE WYZWANIA TO BEZPIECZEŃSTWO, DEMOGRAFIA, WIELOKULTUROWOŚĆ ORAZ TRANSFORMACJA Z ERY PRZEMYSŁOWEJ DO CYFROWEJ. W EUROPIE WCIAŻ PRZEWAŻAJĄ OBAWY, BĘDĄCE SKUTKIEM OSTATNICH KRYZYSÓW. NIE MOŻEMY JEDNAK ZREZYGNOWAĆ Z OSIĄGNIĘĆ INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ, CO NIE ZNACZY, ŻE NIE POWINIŃMY ZMIENIAĆ SAMEJ UNII.

Wiele środowisk europejskich postrzega otaczającą nas rzeczywistość wyjątkowo pesymistycznie. Ale to nie znaczy, że powinniśmy przestać rozmawiać o przyszłości Europy – powiedział **Jerzy Buzek** we wprowadzeniu do debaty prezydentów i premierów, którzy przybyli na jego zaproszenie.

Premier **Dacian Cioloș** i prezydent **Aleksander Kwaśniewski** stwierdzili, że Unii Europejskiej potrzebna jest nowa forma zarządzania, bardziej adekwatna do aktualnych i przyszłych wyzwań. Wynika to nie tylko ze zmian w otoczeniu zewnętrznym Unii, ale także z konsekwencji ostatnich roz-

SESJA PLENARNA

DZIEŃ 3

szerzeń. Proces decyzyjny i sposób pracy unijnych instytucji muszą zostać dostosowane do nowych warunków. – Sądzę, że reforma instytucji unijnych jest konieczna, ale niewystarczająca. Zauważmy, że często rozwiązania uzgodnione w Brukseli nie są wprowadzane w życie w krajach członkowskich. Nie zreformujemy Unii, jeśli nie uporamy się z tym problemem. Nie możemy być w UE, nieustannie ją krytykując – podkreślał Ciolos. – Aby to wielopoziomowe zarządzanie mogło być efektywne, powinno bazować na inkluzywności i budować wspólną narrację w szerokiej

Od lewej: Dorothea Buxbaum, Dacian Cioloș, Tomasz Lis, Carl Bildt, Atifete Jahjagi, Jerzy Buzek, Iveta Radičová, Aleksander Kwaśniewski, Yves Leterme

debacie, uwzględniającej głos wszystkich państw. Lekarstwem powinno być głębsze włączenie obywateli w proces podejmowania decyzji. Społeczeństwa muszą być zaangażowane w proces demokratyczny – dodał.

Yves Leterme, były premier Belgii, zwrócił uwagę, że polityka nie jest odizolowana od społeczeństwa. Polityka wpływa na to, co się dzieje w gospodarce i w społeczeństwie. Lekarstwem na większe zaangażowanie Europejczyków w proces podejmowania decyzji raczej nie będą partie paneuropejskie. – Głównych problemów, które przed nami stoją – zapewnienie bezpieczeństwa, integracja uchodźców, polityka klimatyczna – nie da się rozwiązać w jednym kraju. To wymaga współdziałania na poziomie europejskim. Europa opiera się na jedności, ale szanuje różnorodność. Nie stworzymy jednak jednego narodu europejskiego, Stanów Zjednoczonych Europy – dodał.

Iveta Radičová zauważyła, że mamy do czynienia z brakiem zaufania do instytucji publicznych. Przekonywała, że nie udaje się pogodzić suwerenności, demokracji i globalizacji. Nie umiemy tego zrobić na poziomie UE. – Może rozwiązanie leży na poziomie lokalnym, krajowym. Przecież widać, że wybory w poszczególnych państwach, regionach,

Jerzy Buzek i Henryka Bochniarz

są ważniejsze niż europejskie. Bez sukcesów w samorządach w poszczególnych państwach będziemy mieli kłopoty z kontynuowaniem projektu europejskiego – ostrzegła.

Zdaniem **Atifete Jahjagi** nie ma alternatywy dla integracji europejskiej. Chociaż trudno jest przewidzieć, jak UE będzie wyglądała za 20-30 lat, Europa Południowo-Wschodnia potrzebuje silnej UE. – Oczekujemy większego zaangażowania w nasze problemy. Tym bardziej że społeczeństwa tej części Europy chcą się integrować z UE, popierają przystąpienie do projektu europejskiego. Państwa bałkańskie, które od lat aspirują do członkostwa, mają korzystne wskaźniki demograficzne, co może zrównoważyć niedobory w innych częściach Europy. Jeśli UE zaangażowałaby się bardziej na rzecz dokończenia procesów rozszerzeniowych o kraje południowego wschodu kontynentu, wpłynęłoby to korzystnie na jej profil społeczno-gospodarczy, bez zwiększania zagrożeń związanych z brakiem kulturowej integracji – przekonywała.

Ważnym wątkiem dyskusji była kwestia migracji. – Mamy problem demograficzny, nasze społeczeństwa się starzeją. Dlatego potrzebujemy imigrantów – mówił Kwaśniewski. Jego zdaniem wielokulturowość Europy, a także Polski, jest już

Na pierwszym planie: Dacian Cioloș i Yves Leterme

przesądzona. Wiąże się z koniecznością znalezienia sposobu na skuteczną integrację nowych obywateli i eliminowanie potencjalnych napięć społecznych. Może też być remedium na niski przyrost naturalny i starzenie się Europejczyków.

Część debaty poświęcono wartościom, które mogą być podstawą zacieśnienia współpracy państw UE i kontynuowania ich integracji. Zdaniem panelistów kluczem do tego procesu jest odpowiednie przełożenie na praktykę polityczną europejskiego hasła „jedność w różnorodności”. Zasadą podstawową musi być przestrzeganie wspólnego dla wszystkich członków UE prawa, respektowanie niezależności sądownictwa i jurysdykcji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości. Tej zasadzie powinno towarzyszyć jasne określenie unijnych priorytetów, zrozumiałych i podzielanych zarówno przez państwa członkowskie, jak i przez obywateli.

Paneliści zwrócili także uwagę na potrzebę wzmacniania pozytywnych emocji wobec projektu zjednoczonej Europy oraz odbudowy zaufania do unijnych instytucji. Premier Radičová podkreśliła, że UE musi w większym stopniu koncentrować się na walce z nierównościami społecznymi, bo to one są „pożywką” dla populistów. Jej zdaniem zwiększenie spójności społecznej pozwoli skutecznie zatrzymać dezintegracyjne i separatystyczne trendy wewnątrz UE.

– Żyjemy w czasach, kiedy jest więcej obaw niż marzeń, rośnie znaczenie tożsamości – stwierdził [Carl Bildt](#). – Wychodzimy z fazy industrializacji i wkraczamy w erę cyfryzacji. To wpływa na zmiany. Pytanie, czy sobie poradzimy w tej nowej rzeczywistości. Powinniśmy przestrzegać wspólnych standardów, takich jak np. prawa człowieka. W szczegółach możemy się różnić, ale fundamenty muszą być takie same – podsumował.

Leszek Jażdżewski

WNIOSKI:

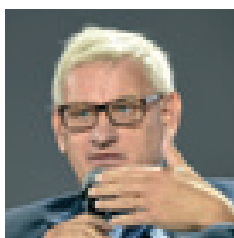
- Potrzebne są mechanizmy angażowania obywateli w proces decyzyjny UE. Mając większy wpływ na kształt unijnych polityk, ludzie w większym stopniu będą sprzyjać integracji UE.
- Nie będzie wspólnej polityki migracyjnej UE bez skutecznej integracji przybyszów. Dotyczy to zarówno uchodźców, jak i migrantów ekonomicznych, których Stary Kontynent dziś potrzebuje. Jednocześnie Europa musi szukać rozwiązań, które doprowadzą do zwiększenia własnej populacji.
- Szukając sposobów na ograniczenie negatywnych konsekwencji kryzysu migracyjnego, nie wolno zapominać o krajach Europy Południowej i Wschodniej, które od lat starają się zbliżyć do UE.
- Zapewnienie Europie bezpieczeństwa, ochrona środowiska naturalnego, wzmocnienie konkurencyjności w globalnym świecie to wyzwania przekraczające możliwości pojedynczych państw. Członkowie Unii Europejskiej mogą więc zrobić więcej i lepiej, kontynuując i pogłębiając wspólne działania.

WPROWADZENIE

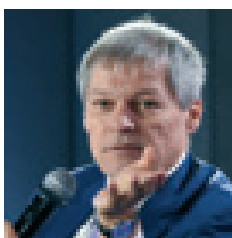
JERZY BUZEK

b. premier RP, Polska

CARL BILDT

b. premier Szwecji

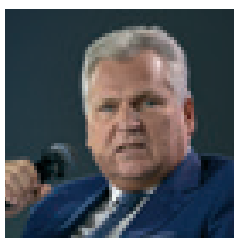
DACIAN CIOLOȘ

b. premier Rumunii

ATIFETE JAHJAGA

b. prezydent Kosowa

ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI

b. prezydent RP

YVES LETERME

b. premier Belgii

IVETA RADIČOVÁ

b. premier Słowacji

TOMASZ LIS

redaktor naczelny, „Newsweek Polska”, Polska

UE I JAPONIA: WSPÓLNA WIZJA NOWEGO ŁADU HANDLOWEGO?

PARTNERZY **BUSINESSEUROPE**

Od lewej: Ichiro Hara, Jan Bossak, Łukasz Porażyński, Shigeo Matsutomi, Marco Chirullo, Hosuk Lee-Makiyama, Markus Beyrer

PANELIŚCI: **Jan Bossak**, profesor, Katedra Międzynarodowych Studiów Porównawczych, Szkoła Główna Handlowa, Polska, **Marco Chirullo**, zastępca głównego negocjatora EPA/FTA z Japonią, Dykcja Generalna ds. Handlu, Komisja Europejska, **Ichiro Hara**, dyrektor ds. międzynarodowych, Keidanren, Japonia, **Hosuk Lee-Makiyama**, dyrektor, ECIPE, Belgia, **Shigeo Matsutomi**, ambasador Japonii w Polsce, Japonia, **Łukasz Porażyński**, dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej, Ministerstwo Rozwoju, Polska

MODERATOR: **Markus Beyrer**, dyrektor generalny, BusinessEurope

UMOWA O WOLNYM HANDLU POMIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ A JAPONIĄ TO PRZEDSIĘWZIĘCIE O RÓWNIENIE DUŻYM POTENCJALE, JAK CETA. TO JEDNAK, CZY ZOSTANIE ONA OSTATECZNIE RATYFIKOWANA, ZALEŻY W DUŻEJ MIERZE OD TEGO, JAK DOBRZE NIE TYLKO EKSPERCI, ALE TEŻ SPOŁECZEŃSTWA BĘDĄ ROZUMIAŁY PŁYNĄCE Z NIEJ KORZYŚCI.

– Za podpisaniem porozumienia przemawia nie tylko zgodność co do wartości i standardów jakości pomiędzy oboma regionami, ale również duża komplementarność interesów obu podmiotów – podkreślił Hosuk Lee-Makiyama. Według niego po raz pierwszy partnerowi nie za-

leży wyłącznie na eksporcie do Unii Europejskiej.

– Japonia chce w Europie przede wszystkim inwestować. Z drugiej strony jest otwarta na import z UE, na czym z kolei bardzo zależy Brukseli. Po podpisaniu umowy bez wąt-

pienia zwiększy się skala japońskich inwestycji w Polsce, a eksport do Japonii wzrośnie minimum o 10%, a przy sprzyjających okolicznościach może nawet o 100% – prognozuje w kontekście wpływu umowy na polską gospodarkę **Łukasz Porażyński**.

Marco Chirullo

Jan Bossak przestrzegał natomiast przed powtarzaniem błędów, które wcześniej przeszkodziły w ratyfikacji TTIP. – Ważne jest, że w tym wypadku nie tworzymy po prostu kolejnej umowy o wolnym handlu, tylko staramy się zbudować zupełnie nowy model, w którym istotna będzie zarówno ekspansja biznesowa, jak i ochrona pewnych wartości w myśl nie tylko wolnego, ale też sprawiedli-

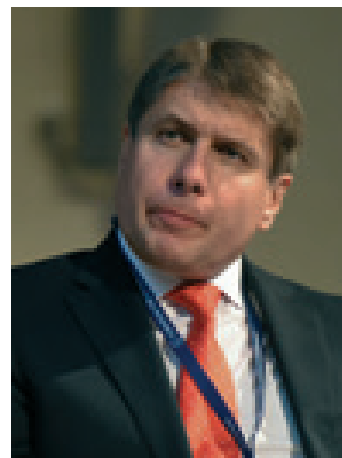
wego handlu. Kluczowe będzie przekonanie do tego modelu ekspertów, a także systematyczna edukacja społeczeństwa – powiedział.

Shigeo Matsutomi

– Bruksela wyciągnęła wnioski z niepowodzenia TTIP i systematycznie komunikuje się z partnerami społecznymi, przekazując na bieżąco pojawiające się obawy – zapewnił **Marco Chirullo**.

– Za 15 lat nasz wpływ na światową gospodarkę będzie o połowę niższy. Mamy ostatnią szansę zbudowania standardów, które nas wesprą, kiedy będziemy słabsi – podkreślił **Lee-Makiyama**. Musimy wykorzystać okazję, jaką niesie ze sobą porozumienie – podsumował.

Markus Beyrer

WNIOSKI:

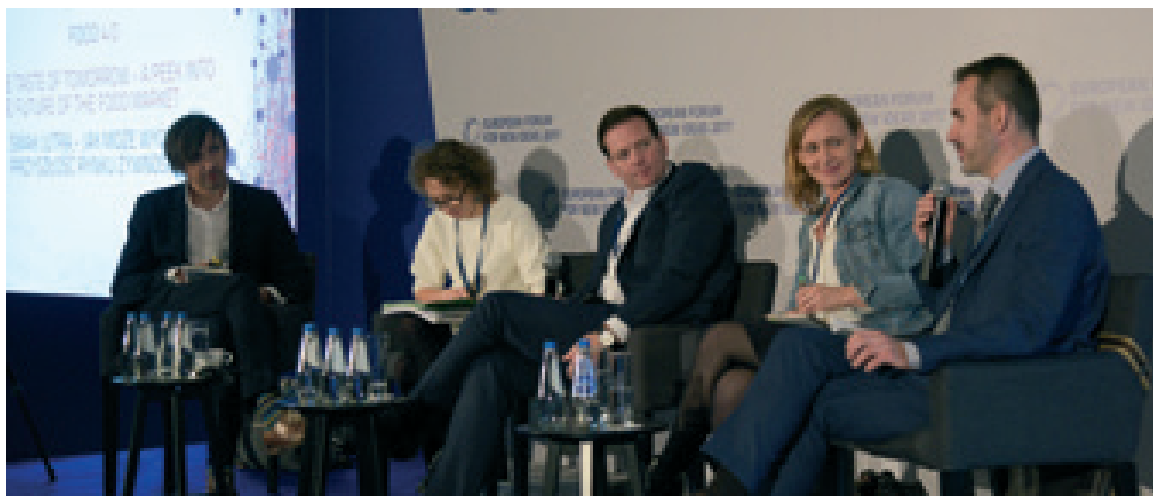
- Umowa z Japonią powinna odegrać rolę „metra z Sevre” nie tylko dla przyszłych porozumień o wolnym handlu, ale i dla większości umów partnerskich. Ważne jest, by przedsiębiorcy (oraz społeczeństwo obywatelskie) uznali za istotne także elementy promujące wartości europejskie. Handel musi być nie tylko wolny, ale też sprawiedliwy i powinien się przyczyniać do budowy globalnych łańcuchów wartości, a tym samym także do rozwoju gospodarek pozaeuropejskich.
- W obliczu amerykańskiej defensywy w obszarze polityki handlowej Unia (w tym Polska) ma szansę stać się handlowym centrum świata. EPA to jasne opowiedzenie się Europy i Japonii przeciwko protekcjonizmowi.
- Porozumienie z Japonią będzie sygnałem dla polskich przedsiębiorstw, że warto sięgać dalej niż tylko do Rosji czy na Ukrainę. Japonia to wymagający, ale jednocześnie potężny i bogaty rynek, a dzięki EPA stanie się realnie osiągalny.
- Dla pełnego wykorzystania potencjału EPA przez polskich przedsiębiorców kluczowa jest edukacja. Panel w ramach EFNI był pierwszym tego typu wydarzeniem promującym wolny handel i agendę handlową UE w Polsce.

FOOD 4.0. SMAK JUTRA – JAK MOŻE WYGLĄDAĆ PRZYSZŁOŚĆ RYNKU ŻYWNOSCI

PARTNER **TESCO**

PARTNER MERYTORYCZNY

POLITYKA
INSIGHT
PLATFORMA WIEDZY

Od lewej: Krzysztof Bolesta, Natalia Hatałska, Matt Simister, Doreen Sieber, Krzysztof Klincewicz

PANELIŚCI: **Natalia Hatałska**, analityk trendów, CEO, infuture hatałska foresight insitute, Polska, **Krzysztof Klincewicz**, dyrektor oddziału w Warszawie, EIT Food, Polska, **Doreen Sieber**, Account Manager, Rijk Zwaan, Niemcy, **Matt Simister**, CEO na Europę Środkową, Tesco, Wielka Brytania

MODERATOR: **Krzysztof Bolesta**, dyrektor ds. badań, Polityka Insight, Polska

SEKTOR ŻYWNOSCI STOI PRZED SZEREGIEM WYZWAŃ. PIERWSZYM Z NICH JEST DEMOGRAFIA. W 2050 R. POPULACJA BĘDZIE LICZYĆ PONAD 9 MILIARDÓW LUDZI I OGROMNYM WYZWANIEM BĘDZIE JEJ WYŻYWIENIE. JUŻ DZIŚ OBSERWUJEMY SPRZECZNE ZE SOBĄ ZJAWISKA. PRAWIE 2 MILIARDY OSÓB CIERPI NA NADWAGĘ, PODCZAS GDY OKOŁO 2 MILIARDÓW LUDZI JEST NIEDOŻYWIIONA.

– Odpowiedzią na rosnący popyt na żywność mogą być nowe rozwiązania i technologie – powiedziała **Doreen Sieber**. Przykładem może być produkcja hydroponiczna, która jest niezależna od lokalnych warunków środowiskowych, daje możliwość produkcji żywności tam, gdzie w naturalnych warunkach nie byłoby to możliwe. **Krzysztof Klincewicz** dostrzegł rolę

technologii nie tylko w obszarze produkcji żywności, ale też w utrzymaniu jej świeżości i zapobieganiu marnowaniu. Technologia zmienia też łańcuch dostaw, często eliminując kilka ogniw, w tym tradycyjne sklepy, na rzecz rozwiązań bazujących na telefonach i internecie.

– Technologia może pomagać konsumentowi w dokonywaniu wyborów,

ale ostateczna decyzja powinna zawsze należeć do kupującego, bo to są kwestie bardzo osobiste – polemizował **Matt Simister**. – Dobrym trendem, zaobserwowanym przez Tesco, są rosnące wymagania konsumentów, którzy oczekują zrównoważonej i zdrowej żywności. Zakupy w internecie to wyzwanie dla handlu detalicznego, ale to kierunek, który będzie

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 3

Krzysztof Bolesta

postępował. Musimy się adaptować do tej rzeczywistości – dodał.

O trendach w sektorze żywności opowiadała **Natalia Hatalska**: – W 2050 r. nastąpi kryzys na rynku mięsa, a w zasadzie kryzys białka; już dziś widać jego symptomy. Skutkiem tego wzrostu będzie sytuacja, w której bogatszych konsumentów stać będzie na wybór i zakup zdrowych i kalorycznych produktów, a biedniejszych już nie. To rozwarstwienie będzie się pogłębiać.

Jednym z największych problemów, który może się w przyszłości nasilać, jest marnowanie żywności. Dziś na świecie marnuje się ok. 30% żywności. Marnotrawstwo to ogromny problem, którego rozwiązanie wymaga wzmoczonych działań z zakresu pro-

cedur zamawiania produktów, składowania ich i pakowania. Ponieważ większość jedzenia marnują konsumenci, ich edukacja jest i będzie kluczowa. Decydenci na całym świecie

będą pod coraz większą presją, aby te i podobne konflikty łagodzić, czy to przy pomocy regulacji, czy bardziej miękkich narzędzi, takich jak kampanie społeczne.

– Dla Tesco żywność jest bardzo ważna, bo jesteśmy w środku łańcucha żywnościowego. Mamy świadomość, że możemy wpływać na wybory konsumentów i edukować ich, ale mamy też duży wpływ na zderzenie strony popytowej ze stroną podażową – podsumował Matt Simister.

Krzysztof Klincewicz

WNIOSKI:

- Producenci żywności w Polsce nie czują potrzeby bycia innowacyjnym. Konieczne jest lepsze stymulowanie rozwiązań innowacyjnych w sektorze, kosztem zwiększania skali produkcji oraz inwestycji w najmniej przetworzone dobra.
- Regulacje i podatki to narzędzia stosowane do zmiany zwyczajów żywieniowych obywateli. Oprócz nich należy jednak umożliwić sektorowi samoregulację w postaci ogólnokrajowych kampanii podnoszących świadomość tego, jak i co jeść. Zwłaszcza potrzebne są kampanie z zakresu przeciwdziałania marnotrawieniu jedzenia.
- Przepisy podatkowe, ale też inne, powinny ułatwiać, a co najmniej nie blokować zarządzania żywnością, która nie nadaje się już do sprzedaży w sklepach, a jest wciąż pełnowartościowym produktem i może być bez opłat przekazana potrzebującym.

RYNEK CYFROWY: W PRZEDEDNIU REWOLUCJI 5G

PARTNER

PARTNER MERYTORYCZNY

**POLITYKA
INSIGHT**
PLATFORMA WIEDZY

Od lewej: Paweł Gałka, Marcin Cichy, Michał Boni

PANELIŚCI: **Michał Boni**, europoseł, Parlament Europejski, **Marcin Cichy**, prezes, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Polska, **Paweł Gałka**, kierownik działu architektury 5G, Nokia, Polska, **Kamila Kloc**, zastępczyni szefa gabinetu wiceprzewodniczącego KE i komisarza ds. jednolitego rynku cyfrowego Andrusa Ansipa, Komisja Europejska, **Piotr Muszyński**, wiceprezes zarządu ds. strategii i informacji, Orange, Polska

MODERATOR: **Andrzej Bobiński**, dyrektor ds. nowych projektów, Polityka Insight, Polska

DZIĘKI NOWEMU STANDARDOWI TRANSMISJI BEZPRZEWODOWEJ 5G UŻYTKOWNICY BĘDĄ MOGLI KORZYSTAĆ Z SUPERSZYBKIEGO INTERNETU MOBILNEGO. JEDNAK PRAWDZIWĄ REWOLUCJĄ BĘDZIE UPOWSZECHNIENIE SIĘ INTERNETU RZECZY (INTERNET OF THINGS), CZYLI WSZECHOBECNYCH KOMUNIKUJĄCYCH SIĘ CZUJNIKÓW I PODŁĄCZONYCH DO SIECI URZĄDZEŃ (NP. W ZNAKACH DROGOWYCH, NA CIELE PACJENTÓW, W INTELIGENTNYCH MIASTACH I DOMACH). TRWAJĄ PRACE NAD USTALENIEM ŚWIATOWEGO STANDARDU TECHNOLOGICZNEGO DLA 5G, TESTY SĄ JUŻ PRZEPROWADZANE W EUROPIE, USA I AZJI.

5G będzie mieć ogromne znaczenie gospodarcze, to na nim oprze się m.in. przemysł 4.0, transport autonomiczny i nowe, nieznanne dziś usługi. Państwa, które jako pierwsze

wdrożą 5G, zyskają przewagę technologiczną nad resztą świata.

Kamila Kloc przypomniała, że Unia Europejska chce, żeby do 2020 r. każdy kraj miał jedno miasto z dzia-

łającą siecią 5G, a do 2025 r. mają być nią objęte m.in. główne szlaki transportowe. Niezbędne jest zagęszczenie sieci światłowodów i dużo większa liczba stacji bazo-

Piotr Muszyński

wych krótkiego zasięgu. Potrzebne w UE inwestycje pod wdrożenie 5G szacowane są na 500 miliardów euro, z czego większość będą musieli wyłożyć operatorzy telekomunikacyjni, których model biznesowy już stoi pod znakiem zapytania, a przychód na użytkownika od lat spada.

Piotr Muszyński apelował o ułatwienia w procesie inwestycyjnym i poprawienie przepisów o polu elektromagnetycznym. Polskie normy pochodzą z lat 80. i są nawet stokrotnie ostrzejsze niż te w krajach zachod-

nich, co podraża inwestycje. Kolejny problem to częstotliwości radiowe, na jakich będzie działać 5G. Operatorzy nie chcą po raz kolejny płacić tak dużych pieniędzy na rządowych aukcjach, jak w przypadku pasm LTE.

Równolegle Komisja Europejska zabiega o większą harmonizację zarządzania częstotliwościami na poziomie całej UE, w tym o ustalenie minimalnego okresu, na który przyznawane są licencje oraz o dystrybuowanie tych samych pasm w jednym czasie w wielu krajach, co pozwoli osiągnąć efekt skali, a tym samym szybciej budować sieć 5G. Negocjacje te napotykają na przeszkody, bo po drugiej stronie stoją rządy, które nie chcą dzielić się władzą nad częstotliwościami – ich budżety czerpią duże dochody z aukcji.

Marcin Cichy zgodził się, że konieczny jest w tej sprawie „ekonomiczny racjonalizm”, ale dał do zrozumienia, że zgłaszane czasem postulaty środowiska telekomunikacyjnego, żeby rozdawać częstotliwości za darmo, są niemożliwe do spełnienia.

Jak podkreślił **Piotr Gałka**, istnieje konieczność renegotjacji warunków udostępnienia sieci na potrzeby badawcze i programy pilotażowe, które ułatwią standaryzację wymogów dla urządzeń operujących się na 5G.

Michał Boni zwrócił uwagę na zagrożenie zacofaniem powstające, kiedy kraj lub region nie jest gotowy na nowe standardy. Podkreślał również konieczność stworzenia spójnego planu dla wykorzystania sieci, włączając w to jednostki samorządowe.

Kamila Kloc

WNIOSKI:

- Najważniejsze kwestie i wyzwania dla wprowadzenia 5G to: uregulowanie kwestii stacji przesyłu, pilotaże i badania nad siecią, narodowy plan szerokopasmowy, kompleksowa legislacja oraz współpraca w skali europejskiej.
- Niezbędne jest dostosowanie polskich norm promieniowania do standardów europejskich.
- Potrzebne jest wprowadzenie ułatwień w procesie inwestycji w rozwój sieci (m.in. mniejsza biurokracja, ujednoczenie opłat za zajęcie pasa drogowego).
- Rząd i regulator muszą prowadzić z Komisją Europejską konstruktywny dialog w sprawie harmonizacji zarządzania pasmami radiowymi na poziomie całej Unii.
- Kluczowy dla konkurencyjności gospodarki rozwój sieci 5G zależy od sprawnej i nienastawionej tylko na przychody budżetu dystrybucji częstotliwości.

WPŁYW GLOBALNYCH TRENDÓW NA FUNKCJONOWANIE FIRM

Od lewej: Romina Boarini, Peter Jungen, Leszek Wroński, Carl Benedikt Frey, Roman Młodkowski

PANELIŚCI: **Romina Boarini**, koordynator i starszy doradca, Biuro Sekretarza Generalnego, OECD, **Peter Jungen**, Peter Jungen Hldg., Center on Capitalism and Society, Columbia Univ., Honorary Chairman, Columbia Center on Capitalism and Society, Columbia Univ., New York, USA, **Leszek Wroński**, partner, szef działu usług doradczych w KPMG w Polsce i Europie Środkowo-Wschodniej, KPMG, Polska

WYKŁAD WPROWADZAJĄCY: **Carl Benedikt Frey**, Oxford Martin Citi Fellow, Uniwersytet Oksfordzki, Wielka Brytania

MODERATOR: **Roman Młodkowski**, dyrektor programowy, „Forbes”, Polska

SZTUCZNA INTELIGENCJA DAJE BIZNESOWI NOWE, NIEZNANE DOTĄD MOŻLIWOŚCI. NOWOCZESNE TECHNOLOGIE I REWOLUCJA CYFROWA, KTÓRYCH JESTEŚMY ŚWIADKAMI, JUŻ TERAZ POWODUJĄ WYPIERANIE NIEKTÓRYCH ZAWODÓW. JEDNOCZEŚNIE PROCESY ZABURZAJĄCE STRUKTURĘ ZATRUDNIENIA OZNACZAJĄ WZROST NIEPOKOJU I FRUSTRACJI LUDZI, CO PRZYNOSI GROŻBĘ REWOLUCJI. DZIŚ OSOBY TRACĄCE PRACĘ W WYNIKU AUTOMATYZACJI NAJPRAWDOPODOBNIJ NIE WYJDĄ PROTESTOWAĆ NA ULICĘ, ALE MOGĄ ZAGŁOSOWAĆ NA POPULISTÓW. TO Z KOLEI WPROWADZA NOWE PARTIE DO PARLAMENTÓW I PRZYNOSI ZMIANĘ WŁADZY.

Na tę historyczną zależność między zmianami zachodzącymi w gospodarce a sytuacją polityczną państw zwrócił uwagę **Carl Benedict Frey**.

Pośrednio zmiany polityczne wpływają istotnie na świat biznesu. Dlatego postępująca automatyzacja w przedsiębiorstwach musi być

procesem kontrolowanym, któremu towarzyszy przekwalifikowanie pracowników.

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 3

– Maszyny nie zastąpią jednak człowieka, nie będą za niego myśleć, a tylko wspierać, przyspieszając na przykład obliczenia. Nie mają intuicji, zdolności percepcji i manipulacji – mówił Frey. Odmiennie zdanie miał **Leszek Wroński**. Jego zdaniem większość zadań prędzej czy później będzie wykonywana przez sztuczną inteligencję, co spowoduje likwidację miejsc pracy dla ludzi. – Trzeba zmienić program gospodarczy i system prawny, aby to ludzie byli w roli głównej i mieli udział w bogactwie, które firmy osiągają właśnie dzięki pracownikom – podkreśliła **Romina Boarini**.

Uczestnicy debaty podkreślili konieczność zmiany współczesnych modeli biznesowych oraz ich lepszego dostosowania do tkanki społecznej. Zwrócili uwagę na widoczne na całym świecie nierówności, które prowadzą do niestabilności ekonomicznych i społecznych. W tej sytuacji od przedsiębiorców oczekuje się zmiany podejścia do prowadzenia działalności gospodarczej na rzecz zwiększenia udziału pracowników w generowanych przez firmy zyskach. Jednocześnie sfera prywatna i publiczna muszą prowadzić ze sobą dialog. Rządy i samorządy powinny w większym

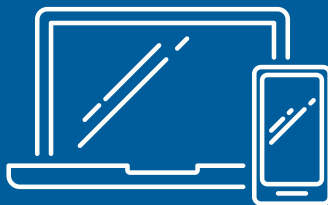
stopniu angażować się w utrzymanie stabilności społecznej poprzez tworzenie równowagi między warunkami rozwoju technologii i firm.

Peter Jungen zwrócił uwagę na różnice w tempie rozwoju nowych technologii pomiędzy Europą, USA i Chinami. Według niego Europa nie nadąży za Ameryką i Azją w tworzeniu i wykorzystywaniu innowacji. – Powstaje wiele patentów, ale aż 90% z nich się nie wykorzystuje. Efektem tej słabości będzie rosnąca dominacja w Europie firm spoza kontynentu oraz spadek jej roli w globalnej gospodarce.

WNIOSKI:

- Reindustrializacja Zachodu wiąże się z zastępowaniem pracy ludzi pracą maszyn i komputerów. Rośnie znaczenie sztucznej inteligencji. Jeśli przedsiębiorcy będą wprowadzali zmiany sami, wzrosną napięcia społeczne, dlatego trzeba zaangażować w ten proces rządy.
- Automatyzacja nie musi oznaczać zmniejszania liczby miejsc pracy. Odwracając trend i mądrze wykorzystując nowe technologie, można uchronić pracowników przed zwolnieniami, podnosząc jednocześnie ich kwalifikacje.
- Europa potrzebuje większych nakładów na innowacje. W przeciwnym wypadku europejskim przedsiębiorcom grozi rola płatnych użytkowników amerykańskich i azjatyckich rozwiązań.

Dla Czytelników Raportu mamy

30% zniżki

na miesięczną, kwartalną lub roczną
prenumeratę cyfrową Gazety Wyborczej
również w wersji PREMIUM

Wejdź na: wyborcza.pl/efni

 wyborcza.pl

CEREMONIA WRĘCZENIA NAGRODY

DZIEŃ 3

CEREMONIA WRĘCZENIA NAGRODY NEW@POLAND ZWIĄZKU PRACODAWCÓW TECHNOLOGII CYFROWYCH LEWIATAN

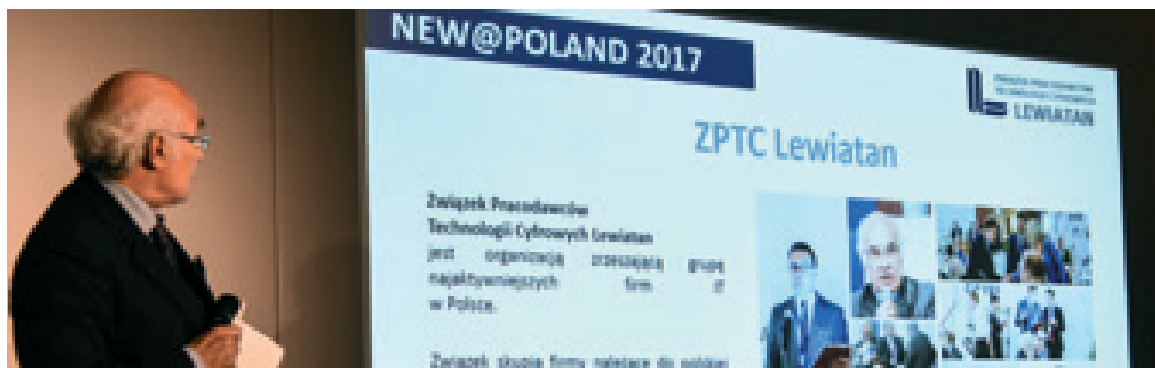
PARTNER MERYTORYCZNY

Od lewej: Piotr Marczuk, Michał Kleiber, Andrzej K. Koźmiński, Jacek Kuroś, Mirosław Rolnik, Cristiano Pinzauti, Tomasz Klekowski

W dziesiątej, jubileuszowej edycji nagrody NEW@POLAND Kapituła Nagrody, złożona z przedstawicieli świata nauki i biznesu, w tym profesorów: **Michała Golińskiego**, **Michała Kleibera**, **Andrzeja K. Koźmińskiego**, **Witolda Orłowskiego** oraz władz Związku Pracodawców Technologii Cyfrowych Lewiatan, postanowiła przyznać Nagrodę NEW@POLAND Pocztę Polskiej za projekt „Mobilny Listonosz”. Umożliwia on oferowanie usług z listy *Point of Sale (POS)* przez listonoszy oraz elektroniczne potwierdzanie odbioru przesyłek. Platforma wykorzystuje ponad 20 tysięcy tabletów z systemem operacyjnym MS Windows, a swoim zasięgiem obejmuje cały kraj. Jest dostępna wszędzie tam, gdzie docierają listonosze.

Jury wyróżniło również projekt **Managed Security Services (MSS)**, czyli regularny monitoring podatności w systemach IT firmy **CYBERCOM Poland**. Nagrodę wręczyli **Cristiano Pinzauti**, przewodniczący jury nagrody NEW@POLAND oraz **Piotr Marczuk**, prezes ZPTC Lewiatan.

Cristiano Pinzauti

CZY PATRIOTYZM GOSPODARCZY ZAHAMUJE INTEGRACJĘ STAREGO KONTYNETENTU?

PARTNER
SIEMENS
Ingenuity for life

PARTNER MERYTORYCZNY

Od lewej: John Walker, Wojciech Ponikiewski, Jarosław Pietras, Andrzej K. Koźmiński, Dominika Bettman, Ignacy Morawski, Artur Nowak-Goćławski, Marek Tejchman

PANELIŚCI: **Dominika Bettman**, prezes ds. finansowych, Siemens, prezes Forum Odpowiedzialnego Biznesu, **Andrzej K. Koźmiński**, prezydent Akademii Leona Koźmińskiego, **Ignacy Morawski**, szef Działu Analiz i Raportów Branżowych, Bonnier Business Polska, **Artur Nowak-Goćławski**, prezes zarządu, ANG Spółdzielnia, **Jarosław Pietras**, dyrektor generalny, Sekretariat Generalny Rady Unii Europejskiej, **Wojciech Ponikiewski**, zastępca dyrektora, MSZ, **John Walker**, Grupa Pracodawców, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Wielka Brytania

MODERATOR: **Marek Tejchman**, zastępca redaktora naczelnego, „Dziennik Gazeta Prawna”, Polska

ZDROWA KONKURENCJA, WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA, SPRAWIEDLIWY I RÓWNOMIERNY PODZIAŁ ZYSKÓW, JAK RÓWNIEŻ PRZESTRZEGANIE PRAWA TO PRAWDZIWY PATRIOTYZM EKONOMICZNY. Z PEWNOŚCIĄ WARTO WSPIERAĆ RODZIMY RYNEK POPRZEC PRZEJRZYSTE DZIAŁANIA PODEJMOWANE W OBSZARZE BIZNESU. WARTO ZADBAĆ O TO, ABY PATRIOTYZM GOSPODARCZY MIAŁ BARWY NARODOWE, ALE NIE NACJONALISTYCZNE.

Uczestnicy debaty próbowali zdefiniować, czym jest patriotyzm gospodarczy w XXI wieku. Ich zdaniem można łączyć zatrudnienie w międzynarodowej korporacji z patriotyczną postawą względem rodzimej gospodarki, jeśli tylko w ramach wykony-

wanej pracy tworzy się klimat i wartości sprzyjające długotrwałemu inwestowaniu w krajowy rynek. Nie należy kierować się krótkowzrocznym podejściem, które może przybrać formę wybierania produktów i usług pochodzących z krajowej gospodarki,

ale niespełniających oczekiwań pod względem jakości lub ceny. Należy planować długofalowo i dbać o konkurencyjność naszej gospodarki.

Dominika Bettman podkreśliła, że w ramach patriotyzmu ważne jest

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 3

promowanie rodzimego rynku i inwestowanie w rozwój kompetencji pracowników. – Ważna jest synergia z krajami ościennymi oraz budowanie klimatu sprzyjającego długofalowym inwestycjom i rozwojowi. Kluczowe jest także stworzenie odpowiednich warunków, zarówno ze strony kraju, jak i korporacji, sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi – mówiła. **Andrzej K. Koźmiński** określił patriotyzm gospodarczy jako dążenie do afirmacji własnego kraju i do wytworzenia przez niego jak największej wartości dodanej. Jako odwrotność tego działania wskazał nacjonalizm. Patriotyzm w kontekście globalizacji to maksymalizacja korzyści z niej wynikających, a nie ograniczenie. **Jarosław Pietras** zaznaczył, że patriotyzm gospodarczy

nie wiąże się tylko i bezpośrednio ze wspieraniem przedsiębiorstw danego kraju, ale też z myśleniem o najlepszym interesie konsumentów. Natomiast **Artur Nowak-Gocławski** mówił, że kryterium patriotyzmu stanowi „myślenie o słabszych i o polskim kapitale społecznym” oraz odpowiedzialne działanie. Według **Wojciecha Ponikiewskiego** praca u podstaw jest jednym z rodzajów patriotyzmu wspomagającym walkę o dobrobyt kraju, bez ponoszenia szkód, które przynoszą wszystkie rodzaje polityk utożsamianych z protekcjonizmem. **Ignacy Morawski** podkreślał, że brak akceptacji globalizacji nie oznacza jej końca, a jedynie lekką korektę. **John Walker** zwrócił uwagę, jak ważny jest patriotyzm gospodarczy rozumiany jako wspieranie rodzi-

Dominika Bettman

mych SME w czasie kryzysu. Nie powinno się to stać długofalowym priorytetem gospodarczym.

Uczestnicy debaty sceptycznie odnieśli się do szans powodzenia idei powstania europejskiego patriotyzmu gospodarczego, który miałby się stać konkurencją dla chińskiej gospodarki. Argumentowali, że rynek europejski, będąc relatywnie małym, wymusza na przedsiębiorcach silną walkę o klientów zamiast determinacji w zacieśnianiu współpracy.

Od lewej: John Walker, Wojciech Ponikiewski, Jarosław Pietras, Andrzej K. Koźmiński, Dominika Bettman, Ignacy Morawski, Artur Nowak-Gocławski, Marek Tejchman

WNIOSKI:

- Patriotyzm gospodarczy to nie tylko wspieranie rodzimych rynków, ale także, jeśli nie przede wszystkim, dbałość o obywateli. Przedsiębiorcy, dając pracę, odgrywają odpowiedzialną rolę społeczną i wspierają patriotyzm gospodarczy.
- Rządy, planując wsparcie danych branż lub przedsiębiorstw, powinny całościowo, a nie wybiórczo patrzeć na skutki swoich działań. Gospodarka, zarówno krajowa, jak i europejska, jest spójnym systemem składającym się z sieci powiązanych ze sobą naczyń. Nieumiejętne wzmocnienie jednej części składowej może oznaczać osłabienie drugiej.
- Globalizacja jest faktem i nie ma od niej odwrotu. Warto zatem umiejętnie czerpać z niej korzyści i w ten sposób działać na rzecz krajowych gospodarek.

CZY PRZEMYSŁ 4.0 BĘDZIE POTRZEBOWAŁ PRACY CZŁOWIEKA? WYZWANIA DLA BRANŻY MOTORYZACYJNEJ

PARTNER

Od lewej: Paweł Wideł, Krystyna Boczkowska, Mariusz Golec, Jarosław Kurosz, Jacek Męcina, Wojciech Paprocki

PANELIŚCI: **Krystyna Boczkowska**, prezes zarządu Robert Bosch, Polska, **Mariusz Golec**, prezes zarządu, Wielton S.A., Polska, **Jarosław Kurosz**, dyrektor produkcji, Volkswagen Poznań, Polska, **Jacek Męcina**, profesor, Uniwersytet Warszawski, Polska, **Wojciech Paprocki**, profesor, Katedra Transportu w Szkole Głównej Handlowej, Polska

MODERATOR: **Paweł Wideł**, prezes, Związek Pracodawców Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych, Polska

REWOLUCJA NA RYNKU MOTORYZACYJNYM JEST NIEUCHRONNA, A PRZEMYSŁ 4.0 JUŻ ZA PIĘĆ LAT BĘDZIE STANDARDZEM EUROPEJSKIM I ŚWIATOWYM. ABY POLSKA NIE POZOSTAŁA W TYLE, KONIECZNA JEST PILNA REFORMA SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO.

– Przemysł 4.0 w swych założeniach ma zminimalizować koszt wytworzenia produktów bądź usług, stanowi więc szansę dla europejskiego przemysłu motoryzacyjnego. Dzięki rozbudowanej analizie danych, Internetowi Rzeczy oraz robotyzacji możliwe będzie produkowanie aut o 25% szybciej i 30% efektywniej. Zmniejszy się też liczba procesów reklamacyjnych i marnotrawstwo – podkreśla

ła **Krystyna Boczkowska**. Oznacza to odejście od obecnego założenia, że auta mają być wytwarzane tanio i masowo. Nowe podejście niewątpliwie stanowi zagrożenie dla państw cechujących się niską automatyzacją pracy i opierających swoją przewagę konkurencyjną na taniej sile roboczej. Na przyszłych zmianach skorzystać mogą natomiast takie kraje, jak Niemcy, w których choć są wyższe

koszty pracy, to widoczna jest większa efektywność, krótszy czas produkcji, a tym samym i mniejsze straty. – Choć na polskim gruncie nie istnieją jeszcze w pełni zautomatyzowane zakłady produkcyjne na wzór niemiecki, wpływ tego trendu jest dostrzegalny w równym stopniu w zakładzie VW w Poznaniu, jak i w fabryce naczip Wieltonu w Wieluniu – zwracała uwagę Krystyna Boczkowska.

Jarosław Kurosz

– W Wieltonie od wielu lat stawiamy na automatyzację i mamy już 40 robotów na linii produkcyjnej. Wyzwanie, z którym mierzymy się obecnie, to połączenie tych osobnych procesów w jeden zintegrowany system – tłumaczył **Mariusz Golec**. W czasie dyskusji podkreślano, że auta jutra cechować będzie przede wszystkim *connectivity*, czyli podłączenie do licznych mediów i autonomia, a więc możliwość poruszenia się pojazdu bez udziału kierowcy. Aby do tego doszło, potrzebna jest rozbudowana

automatyzacja i robotyzacja procesów związanych z produkcją, a to wiąże się ze poważnymi zmianami na rynku pracy. Paneliści podkreślali, że równoległe do informatyzacji i robotyzacji należy pamiętać o najważniejszym kapitale, czyli o pracownikach. – Nie należy się spodziewać wyparcia pracy człowieka przez roboty, a dbanie o kapitał ludzki również w przyszłości pozostanie kluczowym elementem strategii rozwoju firmy – zaznaczył **Jacek Męcina**.

Aby pracownicy nadążyli za dokonującymi się zmianami, muszą otrzymać odpowiednie wykształcenie. Warto zadbać o wpływ przedsiębiorców na system kształcenia zawodowego, aby przyszli absolwenci posiadali kwalifikacje rzeczywiście przydatne na rynku pracy. Aby więc przemysł 4.0 się upowszechnił, oprócz nowych technologii potrzebna jest też reforma edukacji zawodowej, m.in. upowszechnienie takich rozwiązań, jak edukacja dualna, gdzie zajęcia teoretyczne odbywają się w szkole, a zajęcia praktyczne realizowane są w zakładach pracy. – Ze szkołami zawodowymi, w któ-

rych prowadzi klasy patronackie, współpracuje Volkswagen Poznań. Co roku szeregi firmy zasila ok. 70 absolwentów tych szkół, a tematyka programu jest na bieżąco aktualizowana, np. o druk 3D. Poznań jest także pionierem w obszarze studiów dualnych – mówił **Jarosław Kurosz**.

Podsumowując dyskusję, **Wojciech Paprocki** podkreślił potrzebę większego zaangażowania nie tylko firm, ale również rządu w inwestycje w wiedzę.

Paweł Widet

WNIOSKI:

- Istnieje konieczność zwiększania nakładów na prace badawczo-rozwojowe (R&D) z uwagi na szybki rozwój nowych technologii na świecie. Dotyczy to zarówno nakładów ze strony biznesu, jak i państwa.
- Niezbędne jest zadbanie o kluczowy obszar cyberbezpieczeństwa z uwagi na przenikanie się technologii informacyjnych i technologii operacyjnej czyniącej oba środowiska bardziej narażonymi na ataki.
- Kluczowym wyzwaniem z punktu widzenia przedsiębiorców jest rozwijanie umiejętności adaptacji pracowników do zmieniających się warunków pracy.
- Priorytetem dla przedsiębiorców powinno być sprawne dostosowywanie modeli biznesowych podążających za megatrendami i zmianami rynkowymi.

#HACKED! CZY EUROPA OBRONI OBYWATELI PRZED CYBERATAKAMI?

PARTNER

PARTNER MERYTORYCZNY

POLITYKA
INSIGHT
PLATFORMA WIEDZY

Od lewej: Michał A. Zieliński, Paul Timmers, Joanna Świątkowska, Daniel Szmurło, Carl Bildt, Juliusz Brzostek

PANELIŚCI: **Carl Bildt**, przewodniczący Globalnej Komisji ds. Zarządzania Internetem GCIG, b. premier i minister spraw zagranicznych Szwecji, Szwecja, **Juliusz Brzostek**, dyrektor, Narodowe Centrum Cyberbezpieczeństwa w NASK, Polska, **Daniel Szmurło**, radca prawny, ekspert ds. bezpieczeństwa, T-Mobile Polska S.A., Polska, **Paul Timmers**, niezależny przedsiębiorca, b. dyrektor w Komisji Europejskiej, Holandia, **Joanna Świątkowska**, dyrektor programowa, Europejskie Forum Cyberbezpieczeństwa – CYBERSEC, Polska

MODERATOR: **Michał Zieliński**, analityk ds. cyfrowych, Polityka Insight, Polska

CYBERPRZESTRZEŃ STAŁA SIĘ OBSZAREM RYWALIZACJI PAŃSTW I MIEJSCEM, GDZIE ROZPRZESTRZENIA SIĘ PRZESTĘPCZOŚĆ. NATO UZNAŁO JĄ ZA JEDNO Z PÓŁ WALKI, TAKIE JAK POWIETRZE, LĄD CZY WODA. CZY EUROPA JEST GOTOWA NA CYBERKONFLIKT? JAK WYGLĄDAJĄ DZIAŁANIA UNII EUROPEJSKIEJ W TYM ZAKRESIE? CZY ISTNIEJE WSPÓLNY UNIJNY SYSTEM REAGOWANIA? JAK UNIA EUROPEJSKA MOŻE SIĘ AKTYWNIIE BRONIĆ?

Cyberatakami nazywamy nielegalne działanie w przestrzeni wirtualnej, mające na celu przejęcie kontroli nad stronami internetowymi, skrzynkami pocztowymi lub bazami danych jakichś firm.

Rok 2016 był rekordowy, jeśli chodzi o liczbę cyberzdarzeń, np. wycieków danych. Biorący udział w dyskusji zgodzili się, że choć Unia ma świadomość zagrożeń, to prace nad podnoszeniem poziomu bezpieczeństwa powinny przebiegać szybciej. Wiele

krajów UE wciąż na przykład nie wdrożyło dyrektywy NIS z 2016 r., która m.in. nakłada na tzw. operatorów usług kluczowych obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa i zgłaszania incydentów cybernetycznych. Dotyczy to takich sektorów, jak ener-

Paul Timmers

getyka, transport, ochrona zdrowia, bankowość czy zaopatrzenie w wodę pitną.

Do listopada bieżącego roku polski rząd ma przedstawić ustawę wdrażającą dyrektywę NIS, a do jesieni 2018 r. ma powstać lista operatorów objętych nowymi obowiązkami. Na poziomie unijnym tworzone mają być „grupy współpracy” do wymiany informacji i wspierania państw członkowskich w cyberbezpieczeń-

stwie. W każdym kraju mają powstać zespoły reagowania kryzysowego. W Polsce taką funkcję będzie pełniło Narodowe Centrum Cyberbezpieczeństwa (NC Cyber) przy NASK, która podlega Ministerstwu Cyfryzacji.

We wrześniu Komisja Europejska przedstawiła kolejny pakiet inicjatyw, m.in. wzmocnienie unijnej agencji cyberbezpieczeństwa ENISA, wprowadzenie systemów certyfikatów cyberbezpieczeństwa dla produktów i usług, lepszą koordynację ponadnarodową w przypadku dużych ataków, ściślejszą kontrolę cyfrowej gotówki i ułatwienia w ściganiu cyberprzestępstw.

Paneliści nie przewidywali wielkiej wojny cybernetycznej, ale ciągle powtarzające się ataki, stan między wojną a pokojem, tzw. unpeace. Z drugiej strony każda konwencjonalna wojna będzie miała też aspekt cybernetyczny. Dyskutanci sceptycznie się odnosili do perspektywy utworzenia wspólnej europejskiej armii cybernetycznej. Prawdopodobnie

jest też zbyt wcześnie, żeby podejmować próby uregulowania wyścigu zbrojeń cybernetycznych między jego najważniejszymi uczestnikami.

Dalszej dyskusji wymaga natomiast kwestia, na ile dbałość o cyberbezpieczeństwo powinna zależeć od dobrowolnych decyzji poszczególnych firm, a na ile należałoby ją wymusić regulacjami prawnymi.

Daniel Szmurło

WNIOSKI:

- Potrzeba zapewniania cyberbezpieczeństwa musi zostać uznana przez decydentów (zarówno ze świata polityki, jak i biznesu) za niezbędny standard na wzór np. ochrony fizycznej ważnych obiektów w biznesie i administracji.
- Kluczowa w zwalczaniu zagrożeń cybernetycznych jest współpraca i wymiana informacji. Do tego potrzebne jest budowanie zaufania w trójkącie między służbami państw członkowskich, organami Unii Europejskiej i prywatnymi firmami. Podejście takie zakłada sieciowość w walce z cyberatakami i wykorzystywanie zasobów już istniejących w państwach członkowskich, a nie centralizowanie ich w instytucjach unijnych.
- Większości ataków sieciowych można uniknąć, stosując tzw. cyberhigienę, czyli podstawowe zasady cyberbezpieczeństwa. Dlatego niezwykle ważne jest budowanie świadomości i edukacja użytkowników końcowych.

RYZIKO W BIZNESIE: INWESTOWANIE W CZASACH NIEPEWNOŚCI

PARTNER MERYTORYCZNY

THINKTANK
 ośrodek dialogu i analiz

Od lewej: Philippe Vlaemminck, Edyta Sadowska, Maciej Kropidłowski, Wojciech Kostrzewa, Tomasz Danis, Paweł Zielewski

PANELIŚCI: **Tomasz Danis**, partner, MCI Capital S.A., Polska, **Wojciech Kostrzewa**, prezes i dyrektor generalny, Grupa ITI, Polska, **Maciej Kropidłowski**, wiceprezes zarządu, Citi Handlowy, Polska, **Edyta Sadowska**, prezes, Ringier Axel Springer Polska, Polska, **Philippe Vlaemminck**, partner zarządzający, Pharumlegal, Belgia

MODERATOR: **Paweł Zielewski**, redaktor naczelny, „Forbes”, Polska

ŻYJEMY W CZASACH CIĄGLYCH ZMIAN I NIEPEWNOŚCI, CO SPRAWIA, ŻE INWESTORZY NIEUSTANNIE MUSZĄ SIĘ MIERZYĆ Z RYZYKIEM.

Tomasz Danis zwrócił uwagę, że dzisiaj istnieje więcej wyzwań geopolitycznych, ale jednocześnie jest coraz więcej okazji, by wyjść poza region i myśleć globalnie. **Maciej Kropidłowski** zauważył, że tempo zmian jest większe. Skrócił się czas na ich zrozumienie i oswojenie. Automatyzacja to proces, z którym mierzymy się na co dzień w branży finansowej. Bez automatyzacji nie byłibyśmy w stanie obsłużyć tak dużej liczby klientów.

Philippe Vlaemminck stwierdził, że barierą dla Europy jest nadmierna ilość regulacji, która często naraża firmy na zahamowanie rozwoju. Dlatego trzeba budować przestrzenie dialogu biznesu i administracji, bo to pomaga znajdować optymalne rozwiązania prawne i zapobiega przeregulowaniu. Zdaniem **Wojciecha Kostrzewy** problemem są sektory regulowane, w których regulator często chce decydować,

kto ma być liderem na rynku. – Takie zachowania są bardzo niebezpieczne – dodał.

O ryzykach w sektorze mediów mówiła **Edyta Sadowska**. Stwierdziła, że zjawisko fake newsów istniało już wcześniej, ale tempo rozprzestrzeniania się wiadomości było dużo mniejsze. Dziś fake newsy są poważnym ryzykiem, bo technologie umożliwiają błyskawiczny kolportaż. Dla

Maciej Kropidłowski

sektora mediów dostęp do informacji i sposób jej uzyskania są kluczowe. Fake newsy mogą być potężnym narzędziem, które będzie eliminowało niektórych graczy na rynku.

– W świecie funduszy venture capitals powszechną praktyką jest współdzielenie ryzyka inwestycyjnego z innymi funduszami – podkreślił Tomasz Danis. – Najlepszą inwestycją jest ta, którą sam wyszukam, a nie ta, która do mnie przyjdzie – powiedział.

– Wchodzimy w nowy etap automatyzacji, bardziej zaawansowany i inteligentny – zwrócił uwagę Kostrzewa. Ta automatyzacja dotknie również białych kołnierzyków. 80% ludzi w działach *compliance* jest zagrożonych utratą pracy z racji postępującej inteligentnej automatyzacji. To wielkie wyzwanie, przed którym staniemy.

Z tego powodu należy inwestować w ludzi i w ich rozwój. Większość nakładów powinna pochodzić z biznesu, ale również państwo ma tu swoją rolę, chociażby poprzez stworzenie dobrego systemu edukacji zawodowej.

Tomasz Danis nie zgodził się, że szkolnictwo zawodowe jest rozwiązaniem przy tak szybkim postępie technologicznym. Natomiast Europa powinna zrewidować szkolnictwo wyższe, które w porównaniu do amerykańskich uniwersytetów jest słabsze.

W co więc inwestować? Zdania były podzielone:

Maciej Kropidłowski inwestowałby tylko w projekty o krótkim horyzon-

cie – do 5 lat. W tym zbiorze znalazłyby się usługi. Tomasz Danis stawia na fintech, foodtech i szeroko rozumiane usługi, które dziś w niesamowitym tempie się zmieniają. Edyta Sadowska uważa, że w sektorze mediów należy inwestować przede wszystkim w treść, nawet jeśli będzie to inwestycja z długim terminem zwrotu. Trzeba jednak nauczyć społeczeństwo, że warto płacić za dobrą treść.

Paweł Zielewski

WNIOSKI:

- Powinniśmy kłaść duży nacisk na współpracę biznesu i administracji. Dzięki wzajemnemu zrozumieniu i kooperacji jesteśmy w stanie zminimalizować wiele ryzyk, w tym związanych z przeregulowaniem lub niedoregulowaniem poszczególnych branż.
- Rozwój technologiczny wiąże się z dużymi kosztami społecznymi, na które wciąż nie jesteśmy przygotowani. Będziemy zmuszeni zmierzyć się z wykluczeniem wielu osób z rynku pracy oraz zastąpieniem wielu zawodów przez maszyny.
- Warto inwestować przede wszystkim w ludzi, ich rzetelną edukację i pozyskiwanie talentów. Kapitał ludzki to najcenniejszy kapitał firm.

DIALOG SPOŁECZNY METODĄ ZARZĄDZANIA ZMIANAMI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYMI? WNIOSKI Z DZIAŁANIA I REKOMENDACJE DLA RADY DIALOGU SPOŁECZNEGO

PARTNER

Od lewej: Wojciech Warski, Dorota Gardias, Marcin Zieleniecki, Henryka Bochniarz, Jan Guz, Jan Klimek, Maciej Wroński

PANELIŚCI: **Henryka Bochniarz**, wiceprezydent BusinessEurope, prezydent Konfederacji Lewiatan, Polska, **Dorota Gardias**, przewodnicząca, Forum Związków Zawodowych, Polska, **Jan Guz**, przewodniczący, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Polska, **Jan Klimek**, wiceprezes, Związek Rzemiosła Polskiego, Polska, **Jacek Męcina**, profesor, Instytut Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego, Polska, **Marcin Zieleniecki**, podsekretarz stanu, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Polska, **Wojciech Warski**, prezydent, Business Centre Club, Polska, **Maciej Wroński**, prezes, Związek Pracodawców „Transport i Logistyka Polska”, Polska

MODERATOR: **Maciej Głogowski**, zastępca redaktor naczelnej, TOK FM, Polska

RADA DIALOGU SPOŁECZNEGO (RDS) DZIAŁA W NOWEJ FORMULE JUŻ OD DWÓCH LAT. JEST TO EKSPERYMENT NA SKALĘ EUROPEJSKĄ I, JAKO TAKI, WYMAGA OKRESOWYCH PODSUMOWAŃ.

Jacek Męcina we wprowadzeniu przypomniał sposób, w jaki ewaluował dialog społeczny w Polsce. Postawił tezę, że poszerzenie jego przedmiotu z prawa pracy na ogólne kwestie społeczno-gospodarcze spowodowało wzrost zaangażowania pracodawców w stały dialog zarówno ze związkami zawodowymi, jak i z rządem. Niestety, RDS często jest pomijany w konsultacjach projektów legislacyjnych poprzez nadużywanie ścieżki poselskiej.

Marcin Zieleniecki podkreślił, że w RDS nie ma strony, która uważałaby dialog za zbędny, zauważył, że nie ma innej drogi, bo do prowadzenia dialogu zobowiązuje prawo. Niepełna dwuletni okres funkcjonowania pokazuje, że dialog w RDS jest faktycznie trójstronny. Widać jednak, że RDS w największym stopniu zajmowała się opiniowaniem projektów rządowych, a zatem jest to aktywność inicjowana głównie przez rząd. **Dorota Gardias** stwierdziła, że RDS

OKRĄGŁY STÓŁ

DZIEŃ 3

zaopiniowała 1000 projektów legislacyjnych, ale każda ustawa, która weszła w życie w oficjalnej komunikacji rządu, była jego wyłączną zasługą. Nikt nie dziękował partnerom społecznym za ich pracę, a działalność Rady pozostaje niewidoczna dla opinii publicznej. Według przewodniczącej pracownicy i pracodawcy jeszcze nigdy w ramach RDS nie współpracowali tak blisko jak teraz. Jedynie władza nie angażuje się we wspólne działania, a rząd i prezydent często pomijają ten etap konsultacji. **Wojciech Warski** uznał, że RDS funkcjonuje dobrze w ramach współpracy stron pracodawców i związkowców. Bliższa współpraca stron pracowników i pracodawców w coraz większym stopniu wynika ze świadomości, że jedni bez drugich funkcjonować nie mogą. Znakomita większość uchwał RDS jest dwustronna, czyli bez udziału rządu, który nie tylko nie przystępuje do uchwał, ale ignoruje te, które strona społeczna podejmuje. Partnerzy społeczni zostali też całkowicie odcięci od możliwości przekazywania swoich stanowisk w mediach publicznych.

Jan Guz zauważył, że dialog nieskuteczny jest niepotrzebny. Po co rozmawiać, jeśli z góry zna się stanowisko końcowe? Według Guza w Radzie nie dialogujemy, a rozmawiamy z pozycji siły. Jednocześnie społeczna świadomość dialogu nie istnieje. **Jan Klimek** uznał, że dialog jest dziś potrzebny jak nigdy, bo świat zmienia się szybciej niż kiedykolwiek i powinniśmy się do tych zmian przygotowywać, współpracując ze sobą. **Maciej Wroński** zwrócił uwagę na rozdziewięć

Henryka Bochniarz

między zapisami traktatowymi UE w zakresie prowadzenia dialogu społecznego a praktyką działania Komisji Europejskiej. Jako przykład przytoczył zasadę prowadzenia konsultacji społecznych i dialogu społecznego w sprawie projektu zmian w delegowaniu pracowników. Dialog na poziomie kraju jest w tej sprawie znacznie lepszy niż w Unii Europejskiej.

Henryka Bochniarz powiedziała, że dialog jest ważny, choć bywa niezwykle frustrujący. Efekty często są niewspółmierne do włożonego czasu i wysiłku; obecnie to praca u podstaw. W naszej kulturze, również wśród członków RDS, brakuje przekonania, że podejmujemy dialog dla porozumienia i wypracowania rozwiązań. Zdecydowanie więcej jest postaw w rodzaju „moje ma być na wierzchu”. W kilku kluczowych sprawach, takich jak sposób przyjęcia ustawy budżetowej na 2017 r. czy kontrowersyjne propozycje zmian w sądownictwie, udało się porozumieć wszystkim partnerom oprócz „Solidarności”, która głośno oponowała przed takimi inicjatywami. – Uważam, że ogromną wartością nowej instytucji jest rotacyjne przewodniczenie i nie mogę się doczekać momentu, w którym każda organizacja przejdzie przez to, co przez ostatni rok robiła Konfederacja Lewiatan. To na pewno uczy pokory, ale i odpowiedzialności w postawach, bo dziś niektórzy niezwykle lekko niweczą ogromny nieraz wysiłek – podsumowała.

SPACE 4.0 – JAK KOSMOS OTWIERA SIĘ NA BIZNES

PARTNER

PARTNER MERYTORYCZNY

POLITYKA
INSIGHT
PLATFORMA WIEDZY

Od lewej: Joanna Popielawska, Tomasz Husak, Marta Krywanis-Brzostowska, Piotr Orleański, Grzegorz Brona

PANELIŚCI: **Grzegorz Brona**, prezes zarządu i dyrektor generalny, Creotech Instruments S.A., **Tomasz Husak**, dyrektor gabinetu Elżbiety Bieńkowskiej, komisarz UE ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP, Komisja Europejska, **Marta Krywanis-Brzostowska**, Market Innovation Officer, Europejski Organ Nadzoru Globalnego Systemu Nawigacji Satelitarnej (GSA), **Piotr Orleański**, zastępca dyrektora ds. technologii, Centrum Badań Kosmicznych, Polska Akademia Nauk, Polska

MODERATOR: **Joanna Popielawska**, starszy analityk ds. europejskich, Polityka Insight, Polska

INWESTYCJE W PRZEMYSŁ KOSMICZNY PRZYNOSZĄ BARDZO WYMIERNY ZWROT. JEDNO EURO ZAINWESTOWANE W PRZEMYSŁ KOSMICZNY PRZYNOSI BOWIEM 15 EURO ZWROTU. DZIAŁANIA W TYM OBSZARZE PRZYNOSZĄ SZEREG USPRAWNIEŃ DLA KAŻDEGO MIESZKAŃCA UNII. DOTYCZĄ M.IN. NAWIGACJI SAMOLOTÓW, SYSTEMÓW WYKONYWANIA ZDJĘĆ SATELITARNYCH, PROGRAMÓW RATOWNICTWA MORSKIEGO I GÓRSKIEGO.

Po dekadach dominacji państw kosmos otwiera się na podmioty prywatne, a technologie kosmiczne i spływające z nich dane mają coraz powszechniejsze zastosowanie w branżach niezwiązanych z kosmosem. W rewolucji przodują Stany Zjed-

noczone, w Europie sektor prywatny potrzebuje większej mobilizacji. Stąd Space 4.0 – termin, który wymyśliła Europejska Agencja Kosmiczna (ESA), promując większe zaangażowanie przedsiębiorców, szczególnie małych i średnich firm, w rozwijanie techno-

logii kosmicznych i wykorzystanie danych, których dostarczają.

– Polityka kosmiczna musi być polityką wspólnotową, Unia ma bowiem największy potencjał, by ją kształtować – przekonywał **Tomasz**

Husak. – Jest to jedna z najbardziej intrygujących, a jednocześnie prawdopodobnie najmniej kontrolowana polityka Wspólnoty – dodał. Przypomniał, że Unia jest w tej branży stosunkowo nowym aktorem (politykę kosmiczną prowadzi od 2009 r.), ale ma już znaczące osiągnięcia w postaci programów satelitarnych Copernicus i Galileo – oba dostarczają nieskończonej ilości danych, których przetwarzanie mogłoby się stać jedną ze specjalności Polski.

Marta Krywanis-Brzostowska opisywała obszary, których działanie poprawi się w wyniku rozwoju programu Galileo. Obejmują one m.in. poprawę dokładności systemów nawigacji, szyfrowania sygnałów, szybkości transakcji finansowych oraz działania transportu, usług geodezyjnych czy usprawniania procesów w rolnictwie. Także rozwój

transportu autonomicznego (samochody, pojazdy latające i pływające) czy inteligentnych miast wymaga bardzo precyzyjnej nawigacji. Istnieje także szereg zdecydowanie bardziej wizjonerskich obszarów, np. kosmiczne górnictwo, przenoszenie produkcji do kosmosu czy usługi sprzątnięcia w kosmosie.

– Wyzwaniem dla polskiego rynku jest budowanie polskiej branży kosmicznej – mówił **Piotr Orleański**. Polska branża kosmiczna jest silnie zainteresowana rozwijaniem usług up-stream, a więc wynoszeniem technologii na orbitę. Przełom przyniosło jej wstąpienie Polski w 2012 r. do Europejskiej Agencji Kosmicznej. Branża zyskała wówczas pełnoprawny dostęp do programów i zamówień agencji, w tym dedykowanych wyłącznie Polsce. – Powinna się ona składać w większej mierze z firm, które po-

trafią zrealizować cele biznesowe – podkreślił Orleański.

– Przykładem tak działającej firmy jest Creotech – przekonywał **Grzegorz Brona** – a przykładem krajowej inicjatywy, pozwalającej sprawdzić się polskiej formie, jest Hypersat – realizowany na zlecenie NCBiR projekt budowy modułowej uniwersalnej platformy satelitarnej. Jest to jednocześnie projekt wpisujący się w założenia Space 4.0. Platforma pozwoli na konstruowanie lekkich satelitów, zdolnych do realizacji szerokiego spektrum misji kosmicznych na zlecenie podmiotów prywatnych.

Brona podkreślał także, że kluczem dla pomyślnego rozwoju polskiej branży – bardzo młodej w porównaniu z zachodnią konkurencją – jest wyszukiwanie nisz i budowanie w nich swojej specjalizacji.

WNIOSKI:

- Polski rząd powinien aktywnie uczestniczyć w kształtowaniu polityki kosmicznej na poziomie ESA i Unii Europejskiej.
- Polska potrzebuje jednocześnie krajowego filaru polityki kosmicznej, tak aby rozwój branży nie postępował jedynie w oparciu o filar europejski.
- Polski sektor kosmiczny skorzysta na perspektywicznej i ambitnej polityce kosmicznej państwa, która postawi przed nim konkretne wyzwania i pozwoli się sprawdzić w realizacji projektów, którymi ESA nie chce lub nie może być zainteresowana.
- Stając do konkurencji na europejskim rynku, polskie przedsiębiorstwa powinny szukać swoich szans tam, gdzie dominujące na nim zachodnie przedsiębiorstwa nie zdążyły jeszcze rozwinąć swoich kompetencji i nabyć doświadczenia; dynamicznie rozwijający się rynek związany z kosmosem jest pełen „nisz”, które mogą zostać wykorzystane przez młode i kreatywne firmy z Polski.
- Dane dostarczane przez europejskie programy satelitarne Copernicus i Galileo otwierają przed unijnymi i polskimi przedsiębiorcami i startupami nowe szanse, szczególnie w budowaniu usług opartych o dane nawigacyjne (Galileo) oraz obserwacji Ziemi (Copernicus).

FEJSOKRACJA: WPŁYW MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH I FAKE NEWSÓW NA DEMOKRACJĘ, POLITYKĘ I SPOŁECZEŃSTWO

PARTNER MERYTORYCZNY

Od lewej: Dalia Bankauskaitė, Nataliia Tymkiv, Sabina Inderjit, Barçin Yinanç, Margo Gontar, Michał Kobosko

PANELIŚCI: **Dalia Bankauskaitė**, doradca, Departament Informacji i Komunikacji Parlamentu, Litwa, **Sabina Inderjit**, wiceprzewodnicząca, Międzynarodowa Federacja Dziennikarzy (IFJ), Indie, **Margo Gontar**, współzałożycielka i redaktorka, Stop-Fake, Ukraina, **Nataliia Tymkiv**, członkini Rady Fundacji Wikimedia, **Barçin Yinanç**, redaktorka działu opinii, „Hürriyet Daily News”, Turcja

MODERATOR: **Michał Kobosko**, dyrektor, Atlantic Council w Polsce, Polska

SKALA ODDZIAŁYWANIA FAKE NEWSÓW STAŁA SIĘ PROBLEMEM GLOBALNYM, ODDZIAŁUJĄCYM ZARÓWNO NA SFERĘ BIZNESU, JAK I NA ŻYCIE PUBLICZNE ORAZ POLITYKĘ. WYMAGA ON WSPÓLNEGO DZIAŁANIA ORGANIZACJI RZĄDOWYCH, POZARZĄDOWYCH I TRADYCYJNYCH MEDIÓW.

– Głównym celem fake newsów jest nie tyle zmiana czyichś przekonań na własne, co wywołanie u odbiorcy dezorientacji, a w efekcie intelektualnej apatii i mniejszej skłonności do celowego działania – mówiła **Nataliia Tymkiv**. – Rośnie też skala dezinformacji, czyli świadomego wrzucania w przestrzeń sieci kłamstw i półprawd przez internetowych tro-

lli, finansowanych przez różne organizacje i państwa – dodała.

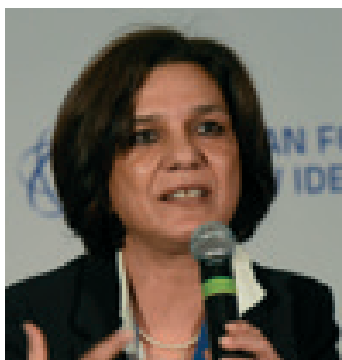
– Mimo że media i instytucje fact-checkingowe coraz lepiej radzą sobie z tropieniem nieprawdziwych lub półprawdziwych informacji, to nadal brakuje pomysłu, jak zatrzymać ich rozpowszechnianie – podkreślała **Margo Gontar**.

– Nie bez winy są tradycyjne media, które zamiast zajmować się wyzwaniami zwykłych ludzi i mówić ich językiem, zbyt dużo czasu poświęcają drogim studiom w Brukseli i pławieniu się w politycznych abstrakcjach – mówiła **Barçin Yinanç**.

– Najważniejszym sposobem minimalizowania negatywnych skutków

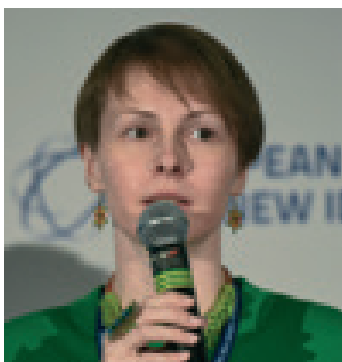
SESJA PANELOWA

DZIEŃ 3

Sabina Inderjit

fałszywych newsów na społeczeństwo jest zadbanie o to, by padały na mniej podatny grunt. Mogą temu służyć programy nauczania krytycznego myślenia dla uczniów. Niezbęd-

Nataliia Tymkiv

na jest szybka reakcja organizacji rządowych i pozarządowych na fałszywe wiadomości oraz świadome kształtowanie własnej narracji w tych miejscach, gdzie fake newsów jest najwięcej, czyli w mediach społecznościowych – zaznaczała **Dalia Bankauskaitė**. **Sabina Inderjit** dodała, że trzeba zwracać szczegól-

Dalia Bankauskaitė

ną uwagę na narracje budzące emocje, bo to one są najczęściej przedmiotem manipulacji.

Panelistki podkreśliły potrzebę pracy nad stworzeniem narzędzia, które ułatwiłoby blokowanie fake newsów bez jednoczesnego ograniczania możliwości korzystania z portali

Barçin Yinanç

społecznościowych. Zachowanie ich dotychczasowej funkcjonalności jest bowiem istotne dla demokracji, pomaga się ludziom zrzeszać i wyrażać swoje opinie.

Margo Gontar

WNIOSKI:

- Należy prowadzić badania wpływu mediów społecznościowych na demokrację i relacje społeczne. Ich wyniki powinny mobilizować rządy i świat biznesu do walki z dezinformacją w internecie. Powinny powstać mechanizmy umożliwiające ograniczanie rozprzestrzeniania się fake newsów w internecie.
- Działania organizacji i instytucji reagujących na fake newsy powinny mieć możliwie szerokie wsparcie – także finansowe – ze strony administracji, biznesu oraz społeczeństwa obywatelskiego.
- Internet wymaga świadomego odbiorcy. Dlatego system edukacji musi uwrażliwiać dzieci i młodzież na internetowe zagrożenia. Ważne jest rozwijanie krytycznego myślenia i dystansu do emocjonalnych narracji.

JAK NADAŹYĆ ZA TECHNOLOGIĄ? EDUKACJA WSPÓŁCZESNEGO CZŁOWIEKA

PARTNER MERYTORYCZNY

THINKTANK
 ośrodek dialogu i analiz

Od lewej: Piotr Voelkel, Barbara Nowacka, Wiktor Askanas, Michał Kleiber

PANELIŚCI: **Wiktor Askanas**, sędzia Kanadyjskiego Trybunału Ochrony Konsumenta i Konkurencji, profesor emerytowany, Uniwersytet New Brunswick, Kanada, **Michael D. Kennedy**, profesor socjologii, spraw międzynarodowych i Public Affairs, Uniwersytet Browna, USA, **Michał Kleiber**, wiceprezes, Europejska Akademia Nauk i Sztuk, Polska, **Barbara Nowacka**, kancierz, Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych, Polska, **Piotr Voelkel**, prezes Instytutu Rozwoju Edukacji, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Polska

MODERATOR: **Edwin Bendyk**, kierownik działu naukowego, „Polityka”, Polska

TECHNOLOGIA W XXI WIEKU NIE JEST JESZCZE W PEŁNEJ FORMIE UKSZTAŁTOWANA. W GRONIE JEJ ŚWIADOMYCH UŻYTKOWNIKÓW I PRAKTYKÓW DYSKUTUJE SIĘ SZEROKO O FAKTYCZNYM INTELEKTUALNYM ZAPLECZU MŁODYCH POKOLEŃ. WOBEC TEGO POWSTAJE PYTANIE, NA CO POWINNIŚMY ZWRÓCIĆ SZCZEGÓLNA UWAGĘ, BY MIEĆ POCZUCIE DOBRZE WYPEŁNIONEGO OBOWIĄZKU WOBEC PRZYSZYŁYCH GENERACJI.

Nowe pokolenia rodzą się w świecie technologicznym – jest to ich codzienność. Choć rozwój technologii w ostatnich dekadach nabrał niespotykanego dotąd tempa, to sam w sobie nie wnosi wartości do edukacji, jednak jego odpowiednie wykorzystanie – tak.

Michał Kleiber twierdzi, że w zakresie kształcenia powinniśmy postawić przede wszystkim na otwartość i autonomiczne myślenie. Otwartość wzbudza ciekawość, która z kolei ułatwia odnalezienie się w świecie i jego zrozumienie. Dzięki autonomicznemu myśleniu młodzi ludzie nie poddadzą

się rzeczywistości post-prawdy i fake newsów, ale będą formułować własne poglądy. **Wiktor Askanas** zgodził się, że umiejętność krytycznego myślenia jest kluczowa dla edukacji, gdyż dzięki niej rozumiemy konsekwencje własnych działań. Powinniśmy kłaść nacisk na idee zrównoważonego roz-

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 3

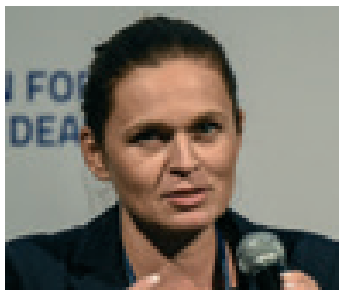
Michał Kleiber

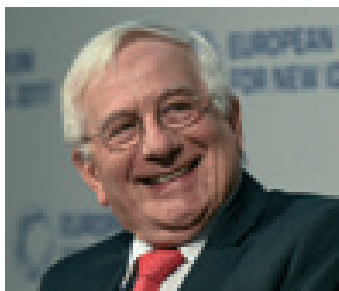
Michael D. Kennedy

woju, uczyć ekologii i nauk o Ziemi, jak również sztuki życia, czyli prostych czynności dnia codziennego. Istotne jest również umożliwienie młodemu pokoleniu rozwijanie kreatywności. Nie powinniśmy narzucać młodzieży naszego świata, ale raczej tworzyć warunki do tego, by kreowali własny, budując nową, lepszą rzeczywistość.

– Jednak aby się nauczyć świadomie artykułować własne myśli, powinniśmy się pozbyć tkwiącego w nas lęku – tego, co czyni nas zamkniętymi na działanie i realizację swoich

Barbara Nowacka

Wiktor Askanas

pragnień. Obecny system edukacji nie pomaga nam odpowiadać na pytanie, czy umiemy sobie radzić z własnym lękiem. Dlatego wiele młodych umy-

słów nie otwiera się na innych ludzi i wyzwania – zaznaczył **Piotr Voelkel**.

Nie jesteśmy w stanie przewidzieć, jak świat się będzie zmieniał, ale pewne jest to, że będziemy zmuszeni mierzyć się z nowymi wyzwaniami natury etycznej. Wraz z rozwojem biotechnologii pojawią się nowe dylematy moralne, na które dzisiejszy system kształcenia nie jest przygotowany. Wszelkie placówki edukacyjne (szkoły i uniwersytety) powinny stać się miejscem, w którym będzie się dostrzegać zmiany zachodzące w świecie. Muszą one działać autonomicznie, niezależnie od mód i zawirowań politycznych. Jedynie wtedy będą spełniały swoją rolę i kształciły nowe pokolenia.

Piotr Voelkel

WNIOSKI:

- Żyjąc w świecie czwartej rewolucji przemysłowej, w którym przenikają się światy materialny i cyfrowy, należy poszukiwać między nimi synergii.
- Nie jest możliwe podnoszenie poziomu edukacji bez odpowiedniego jej dofinansowania. Wciąż za mało wydajemy na naukę. Jedynie optymalne finansowanie przywróci autorytet nauczycielom.
- Nauczyciele muszą mieć możliwość rozwoju i poszerzania własnych kompetencji. Nie powinni oni szkolić się na własną rękę, ale korzystać ze specjalnie dedykowanych im programów, np. w postaci studiów podyplomowych. Taka edukacja powinna zostać wpisana w ich czas pracy.
- Zarówno szkoła, jak i środowisko rodzinne powinny współtworzyć takie warunki edukacji i rozwoju, które będą wyzwalały potencjał podopiecznych.

SPÓJNOŚĆ 2020 +

PARTNER

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

PARTNER MERYTORYCZNY

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

Od lewej: Małgorzata Bonikowska, Mieczysław Struk, Janusz Lewandowski, Jorge Núñez-Ferrer, Paweł Chorąży

PANELIŚCI: **Paweł Chorąży**, podsekretarz stanu, Ministerstwo Rozwoju, Polska, **Janusz Lewandowski**, b. komisarz europejski ds. budżetu, europoseł, Parlament Europejski, **Jorge Núñez-Ferrer**, Senior Research Fellow, Centre for European Policy Studies, Belgia, **Mieczysław Struk**, marszałek województwa pomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Polska

MODERATOR: **Małgorzata Bonikowska**, prezes, THINKTANK i Centrum Stosunków Międzynarodowych, Polska

UNIA EUROPEJSKA KONTYNUUJE ROZMOWY O SWYM PRZYSZŁYM I OBECNYM BUDŻECIE. ZARÓWNO BREXIT, JAK I NAPIĘCIA W SAMEJ UE UTRUDNIAJĄ UŁOŻENIE PLANU FINANSOWEGO ODPOWIADAJĄCEGO WSZYSTKIM PAŃSTWOM, A ZARAZEM REAGUJĄCEGO NA WYZWANIA STOJĄCE PRZED UE. NAJWIĘKSZE ZMIANY MOGĄ DOTYCZYĆ POLITYKI SPÓJNOŚCI.

Janusz Lewandowski uważa, że po prezentacji wstępnych założeń budżetowych w Brukseli panuje sceptycyzm. Budżet na absorpcję szoków asymetrycznych czy politykę spójności – kiedyś liczony w miliardach euro – pojawia się w milionach; ciągle oczekujemy na pierwszą oficjalną wersję budżetu,

która zostanie zaprezentowana 6 grudnia. Tymczasem to właśnie wewnętrzna kohezja jest przez wielu uznawana za jedno z największych osiągnięć europejskiego projektu. Efekty polityki spójności są także widoczne i doceniane przez obywateli.

W opinii **Lewandowskiego** straty finansowe wynikające z brexitu nie będą wielkie, zwłaszcza jeśli relacje handlowe między UE a Wielką Brytanią pozostaną na poziomie zbliżonym do obecnego. **Jorge Nunfez-Ferrer** ocenił, że straty z tytułu wyjścia Zjednoczonego Królestwa z UE będą niewielkie i mogą stanowić mniej niż

SESJA PANELOWA

DZIEŃ 3

Mieczysław Struk

0,001% PNB EU27. – Polityka spójności jest ważna dla przyszłości Unii Europejskiej – oto od niej zależy, jak Unia będzie wyglądała za 20 lat. Nie wprowadzimy gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, nie będziemy mieli przemysłu 4.0 bez koncentracji środków finansowych na działaniach sprzyjających dziś rozwojowi tych procesów bez zachowania polityki spójności – stwierdził.

Paweł Chorąży pokreślił, że unijny Fundusz Spójności był i wciąż jest źródłem największych inwestycji infrastrukturalnych w Polsce – zwłaszcza w sektorach transportu i ochrony środowiska. Dzięki tym środkom

nadrobiliśmy wieloletnie opóźnienia. Europejski Fundusz Rozwoju i Europejski Fundusz Społeczny pozwoliły na rozwijanie przedsiębiorczości, aktywności organizacji pozarządowych i zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego. Nie znaczy to jednak, że polityka spójności zawsze działa. W Polsce wciąż występują dysproporcje rozwojowe pomiędzy wschodnią a zachodnią częścią pomimo

Janusz Lewandowski

ogólnego wzrostu zamożności kraju i społeczeństwa.

Mieczysław Struk zwrócił uwagę, że pomimo skomplikowanych procedur Polska ma bardzo wysoką absorpcję środków, ale także efektywność

wykorzystywania funduszy z polityki spójności. Przykładem może być województwo pomorskie, które realizuje zarówno wielkie projekty infrastrukturalne, jak i szereg innych działań w ramach polityki spójności: wsparcie dla przedsiębiorstw, projekty społeczne i edukacyjne.

– Kohezja jest nie tylko inwestycją, ale też czynnikiem, który sprawia, że Unia jest widoczna globalnie. Dla przeciętnej osoby UE jest widoczna przez lokalne usprawnienia, takie jak infrastruktura, dopłaty bezpośrednie dla rolników czy Program Rozwoju Obszarów Wiejskich – podsumował Janusz Lewandowski.

Jorge Núñez-Ferrer

WNIOSKI:

- Polityka spójności powinna być zachowana, bo jest ważnym elementem rozwoju UE. Bez niej będzie Europie trudniej osiągnąć innowacyjność i konkurencyjność w coraz bardziej zglobalizowanym świecie.
- Skala środków, które zostaną udostępnione w ramach polityki spójności, będzie zależała od sposobu, w jaki sformułowane zostaną jej przyszłe cele i zakres. Jeśli pozwolą na bardziej równomierne rozłożenie priorytetów i projektów między wszystkie państwa członkowskie – także te najzamożniejsze – uda się uzyskać zgodę na większą alokację środków.
- Europa musi pogłębiać kohezję. To ona buduje pozytywny wizerunek UE zarówno na świecie, jak i wśród własnych obywateli. Przyczynia się także do niwelowania różnic społecznych.

POLSKA I EURO – CZAS NA DECYZJĘ

PARTNER

PARTNER MERYTORYCZNY

Od lewej: Jankusz Jankowiak, Dariusz Rosati, Stefan Kawalec, Danuta Hubner, Sandor Gyula Nagy, Grzegorz W. Kołodko

PANELIŚCI: **Danuta Hübner**, przewodnicząca Komisji Spraw Konstytucyjnych, Parlament Europejski, **Janusz Jankowiak**, ekonomista, JJ Consulting, Polska, **Stefan Kawalec**, prezes Capital Strategy, Polska, **Grzegorz W. Kołodko**, dyrektor Centrum Badawczego Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER w Akademii Leona Koźmińskiego, Polska, **Sándor Gyula Nagy**, dyrektor, Instytut Spraw Zagranicznych i Handlu, Uniwersytet Korwina w Budapeszcie, Węgry, **Dariusz Rosati**, b. minister spraw zagranicznych, europosel, Parlament Europejski

MODERATOR: **Michał Broniatowski**, szef sekcji politico.pl, Polska

WPROWADZENIE POLSKI DO STREFY EURO TO ZARÓWNO SZANSE, JAK I WIELKIE ZAGROŻENIA, CO POKAZAŁ PRZYKŁAD KRAJÓW BORYKAJĄCYCH SIĘ Z PROBLEMAMI PODCZAS KRYZYSU. O ILE Z CZŁONKOSTWA W UE ZADOWOLONYCH JEST PRAWIE 90% POLAKÓW, O TYLE ZALEDWIE 22% DEKLARUJE CHĘĆ PRZYJĘCIA EURO. TO WYZWANIE DLA POLITYKÓW, KTÓRZY CHCIELIBY SIĘ PODJĄĆ WPROWADZENIA UNIJNEJ WALUTY DO NASZEGO KRAJU.

W debacie nad aspektami związanymi z ewentualnym wprowadzeniem euro do Polski przypomniano, że 10 lat temu ówczesny premier Donald Tusk ogłosił zastąpienie złotówki unijną walutą w ciągu 3 lat. Plany te zostały jednak pokrzyżowane przez kryzys finansowy w Europie i spadek poparcia dla tej idei w Polsce.

Zdaniem większości panelistów posiadanie unijnej waluty umożliwiłoby skuteczne działania prewencyjne wobec zagrożeń wynikających z różnic kursowych oraz pochodzących z zagranicznych rynków walutowych. Odrębnego zdania był Stefan Kawalec, według którego euro okazało się dużym błędem i zamiast umacnić Europę, stworzyło dla niej zagrożenie.

OKRĄGŁY STÓŁ

DZIEŃ 3

Zwolennicy euro powoływali się na badania, które wskazują, że po przyjęciu unijnej waluty polska gospodarka może rosnąć dzięki nowym inwestycjom. Gdyby na polskim rynku istniała możliwość zaciągania pożyczek lub prowadzenia handlu w euro, udałoby się uniknąć problemu kredytów w szwajcarskich frankach oraz spadku eksportu, wynikającego ze spekulacji na złotówce.

Grzegorz W. Kotodko

owanie unijnych polityk w oparciu o euro, co stawia pytanie o pozycję państw członkowskich, które tej waluty nie mają. Jednocześnie jednak spełnianie kryteriów konwergencji narzuca państwu ograniczenia w zakresie dyscypliny budżetowej, kultury powoływania kadr na kluczowe stanowiska i podejmowania decyzji w nierenutowych sektorach gospodarki.

Uczestnicy debaty zwracali uwagę, że unijna waluta posiada także wymiar polityczny. Państwa strefy euro stanowią trzon procesu integracji kontynentu i będą ją pogłębiać. Oznacza to podejmowanie kluczowych decyzji i kształ-

Aby wspólna waluta była bezpieczna, potrzebne są odpowiednie mechanizmy prawne i finansowe, dające szansę na zachowanie równowagi – mówili uczestnicy debaty.

Stefan Kawalec

Danuta Hübner

WNIOSKI:

- Polsce jest potrzebna debata wokół euro, uwzględniająca kwestie ekonomiczne i polityczne. Politycy powinni rzetelnie przeanalizować sytuację i wypracować swoje stanowiska w oparciu o wiedzę, a nie slogany.
- Kryzys strefy euro zmienił stosunek Polaków do unijnej waluty z pozytywnego na sceptyczny. Ten proces można odwrócić, zwłaszcza że strefa euro odnotowuje dziś dobre wskaźniki gospodarcze.
- Warto, by Polska skorzystała z doświadczeń Słowacji, Estonii, Łotwy i Litwy, które w ostatnich latach przyjęły euro. Rzetelna analiza tych przypadków pomoże określić koszty i korzyści z posiadania unijnej waluty.

GALA ZAMKNIĘCIA EFNI 2017

PARTNER **MetLife**

Od lewej: Markus Beyrer, Henryka Bochniarz, George Friedman, Zbigniew Bochniarz

„APELUJEMY DO WSZYSTKICH EUROPEJCZYKÓW: WEŹMY ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NASZĄ UNIĘ EUROPEJSKĄ. BIERZMY UDZIAŁ W DYSKUSJI O PRZYSZŁOŚCI EUROPY, PROPONUJEMY REFORMY I REALIZUJMY JE. EUROPA TO MY” – NAPISALI W DEKLARACJI SOPOCKIEJ, PRZYJĘTEJ W CZASIE WIECZORNEJ GALI ZAMKNIĘCIA, UCZESTNICY EUROPEJSKIEGO FORUM NOWYCH IDEI.

Henryka Bochniarz, prezydent Konfederacji Lewiatan, podkreśliła, że trzy dni obrad EFNI były fantastyczną nagrodą dla ludzi, którzy są otwarci i ciekawi świata. Jej zdaniem o Unię Europejską musimy się troszczyć wspólnie. Dzisiaj brak tej troski oznacza bowiem brak troski o przyszłość Polski.

Gościom EFNI podziękował **Jacek Karnowski**, prezydent miasta Sopot, które od lat jest współorganizatorem konferencji.

Gościem specjalnym gali zamknięcia EFNI był **George Friedman**, założyciel i prezes Geopolitical Futures. Przedstawił on swoją wizję przyszłości świata za 30 lat. Przypomniał, że co do rozwoju technologii wszyscy mamy przekonanie, że świat będzie się bardzo szybko zmieniał. Jeśli zaś chodzi o sytuację geopolityczną, uważamy, że będzie tak jak teraz, a obecne mocarstwa pozostaną mocarstwami. Nic bardziej mylnego. Jak więc będzie wyglądał świat za 30

lat? Zdaniem amerykańskiego naukowca globalnym mocarstwem nadal pozostaną Stany Zjednoczone, chociaż ich pozycja ulegnie osłabieniu. – Ameryka może się jednak nie obronić, jeśli będzie atakowała kolejne państwa, np. Irak, bez pomysłu, co z nimi począć – dodał Friedman. – Chiny teraz są potęgą, ale mają wiele wewnętrznych problemów (dyktatorski rząd, narastające różnice społeczne), dlatego za 30 lat nie utrzymają obecnej pozycji. Prawdziwym mocarstwem stanie się Japonia. Będzie też rosła w siłę Turcja, która ma szansę wrócić do czasów świetności – powiedział Friedman.

Co się stanie w Europie? Friedman przewiduje, że Unia Europejska może mieć kłopoty z dalszą integracją państw. Co zaskakuje, wieszczy upadek Niemiec i Rosji. Jego zdaniem gospodarka niemiecka jest w ponad 50 procentach uzależniona od eksportu. To ogromne zagrożenie, bo takich proporcji nie uda się utrzymać w przyszłości. Z kolei Rosja

GALA ZAMKNIĘCIA

DZIEŃ 3

nie stworzyła nowoczesnej gospodarki. Upadek Związku Radzieckiego był tylko pierwszym etapem zsuwania się tego kraju w przepaść.

A co z Polską? Zdaniem futurologa w sytuacji, kiedy za 30 lat Niemcy nie będą już potęgą gospodarczą, a Rosja znajdzie się w rozpysce, Polska urośnie do roli regionalnej potęgi, z ambicjami odgrywania znaczącej roli na arenie międzynarodowej.

W specjalnym nagraniu wideo dla uczestników EFNI **Michel**

Barnier, główny negocjator Komisji Europejskiej ds. brexitu, podzielił się z gośćmi gali doświadczeniami z dotychczasowych rozmów z rządem brytyjskim.

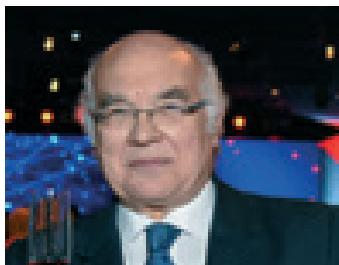

Lech Piławski

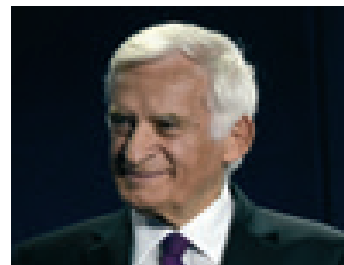
*Dlatego przyszłość Europy
wymaga równowagi pomiędzy
trzema obszarami,
które były motywami*

*VII Europejskiego Forum Nowych Idei:
globalizmem, bilateralizmem
i patriotyzmem gospodarczym.*

HENRYKA BOCHNIARZ I JERZY BUZEK

Cristiano Pinzauti

Jerzy Buzek

– Priorytetem w negocjacjach jest usunięcie pierwiastka niepewności wykreowanego przez brexit (a niepożądanego dla przedsiębiorców) i skupienie się na trzech kluczowych zagadnieniach: prawach obywateli UE przebywających w Wielkiej Brytanii, dotrzymaniu przez stronę brytyjską zobowiązań finansowych zaciągniętych w czasie ich przynależności do Wspólnoty oraz przepływie towarów i osób przez granicę lądową z Irlandią – powiedział Barnier.

Jego zdaniem potrzebny jest postęp w negocjacjach (którego na razie nie ma), aby zbudować wzajemne zaufanie i pewność. Dopiero później można rozmawiać o relacjach z Wielką Brytanią po 2018 r. Istotne jest także, by podtrzymać integralność jednolitego rynku wewnętrznego w trakcie całego procesu negocjacji. To dzięki czterem swobodom polska gospodarka rozkwitła po 2004 r. – eksport wzrósł trzykrotnie, liczba bezpośrednich inwestycji zagranicznych osiągnęła rekordowy poziom, a ponad 1,5 miliona Polaków zdobyło doświadczenie pracy w Unii, które potem mogli wykorzystać także w Polsce.

Markus Beyrer, dyrektor generalny BusinessEurope, w imieniu pracodawców europejskich podziękował organizatorom EFNI za wysiłek, jaki włożyli w przygotowanie konferencji. Jego zdaniem coroczne spotkania w Sopocie są bardzo wysoko oceniane przez europejski biznes.

– W ciągu ostatniego roku udało się uspokoić sytuację w Unii Europejskiej. Przyspieszył wzrost gospodarczy, spadło bezrobocie. Jest w nas więcej optymizmu. Postęp za-

wdzięczamy zarówno wielu reformom ma szczeblu krajowym, jak i europejskim – dodał.

Henryka Bochniarz i Jerzy Buzek, przewodniczący Rady Programowej EFNI, odczytali tekst Deklaracji Sopotkiej 2017, przyjętej przez uczestników EFNI.

Napisano w niej m.in. że tylko wspólny wysiłek zapewni Europie bezpieczeństwo i rozwój. – Przy obecnym układzie sił na świecie innej drogi nie ma. Dlatego przyszłość Europy wymaga równowagi pomiędzy trzema obszarami, które były motywami VII Europejskiego Forum Nowych Idei: globalizmem, bilateralizmem i patriotyzmem gospodarczym. W kwestiach ponadpaństwowych, jak np. światowy ład handlowy czy bezpieczeństwo, kluczowa jest świadomość procesów globalnych. Jedynie ścisła współpraca wszystkich krajów członkowskich pozwoli Unii Europejskiej na nie wpływać.

Na zakończenie gali zamknięcia głos zabrała Henryka Bochniarz, która podziękowała gościom EFNI za przybycie, udział w sesjach plenarnych, panelach i zaprosiła na kolejne EFNI za rok.

EFNI

SOPOT 2017

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

DLACZEGO UNIA EUROPEJSKA POTRZEBUJE POLSKI?

SPOTKANIE Z JERZYM BUZKIEM

Jerzy Buzek

TYTUŁOWE PYTANIE WYDAJE SIĘ PROWOKACYJNE, ALE MA GŁĘBOKI SENS. UNIA POTRZEBUJE KAŻDEGO KRAJU, ALE ROLA POLSKI MOŻE BYĆ SZCZEGÓLNA. WYKORZYSTAJMY TO Z POŻYTKIEM DLA UNII I DLA SIEBIE – PRZEKONYWAŁ JERZY BUZEK W ROZMOWIE Z GRZEGORZEM NAWACKIM, ZASTĘPCĄ REDAKTORA NACZELNEGO „PULSU BIZNESU”.

Unia Europejska składa się z państw członkowskich i to one i ich obywatele decydują o sile Wspólnoty. Decyzje instytucji europejskich – często w Polsce krytykowane – są naszymi decyzjami. Zawsze w ich podejmowaniu biorą udział przedstawiciele Polski. Uczestnicy spotkania zwracali uwagę na polskie inicjatywy, które udało się zrealizować.

– Polska ma szczególnie położenie geopolityczne i dlatego uwierzono nam, pomimo oporu państw Zachodu, że tworzenie Partnerstwa Wschodniego ma sens dla Unii. Ale trzeba dodać, że Partnerstwo Wschodnie ma najwięcej sensu dla Polski – podkreślał były premier. Podobnie unijna współpraca w dziedzinie energetycznej. Europejska Wspólnota Energetyczna, a potem Unia Energetyczna to były polskie pomysły, zdecydowanie poprawiające bezpieczeństwo energetyczne Europy Środkowo-Wschodniej. Sankcje wobec agresywnej Rosji to także wynik nacisków przede wszystkim Polski.

Taka skuteczność w polityce europejskiej wymaga jednak aktywnej dyplomacji, rozmów ze wszystkimi w Unii Europejskiej, przekonywania, a nie – co niestety ma miejsce obecnie – obrażania naszych partnerów.

Grzegorz Nawacki i Jerzy Buzek

O WARTOŚCIACH W BIZNESIE.

SPOTKANIE ZE SŁAWOMIREM LACHOWSKIM ORAZ MARKIEM KAMIŃSKIM

Od lewej: Sławomir Lachowski, Marek Kamiński i Katarzyna Młynek

Uczestnicy spotkania **Sławomir Lachowski**, konsultant biznesowy z SL Consulting, twórca polskiej bankowości internetowej i **Marek Kamiński**, podróżnik i przedsiębiorca zastanawiali się nad wartościami niezbędnymi w prowadzeniu rzetelnego biznesu. Zaznaczali, że to właśnie one decydują o wyjątkowości firmy i zwiększają lojalność pracowników. Dzięki wartościom możemy wzmocnić zaangażowanie zatrudnionych oraz przyciągnąć do organizacji największe talenty. Rolą menedżerów powinno być promowanie etycznych postaw i zachowań oraz konsekwentne wymaganie ich respektowania od wszystkich pracowni-

ków firmy, niezależnie od stanowisk, jakie zajmują. Kiedy wszyscy w firmie odwołują się do tych samych wartości, zdecydowanie łatwiej jest radzić sobie w sytuacjach kryzysowych oraz zarządzać zmianą – podkreślali.

Spotkanie prowadziła Katarzyna Młynek, dyrektor programowa ośrodka dialogu i analiz THINKTANK, Polska.

ZAMÓW PRENUMERATĘ, MAGAZYNU FORBES

Więcej szczegółów na www.literia.pl/prenumerata-forbes

MIASTA BEZ BARIER, MIASTA PRZYJAZNE DLA WSZYSTKICH

SPOTKANIE Z ROBERTEM BIEDROŃM, JACKIEM KARNOWSKIM
I PAWŁEM ADAMOWICZEM

Od lewej: Mikołaj Chrzan, Robert Biedroń, Jacek Karnowski, Paweł Adamowicz

O zmieniających się potrzebach miast, nowych barierach i wyzwaniach oraz o potrzebie bycia blisko ludzi rozmawiali w Zatokach Dialogu: **Paweł Adamowicz**, prezydent Gdańska, **Robert Biedroń**, prezydent Słupska, oraz **Jacek Karnowski**, prezydent Sopotu.

Zdaniem uczestników dyskusji ogromną barierą dla rozwoju miast jest brak polityki zrównoważonego rozwoju w skali kraju. Jak zauważył Robert Biedroń, na 500 największych firm aż 177 jest zlokalizowanych w Warszawie, a względy polityczne mocno wpływają na decyzje infrastrukturalne.

Paweł Adamowicz postulował, by siedziby urzędów centralnych były rozłożone po całej Polsce, co stworzy szanse dla miast regionalnych i będzie na dłuższą metę tańsze dla państwa. Jacek Karnowski wskazał natomiast, że szczególną barierą jest jednak brak otwartości między ludźmi, budowanie podziałów i lęku.

Spotkanie prowadził Mikołaj Chrzan, redaktor naczelny „Gazety Wyborczej Trójmiasto”, Polska.

POLSKA W EUROPIE – DZIŚ I JUTRO

SPOTKANIE Z DANUTĄ HÜBNER

Danuta Hübner

PROF. DANUTA HUBNER, PRZEWODNICZĄCĄ KOMISJI SPRAW KONSTITUCYJNYCH W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM, ODPOWIADAŁA NA PYTANIA O MAJĄCĄ JUŻ PONAD DWADZIEŚCIA LAT HISTORIĘ POLSKIEJ INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ I O PERSPEKTYWY POLSKIEGO ZAANGAŻOWANIA W POLITYKĘ UNII.

W dyskusji z udziałem publiczności była główna negocjantka wejścia Polski do Unii, a następnie unijna komisarz, zwróciła uwagę, że w Europie powrócił dziś optymizm. – W minionym roku gospodarka europejska okazała się odporna na światowe wyzwania, co pozwala zakładać, że utrzyma się ożywienie koniunktury.

Prof. Hübner prognozowała, że wcześniej czy później politycy europejscy dojrzeją do rozwiązań przybliżających wizję federalnej Europy. Polska znajduje się bowiem obecnie

na aucie, nie tylko dyskusji o przyszłości instytucjonalnej Unii, ale też jej globalnej roli. Prof. Hübner ostrzegała, że to proces, który zawsze grozi wejściem na ścieżkę, z której trudno zawrócić. Dlatego trzeba wygasić przynajmniej kilka frontów walki z Unią i krajami Zachodu, przestać instrumentalizować sprawy europejskie dla celów politycznych, pokazać swoją gotowość do współpracy w kluczowych obszarach i wykonać przynajmniej minimalny gest, jeśli chodzi o odstępstwo od twardego „nie” w kwestii uchodźców. Innymi słowy, chodzi o zmianę atmosfery, która obecnie jest bardzo zła. Kolejnym krokiem powinna być praca nad tworzeniem realnych koalicji i sojuszy opartych na konstruktywnych propozycjach i praktycznych kompromisach w miejsce snów o potędze. Tylko tak możemy uniknąć totalnej marginalizacji i osamotnienia w każdego rodzaju Unii.

Spotkanie prowadził Michał Kobosko, dyrektor Atlantic Council w Polsce.

Michał Kobosko i Danuta Hübner

KIERUNEK: MARGINES EUROPY. O PRAWACH Kobiet W KONTEKŚCIE EUROPEJSKIM

SPOTKANIE Z BARBARĄ NOWACKĄ

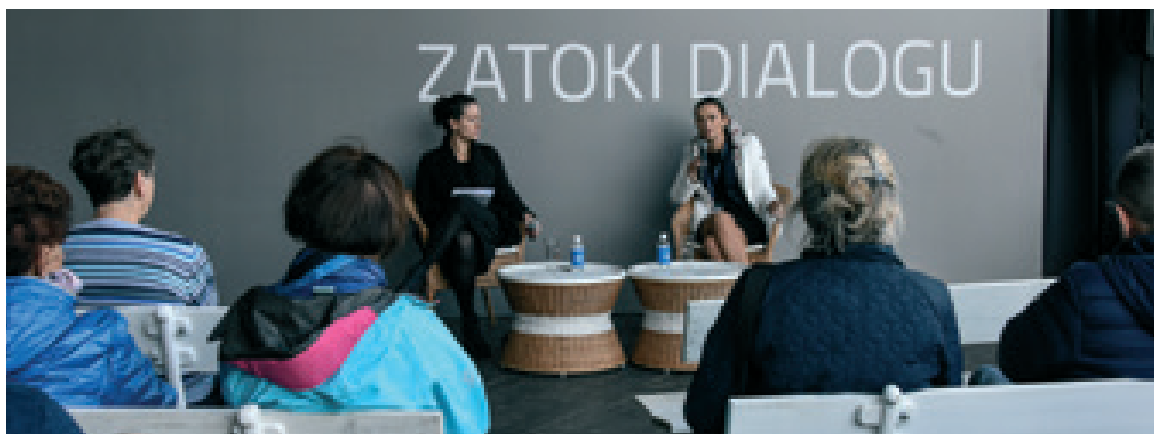

Karolina Zbytewska i Barbara Nowacka

O RÓŻNICACH ZAROBKOWYCH, WYKLUCZENIU EKONOMICZNO-SPOŁECZNYM, MACIERZYŃSTWIE, ABORCJI I STEREOTYPACH Z BARBARĄ NOWACKĄ, KANCLERZ POLSKO-JAPOŃSKIEJ AKADEMII TECHNIK KOMPUTEROWYCH, ROZMAWIAŁA REDAKTOR NACZELNA EURACTIV.PL KAROLINA ZBYTIEWSKA.

– Różnice zarobkowe między kobietami i mężczyznami są w Polsce szczególnie wysokie – jesteśmy na 26. pozycji wśród 28 państw UE – zaznaczyła **Barbara Nowacka**. Z zarobkami, ale też z opieką nad dziećmi i bliskimi oraz niższym wiekiem emerytalnym powiązana jest luka emerytalna, która w Polsce średnio wynosi 700 zł. To sporo, bio-

jąc pod uwagę średnią wysokość emerytury na poziomie 2150 zł brutto. Uczestnicy spotkania dyskutowali też o powiązaniu z zarobkami i uposażeniem emerytalnym wykluczeniu ekonomiczno-społecznym, a także o tym, jak zachęcać kobiety do macierzyństwa, a nie do niego zmuszać. Panelistki zwróciły też uwagę na problem aborcji. Bardziej restrykcyjne prawo antyaborcyjne niż w Polsce obowiązuje w Europie już tylko w Irlandii i na Malcie – a w Irlandii ma się to w przyszłym roku zmienić. Zastanawiały się też nad stereotypami i współgrającymi z nimi rolami społecznymi powstającymi niejako na zasadzie samospełniającej się przepowiedni – i w tym kontekście o istotnej roli edukacji, także tej nieformalnej, dotyczącej naszych znajomych i dzieci.

Karolina Zbytewska i Barbara Nowacka

OSTATNIA PROSTA CZY POCZĄTEK MARATONU? WYŚCIG USA-CHINY O DOMINACJĘ NA ŚWIECIE

Karolina Zbytniewska i Salvatore Babones

SPOTKANIE Z SALVATORE BABONESEM, AUTOREM KSIĄŻKI *AMERICAN TIANXIA: CHINESE MONEY, AMERICAN POWER AND THE END OF HISTORY*

Tytuł książki nawiązuje do procesu, w którym Chiny mimowolnie stają się częścią większego, amerykańskiego „tianxia” rozumianego nie tylko przez same Stany Zjednoczone, ale raczej, jak mówi autor, przez zgrupowania krajów anglojęzycznych, takich jak USA, Kanada, Australia i Nowa Zelandia.

Salvatore Babones, profesor Uniwersytetu w Sydney w Australii przekonywał, że Chiny w ciągu najbliższych stu lat nie będą w stanie zastąpić USA w roli światowego lidera. Nawet jeśli Państwo Środka przegoni Stany Zjednoczone w rankingu największych gospodarek, to problemy wewnętrzne i ograniczenia wynikające z systemu politycznego nie pozwolą na sprawne działania polityczne w globalnej skali. Jednocześnie dynamiczny rozwój amerykańskich gigantów nowej ery, takich jak Apple, Amazon czy Google, buduje międzynarodową sieć powiązań biznesowych, kulturowych i społecznych, skutecznie sytuując USA w centrum świata na kolejne dekady. Nie słabnie zainteresowanie chińskiej młodzieży studiami w Stanach, chińscy

milionerzy w Ameryce lokują pieniądze, a gospodarka Chin wciąż bazuje na transakcjach w dolarach. Państwo Środka boryka się z problemami demograficznymi, postępującą degradacją środowiska, brakiem zrównoważonego rozwoju swych miast oraz rosnącymi napięciami społecznymi. Autor udowadnia, że to *American Tianxia* zachowa rolę globalnego lidera.

Spotkanie prowadziła Karolina Zbytniewska, redaktor naczelna EurActiv.pl, Polska.

CO MOGĄ ZROBIĆ ŚRODOWISKA BIZNESOWE, ŻEBY ZACHOWAĆ POKÓJ NA ŚWIECIE?

Scilla Elworthy

SPOTKANIE ZE SCILLĄ ELWORTHY, AUTORKĄ KSIĄŻKI *BUSINESS CASE FOR PEACE: BUILDING A WORLD WITHOUT WAR*

Dr Scilla Elworthy udowadnia, że zapewnienie trwałego pokoju na świecie jest możliwe, a nacisk na rządy ma więcej sensu, niż przyzwyczailiśmy się myśleć. Przemoc i konflikty kosztowały świat w 2015 roku 13,6 bilionów dolarów, co oznacza 5 dolarów dziennie na każdego mieszkańca Ziemi. Ich ograniczenie jest możliwe, jednak o konfliktach, którym udało się zapobiec, nie usłyszymy w mediach.

Trzykrotnie nominowana do Pokojowej Nagrody Nobla autorka, założycielka wspomagającej dialog między posiadającymi broń nuklearną krajami Oxford Research Group, podkreślała, że pokój na świecie to nie tylko sprawa polityków.

Biznes może odgrywać kluczową rolę zarówno w rozpoczynaniu wojen, jak i zapobieganiu im. Wyzwaniem XXI wieku jest zmobilizowanie dotychczas nieprzekonanych o swojej sprawczej mocy przedsiębiorców, którzy oddali pole wąskiej grupie bogaczącej się na handlu bronią. Kluczowe jest rozumienie zależności między sferą publiczną a prywat-

ną oraz wprowadzanie systemowych metod angażowania przedsiębiorców w działania na rzecz pokoju. Autorka podpowiada kilka z nich. Na przykład rozszerzenie zakresu CSR, czyli społecznej odpowiedzialności biznesu – polityki obowiązującej w większości korporacji. Działania z tego obszaru można uzupełnić o elementy prewencji konfliktów, na przykład w postaci niwelowania napięć społecznych.

Działania na rzecz pokoju stanowią nie tylko moralny obowiązek wobec ich potencjalnych ofiar, są także koniecznym warunkiem zbudowania stabilnego handlu na globalną skalę. Rozróżnienie między miękkimi i twardymi środkami budowania pokoju pokazuje, jak wiele istnieje sposobów zaangażowania i jak są one niewykorzystywane tylko z powodu naszej niewiedzy.

Spotkanie prowadziła Małgorzata Bonikowska, prezes THINKTANK i Centrum Stosunków Międzynarodowych Polska.

PRZYSZŁOŚĆ ŚWIATA W SZPONACH CHAOSU CZY W NASZYCH RĘKACH?

Od lewej: Roman Młodkowski, Grzegorz W. Kołodko i Andrzej K. Koźmiński

SPOTKANIE Z GRZEGORZEM W. KOŁODKO I ANDRZEJEM K. KOŹMIŃSKIM, AUTORAMI KSIĄŻKI *NOWY PRAGMATYZM KONTRA NOWY NACJONALIZM*

Książka, która traktuje o najważniejszych zagrożeniach dla współczesnego świata. Autorzy, **Grzegorz W. Kołodko**, profesor i dyrektor Centrum Badawczego Transformacji, Integracji i Globalizacji TIGER w Akademii Leona Koźmińskiego, b. wicepremier i minister finansów oraz **Andrzej K. Koźmiński**, prezydent Akademii Leona Koźmińskiego – w charakterystyczny dla siebie sposób, pełen ironicznych uwag wynikających ze znacznej różnicy poglądów – wskazują pożądany kierunek rozwoju cywilizacji.

– Czytając książkę jesteśmy świadkami rozmowy dwóch ludzi, którzy często się ze sobą nie zgadzają. Co warto zaznaczyć, robią to w sposób serdeczny i pełen szacunku – tłumaczy **Roman Młodkowski**.

Publikacja jest efektem tygodniowej dyskusji profesorów, przeprowadzonej w Radziejowicach.

– Na początku miałem wątpliwości co do tego, czy napisać tę książkę, ale doszedłem do wniosku, że warto – tłumaczy prof. **Grzegorz W. Kołodko** – Jednak większą odpowiedzialnością za to, że ta publikacja miała miejsce, obarczam profesora Koźmińskiego – dodał.

Jak zauważa prowadzący, publikacja jest zbiorem zagrożeń istniejących we współczesnym świecie. Profesor Koźmiński podaje czynniki, które prowadzą do rozwoju nacjonalizmu, mogącego przybrać niesympatyczną postać. Zalicza do nich m.in. rozwój technologii, który powoduje eliminację średnio wykwalifikowanych miejsc pracy czy globalizację. Prof. Kołodko uważa jednak, że współczesnym kursem cywilizacji można sterować.

Spotkanie prowadził Roman Młodkowski, dyrektor programy „Forbes” Polska.

SPOTKANIE ZAMKNIĘTE

DZIEŃ 3

NOWA STRATEGIA POLITYKI PRZEMYSŁOWEJ = STRATEGIA NA RZECZ POPRAWY KONKURENCYJNOŚCI EUROPY

ZAMKNIĘTE ŚNIADANIE BIZNESOWE Z UDZIAŁEM KOMISARZ ELŻBIETY BIEŃKOWSKIEJ

Od lewej: Henryka Bochniarz, Elżbieta Bieńkowska i Tomasz Husak

Trzeciego dnia Europejskiego Forum Nowych Idei przedsiębiorcy reprezentujący różne branże, w tym produkcyjną i usługową, mieli szansę spotkać się i podyskutować o problemach biznesowych z komisarz UE ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i małych i średnich przedsiębiorstw. Śniadanie biznesowe odbywało się pod hasłem „**Nowa strategia polityki przemysłowej = strategia na rzecz poprawy konkurencyjności Europy**”.

Dyskusja dotyczyła m.in. nowej strategii na rzecz konkurencyjności Europy, w tym kulis jej powstawania. Celem strategii jest wzmocnienie pozycji przemysłu w Europie i tworzenie takich warunków jego rozwoju, który zachęci przedsiębiorców europejskich do pozostania i rozwijania się na kontynencie. Komisarz odniosła się też do dynamicznych zmian, jakie zachodzą w branży produkcyjnej, związanych z rozpowszechnianiem nowych technologii.

SPOTKANIE ZAMKNIĘTE

DZIEŃ 3

NAWIGUJEMY W KIERUNKU BREXITU. JAKA ROLA DLA BIZNESU W PROCESIE NEGOCJACJI?

Od lewej: Wawrzyniec Smoczyński, Henryka Bochniarz, Danuta Hübner, Jarosław Pietras i Marek Prawda

Również trzeciego dnia Forum przedstawiciele polskiego biznesu spotkali się z ekspertami na spotkaniu poświęconym roli przedsiębiorców w procesie negocjacji warunków opuszczenia przez Zjednoczone Królestwo struktur Unii Europejskiej. W roboczym obiedzie udział wzięli: Marek Prawda, dyrektor Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, Danuta Hübner, przewodnicząca Komisji Spraw Konstytucyjnych w Parlamencie Europejskim, i Jarosław Pietras, dyrektor generalny w Sekretariacie Generalnym Rady Unii Europejskiej. Reprezentujący różne branże przedsiębiorcy mieli okazję przekazać swoje postulaty, za-

dać pytania i zastanowić się nad rolą biznesu w bezprecedensowym procesie brexitu, obejmującym m.in. takie kwestie jak regulacje, normy i procedury, które obowiązywać będą w wymianie handlowej z Wielką Brytanią, kwestie cyfrowe, przepływu i ochrony danych, w tym danych osobowych, przepływu osób, uznawalności kwalifikacji, zagadnienia dotyczące konkurencyjności i własności intelektualnej, transportu, turystyki czy prawa spółek. Celem spotkania było również sformułowanie i przekazanie unijnemu zespołowi negocjacyjnemu postulatów, wątpliwości i zapytań polskich przedsiębiorców.

EUROPEJSKI PORTAL PROJEKTÓW INWESTYCYJNYCH (EPPI)

Michael Feith

Europejski Portal Projektów Inwestycyjnych (EPPI) to wielojęzyczna platforma zapewniająca większą widoczność i transparentność projektów i możliwości inwestycyjnych w UE. Portal EPPI stanowi istotny element ambitnego Planu Inwestycyjnego dla Europy i został uruchomiony przez Komisję Europejską z myślą o wsparciu finansowym dla projektów inwestycyjnych w UE we wszystkich sektorach gospodarki.

Promotorzy projektów w UE mogą zarejestrować swój projekt w portalu, aby zwiększyć jego widoczność i zaprezentować go szerokiemu gremium inwestorów międzynarodowych, gotowych zainwestować w rozwój przedsięwzięcia. Portal przedstawia transparentną pulę ukierunkowanych na przyszły rozwój projektów inwestycyjnych w UE.

W CELU OPUBLIKOWANIA PROJEKTU W PORTALU EPPI PROJEKT MUSI SPEŁNIAĆ NASTĘPUJĄCE KRYTERIA:

1. Minimalna wartość projektu wynosi 1 mln EUR
2. Projekt jest realizowany w jednym z 25 zdefiniowanych obszarów o wysokiej gospodarczej wartości dodanej
3. Projekt rozpoczyna się w terminie trzech lat od złożenia wniosku w portalu
4. Promotorem projektu jest podmiot prawa publicznego lub prywatnego założony w kraju członkowskim UE
5. Projekt jest zgodny z wszystkimi obowiązującymi przepisami prawa UE i krajowego.

Promotorzy mogą składać projekty w dowolnym z 24 oficjalnych języków UE. Komisja Europejska zapewni i opublikuje bezpłatne tłumaczenie na język angielski. Z kolei inwestorzy poszukujący nowych możliwości w takich obszarach jak transport, opieka zdrowotna i odnawialne źródła energii, technologie cyfrowe oraz finansowanie MŚP z łatwością znajdą informacje dostępne w scentralizowanym portalu i dokonają właściwego wyboru spośród szerokiej gamy perspektywicznych projektów. Inwestorzy znajdą na portalu możliwości inwestycyjne według własnych preferencji, z wykorzystaniem funkcji zaawansowanego wyszukiwania i filtrowania.

Sprawdź portal EPPI na stronie: <http://ec.europa.eu/eipp>

PREZENTACJA: Michael Feith, Principal Administrator - Policy Officer, Dyrekcja Generalna ds. Gospodarczych i Finansowych (ECFIN), Komisja Europejska.

NEW EUROPE 100: PREZENTACJA ZAŁOŻEŃ I ROZWOJU PROJEKTU

New Europe 100: prezentacja założeń i rozwoju projektu. New Europe 100 to network, który łączy osoby i zespoły z listy innowatorów Europy Środkowej i Wschodniej. Organizatorami projektu jest Res Publica we współpracy z Google, Financial Times i Funduszem Wyszehradzkim oraz wieloma innymi instytucjami z Europy Środkowo-Wschodniej. W ramach projektu identyfikujemy i łączymy osoby, których działania zmieniają świat na lepszy.

Więcej na: www.ne100.org i w mediach społecznościowych.

PREZENTACJA: Wojciech Przybylski, prezes, Fundacja Res Publica, Polska.

„WOJNA CZY POKÓJ? SCENARIUSZE DLA ŚWIATA”.

KONTRAPUNKT: SCILLA ELWORTHY (OXFORD RESEARCH GROUP)
I GEORGE FRIEDMAN (GEOPOLITICAL FUTURES)

Od lewej: Małgorzata Bonikowska, Scilla Elworthy i George Friedman

Wojna czy pokój – co czeka świat i co musi zrobić ludzkość, by nie dopuścić do nowego globalnego konfliktu? Wojny towarzyszyły ludzkości od zawsze, w przyszłości także nie można ich wykluczyć – stwierdził **George Friedman**. Jego zdaniem są one nieodzowną pochodną sprzeczności interesów państw oraz zmieniających się układów sił. Ludzie mają skłonność do twierdzenia, że świat będzie zawsze taki, jaki jest, tymczasem on cały czas ewoluuje. W opinii Friedmana sytuacja międzynarodowa przypomina dziś tę sprzed wybuchu II wojny światowej i może przynieść globalny konflikt. Scilla Elworthy stwierdziła, że można zapobiegać wojnom poprzez działania prewencyjne. Nie jest to zadanie jedy-

nie dla rządów – które czasem wręcz dążą do wojny – lecz także dla firm i obywateli. Ich działania mogą bardzo pomóc w niwelowaniu napięć społecznych, stojących często u jej źródła. **Elworthy** zwróciła także uwagę na rolę kobiet w utrzymaniu pokoju na świecie. Kobiety na wysokich stanowiskach w polityce i biznesie w istotny sposób redukują narastanie sytuacji prowadzących do ostrych konfliktów.

Spotkanie prowadziła Małgorzata Bonikowska, prezes THINKTANK i Centrum Stosunków Międzynarodowych, Polska.

BOJKOT.

PRAWO KONSUMENTA CZY NARZĘDZIE DO ROBIENIA POLITYKI?

KONTRAPUNKT Z UDZIAŁEM MACIEJA ŚLUSARKA, ADWOKATA, WSPÓLNIKA W FIRMIE PRAWNICZEJ LEŚNODORSKI, ŚLUSAREK I WSPÓLNICY ORAZ RAFAŁA WOSIA, DZIENNIKARZA I PUBLICYSTY

Od lewej: Rafał Woś, Maciej Ślusarek, Andrzej Bobiński

W. KRUK, TIGER, CISOWIANKA, LOTOS, CIECHAN, LPP, BP CZY UBER – WSZYSTKIE TE MARKI PADŁY OFIARĄ NAWOŁYWANIA DO BOJKOTU KONSUMENCKIEGO. CZY SŁUSZNIE? I PRZEDE WSZYSTKIM, CZY ZGODNIE Z PRAWEM? JAKIE SĄ GRANICE BOJKOTU KONSUMENCKIEGO? CZY WOLNO WSZYSTKO, CZY TEŻ PRAWO CHRONI MARKI? CZY POWINNO?

Po rozmowie na temat definicji, granic i ograniczeń bojkotów konsumenckich uczestnicy debaty zgodzili się, że bojkoty są zarazem prawem konsumenta, jak i narzędziem do uprawiania polityki. Spór rozgorzał na temat skuteczności,

a raczej jej braku. **Rafał Woś** wskazywał na asymetrię sił i środków pomiędzy wszechmocnym biznesem a niedomagającymi mediami, które powinny – jego zdaniem – być nośnikami bojkotów konsumenckich. Asymetria jest także pomiędzy potężnymi firmami a konsumentami czy pracownikami. **Maciej Ślusarek**, ale też inni uczestnicy rozmowy, wskazywali na skutki pośrednie i na metodologię badania oddziaływania bojkotów. Niekiedy to nie sprzedaż czy cena akcji jest wyznacznikiem skuteczności bojkotu konsumenckiego, a raczej wpływ na markę czy wizerunek firmy czy produktu. W tej kwestii strony nie doszły do porozumienia.

Spotkanie prowadził Andrzej Bobiński, dyrektor ds. nowych projektów, Polityka Insight, Polska.

CO LEKARZ WYCZYTA Z TWOJEGO GENOMU?

WYSTĄPIENIE LAUREATA FUNDACJI NA RZECZ NAUKI POLSKIEJ, KRYSIANA JAŹDŹEWSKIEGO, PROFESORA NAUK MEDYCZNYCH, KIEROWNIKA ZESPOŁU LABORATORIUM GENETYKI NOWOTWORÓW CZŁOWIEKA WARSZAWSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

PARTNER

JUŻ DZIŚ, DZIĘKI DRASTYCZNEMU SPADKOWI CENY ANALIZY LUDZKIEGO GENOMU, LEKARZE SKUTECZNIEJ ZAPOBIEGAJĄ POWSTAWANIU CHORÓB U SWOICH PACJENTÓW, PRECYZYJNIEJ DOBIERAJĄ LEKI I SZYBCIEJ DIAGNOZUJĄ ISTNIEJĄCE SCHOROZENIA. WAŻNYM WYZWANIEM POZOSTAJE EDUKACJA ŚRODOWISKA LEKARSKIEGO W OBSZARZE INTERPRETACJI WYNIKÓW TYCH ANALIZ, WYJAŚNIAŁ NA EFNI GENETYK KRZYSZTOF JAŹDŹEWSKI.

– Endokrynologia, kardiologia, nefrologia – nie ma obszaru medycyny, który w najbliższym czasie nie skorzysta na postępach w genetyce – przekonywał **Krzysztof Jażdżewski**.

– Od pierwszej pełnej analizy genomu człowieka w 2003 r. czas tego typu badania zmniejszył się z 13 lat do kilku tygodni, jego koszt zaś spadł z 3 miliardów dolarów do

16 tysięcy złotych. Koszt przebadania wycinka kilkudziesięciu genów odpowiedzialnych za poszczególne choroby może być nawet jeszcze niższy i sięgać 3 tysięcy złotych. Najważniejsze obszary, w których pełna analiza genomu już dziś znajduje szerokie zastosowanie, to określenie ryzyka pojawienia się poszczególnych chorób, dobór rodzaju i dawki leków w zależności od indywidualnych uwarunkowań pacjenta oraz diagnostyka istniejących już schorzeń. Do najważniejszych zadań, stawianych sobie przez genetyków na najbliższe lata, należą m.in. lepsze zrozumienie funkcji pozostałych 20 000 z 25 000 genów, których rola dla nauki pozostaje tajemnicą, a także wypracowanie sposobów na jeszcze bardziej zindywidualizowany dobór leków i badań diagnostycznych. Wyzwaniem pozostaje ponadto doksztalcenie środowiska lekarskiego w obszarze interpretacji badań genetycznych – wyjaśniał Krzysztof Jażdżewski.

ANALOGOWE SYMULACJE MARSJAŃSKIE – NAUKA CZY JUŻ BIZNES?

WYSTĄPIENIE PRZEDSTAWICIELI FUNDACJI EXORION: JĘDRZEJA GÓRSKIEGO,
JAKUBA FALACIŃSKIEGO I KRZYSZTOFA JĘDRZEJAKA

PARTNER

DYNAMICZNY ROZWÓJ MARSJAŃSKICH SYMULACJI ANALOGOWYCH TO ŚWIETNA OKAZJA DO ZACIEŚNIANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY NAUKĄ A BIZNESEM, PRZEKONUJĄ PRZEDSTAWICIELE FUNDACJI EXORION. WEDŁUG INICJATORÓW PIERWSZEJ W PEŁNI POLSKIEJ MISJI ANALOGOWEJ DZIAŁY R&D NA SKUTEK UDZIAŁU W MISJACH MOGĄ SIĘ SPODZIEWAĆ WZROSTU WYDAJNOŚCI SWOICH TECHNOLOGII NAWET O 10%.

Prysznic zużywający jedynie pół litra wody na jedno użycie, pierwszy polski kombinezon do symulacji marsjańskich, holter do monitorowania aktywności serca w przestrzeni kosmicznej, łaziki z Politechniki Warszawskiej i maska gazowa – to tylko niektóre polskie wynalazki, które zostały poddane próbie podczas pierwszej w pełni polskiej analogowej misji marsjańskiej EXO 17 w ośrodku badawczym Mars Desert Research Station w stanie Utah.

Jak wyjaśniali podczas swojej prezentacji przedstawiciele fundacji EXORION (Jędrzej Górski, Jakub Falaciński i Krzysztof Jędrzejak), testy sprzętu przeprowadzane podczas misji analogowych to między innymi znakomita okazja do zacieśniania współpracy pomiędzy nauką a biznesem, choć siłą napędową eksperymentów są zazwyczaj naukowcy, jak podkreśla inżynier kosmiczny Jędrzej Górski. Testy stanowią również świetną okazję rozwojową dla działów R&D. Ekspozycja rozwiązań technologicznych na ekstremalne warunki panujące podczas tego typu misji pomaga wykryć niewidoczne w innych okolicznościach obszary optymalizacji i pozwala na zwiększenie ich wydajności o nawet 10%.

Podsumowując: udział firm w eksperymentach analogowych to realne oszczędności. Następna polska misja w Utah planowana jest na rok 2019.

EFNI

SOPOT 2017

PANELIŚCI

PANELIŚCI

Paweł Adamowicz

prezydent Gdańska,
Polska

Wiktor Askanas

sędzia Kanadyjskiego
Trybunału Ochrony
Konsumenta i Konkurencji,
profesor emerytowany,
Uniwersytet New
Brunswick, Katedra
Zarządzania, Kanada

Salvatore Babones

profesor, Uniwersytet
w Sydney, ekspert
i doradca naukowy
Centrum Stosunków
Międzynarodowych,
Australia

**Grzegorz
Baczewski**

Zastępca Dyrektora
Generalnego, Szef Zespołu
Ekspertów, Konfederacja
Lewiatan, Polska

Adam Balcer

kierownik programu
zagranicznego,
WiseEuropa, Polska

Dalia Bankauskaitė

ekspertka (Resident
Fellow), Centrum Analiz
Polityki Europejskiej
(CEPA), Litwa

Edwin Bendyk

kierownik działu
naukowego, „Polityka”,
Polska

Dominika Bettman

prezes ds. finansowych,
Siemens Polska, Polska

Markus Beyrer

dyrektor generalny,
BusinessEurope

Robert Biedroń

prezydent Słupska,
Polska

**Elżbieta
Bieńkowska**

komisarz UE ds. rynku
wewnętrznego, przemysłu,
przedsiębiorczości i MŚP,
Komisja Europejska

Carl Bildt

były premier Szwecji,
przewodniczący, Globalna
Komisja ds. Zarządzania
Internetem (GCIG),
Szwecja

Romina Boarini

koordynatorka ds.
Inicjatywy Rozwoju
Sprzyjającego Włączeniu
Społecznemu, OECD

Andrzej Bobiński

dyrektor ds. nowych
projektów, Polityka
Insight, Polska

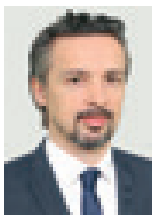
Henryka Bochniarz

wiceprezydent,
BusinessEurope;
prezydent, Konfederacja
Lewiatan, Polska

PANELIŚCI

Krystyna Boczkowska

prezes zarządu
i reprezentantka Grupy
Bosch w Polsce, Polska

Krzysztof Bolesła

dyrektor ds. badań,
Polityka Insight, Polska

Michał Boni

europoseł, Parlament
Europejski

Małgorzata Bonikowska

politolog, współtwórcza
i prezes ośrodka
THINKTANK, prezes
Centrum Stosunków
Międzynarodowych, Polska

Jan W. Bossak

profesor SGH, wiceprezes
Polsko-Japońskiego
Komitetu Ekonomicznego,
Polska

Grzegorz Brona

prezes zarządu,
Creotech Instruments SA,
Polska

Michał Broniatowski

szeft redakcji Politico
w Warszawie, politico.
pl, Polska

Juliusz Brzostek

dyrektor,
Narodowe Centrum
Cyberbezpieczeństwa
w Naukowej
i Akademickiej Sieci
Komputerowej,
Państwowy Instytut
Badawczy, Polska

Borys Budka

poseł na Sejm RP, Polska

Brendan Burns

Grupa Pracodawców,
Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny

Jerzy Buzek

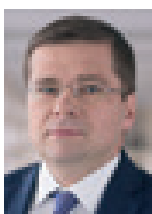
przewodniczący Rady
Programowej EFNI,
przewodniczący Komisji
Przemysłu, Badań
Naukowych i Energii,
Parlament Europejski

Edoardo Campanella

ekonomista ds. strefy
euro, UniCredit Bank,
Włochy

Liina Carr

sekretarz,
Europejska Konfederacja
Związków Zawodowych
(ETUC)

Paweł Chorąży

podsekretarz stanu,
Ministerstwo Rozwoju,
Polska

Mikołaj Chrzan

redaktor naczelny, „Gazeta
Wyborcza Trójmiasto”,
Polska

PANELIŚCI

Marcin Cichy

prezes, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Polska

Jan Cieński

redaktor, politico.eu

Dacian Cioloș

były premier Rumunii, i były komisarz europejski ds. rolnictwa, Rumunia

Marco Chirullo

zastępca głównego negocjatora EPA/FTA z Japonią, Dyrekcja Generalna ds. Handlu, Komisja Europejska

Daniel Costello

ambasador Kanady przy Unii Europejskiej

Artur Czepczyński

właściciel i prezes ABC-CZEP CZYŃSKI i SIMPLE WAY, Polska

Jacek Czerniak

dyrektor zarządzający, Departament Klientów Globalnych, Citi Handlowy, Polska

Tomasz Danis

Partner w MCI Capital S.A., Polska

Norman Davies

profesor i historyk brytyjski, Uniwersytet Londyński, Wielka Brytania/Polska

Andrij Deszczycia

ambasador Ukrainy w Polsce, Ukraina

Paul Drechsler

prezes, Konfederacja Przemysłu Brytyjskiego (CBI), Wielka Brytania

Piotr Duda

przewodniczący Rady Dialogu Społecznego, przewodniczący NSZZ „Solidarność”, Polska

Tadeusz Dulian

starszy menedżer w zespole ds. firm rodzinnych Deloitte, Polska

Katarzyna Dulko-Gaszyna

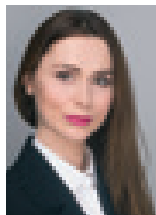
kierownik ds. zrównoważonego rozwoju w IKEA, Polska

Leonardo D'Urso

prezes zarządu i współzałożyciel ADR Centre, Włochy

PANELIŚCI

Nino Dżikijaredaktor naczelna,
INN:Poland, Polska

fot. Darcshana Borges

Scilla Elworthyzałożycielka Oxford
Research Group, Wielka
Brytania**Alexandre Escorcja**wicedyrektor ds.
planowania polityki,
Ministerstwo Spraw
Zagranicznych, Francja**Jakub Falaciński**

Fundacja Exorion

Michael Feith Dyrekcja Generalna
ds. Gospodarczych
i Finansowych (ECFIN),
Komisja Europejska**Jacek Fijałkowski**Country Operation Head,
WIPRO Poland, Polska**Carl Benedikt Frey**Oxford Martin Citi Fellow,
Uniwersytet Oksfordzki,
Wielka Brytania**George Friedman**założyciel i prezes,
Geopolitical Future, USA**Mariusz Gaca**wiceprezes zarządu ds.
ryнку konsumenckiego,
Orange Polska, Polska**Paweł Gałka**kierownik Działu
Architektury 5G, Nokia
Solutions and Networks,
Polska**Dorota Gardias**przewodnicząca, Forum
Związków Zawodowych,
Polska.**Kamila
Gasiuk-Pihowicz**

posłanka, Polska

Maciej Głogowskizastępca redaktor
naczelnej,
Radio TOK FM, Polska**Mariusz Golec**prezes zarządu,
Wielton SA, Polska**Margo Gontar**współzałożycielka
i redaktorka StopFake.org,
Ukraina

PANELIŚCI

Agata Gostyńska-Jakubowska

pracownik naukowy,
Centre for European
Reforms – CER,
Wielka Brytania

Jędrzej Górski

Fundacja Exorion

Łukasz Grass

redaktor naczelny,
Business Insider Polska

Marcin Grzegory

wicedyrektor, Invest in
Pomerania, Polska

Anna Gulbas

dyrektor sprzedaży,
Gulfstream/Loyd's
Aviation Group, Polska

Jan Guz

przewodniczący, OPZZ,
Polska

Irene Hahn-Fuhr

dyrektorka Fundacji
im. Heinricha Bölla
w Warszawie, Niemcy

Ichiro Hara

dyrektor ds.
międzynarodowych,
Keidanren (Japońska
Federacja Biznesu),
Japonia

Natalia Hatałska

analityk trendów, CEO,
infuture hatałska foresight
insitute, Polska

Jerzy Hausner

doktor habilitowany nauk
ekonomicznych, profesor
zwyyczajny, Uniwersytet
Ekonomiczny w Krakowie,
Polska

Danuta Hübner

przewodnicząca Komisji
Spraw Konstytucyjnych,
Parlament Europejski

Tomasz Husak

dyrektor gabinetu
Elżbiety Bieńkowskiej,
komisarz UE ds. rynku
wewnętrznego, przemysłu,
przedsiębiorczości i MŚP,
Komisja Europejska

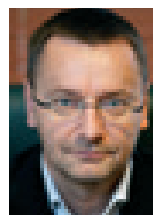
Sabina Inderjit

wiceprezesa
Międzynarodowej
Federacji Dziennikarzy
(IFJ) oraz Unii Dziennikarzy
Indyjskich (IJU), Indie

Atifete Jahjaga

była prezydent Kosowa

Janusz Jankowiak

ekonomista,
JJ Consulting, Polska

PANELIŚCI

Krystian Jażdżewski

profesor nauk medycznych, Warsaw Genomics/Warszawski Uniwersytet Medyczny, Polska

Leszek Jażdżewski

redaktor naczelny, „LIBERTÉ!”, Polska

Krzysztof Jędrzejak

Fundacja Exorion

Peter Jungen

Peter Jungen Holding GmbH, honorowy przewodniczący, Centrum Kapitalizmu i Społeczeństwa Columbia, Uniwersytet Columbia, Nowy Jork, USA

Marek Kamiński

podróżnik i przedsiębiorca, Polska

Jacek Karnowski

prezydent Sopotu, Polska

Stefan Kawalec

prezes, Capital Strategy, Polska

Dieter Kempf

prezydent, Federalny Związek Przemysłu Niemieckiego (BDI), Niemcy

Michael D. Kennedy

profesor socjologii, spraw międzynarodowych i public affairs, Brown University, USA

Michał Kleiber

profesor, wiceprezes, Europejska Akademia Nauk i Sztuk, Polska

Jan Klimek

wiceprezes, Związek Rzemiosła Polskiego, Polska

Krzysztof Klincewicz

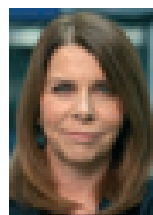
dyrektor oddziału w Warszawie EIT Food – European Institute of Innovation & Technology, Uniwersytet Warszawski, Polska

Kamila Kloc

zastępca szefa gabinetu wiceprzewodniczącego KE i komisarza ds. jednolitego rynku cyfrowego Andrusa Ansipa, Komisja Europejska

Michał Kobosko

dyrektor, Atlantic Council, Polska

Katarzyna Kolenda-Zaleska

dziennikarka i publicystka, TVN, Polska

PANELIŚCI

Grzegorz W. Kołodko

profesor ekonomii,
dyrektor TIGER,
były minister finansów,
Polska

Michal Kořan

wicedyrektor wykonawczy,
Aspen Institute Central
Europe, Czechy

Wojciech Kostrzewa

wiceprezes Rady
Nadzorczej TVN SA,
Polska

Paweł Kowal

adiunkt, Instytut Studiów
Politycznych,
Polska Akademia Nauk,
Polska

Maciej Kowalczyk

właściciel i dyrektor
ds. operacji lotniczych,
Call&Fly, Polska

Andrzej K. Koźmiński

prezydent,
Akademia Leona
Koźmińskiego, Polska

Piotr Kraśko

dziennikarz i publicysta,
TVN, Polska

Jacek Krawczyk

przewodniczący Grupy
Pracodawców, Europejski
Komitet Ekonomiczno-
Społeczny (EESC)

Maciej Kropidłowski

wiceprezes zarządu
Banku Handlowego
w Warszawie S.A.

Marta Krywanis-Brzostowska

kierownik ds. komercjalizacji
innowacji, Agencja
Europejskiego Globalnego
Systemu Nawigacji
Satelitarnej (GSA)

Patrycja Krzanowska

Intern, Nowy Styl, Polska

Jarosław Kurosz

dyrektor produkcji,
Volkswagen Poznań,
Polska

Taras Kuzio

nauczyciel akademicki
i ekspert ds. Ukrainy,
konsultant ds. politycznych
i biznesu, Uniwersytet
Alberty, Kanada

Bartosz Kuźniarz

adiunkt, Katedra Filozofii
i Etyki, Uniwersytet
w Białymstoku, Polska

Aleksander Kwaśniewski

były prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej,
założyciel fundacji Amicus
Europae, Polska

PANELIŚCI

Jerzy Kwieciński

sekretarz stanu,
Ministerstwo Rozwoju,
Polska

**Sławomir
Lachowski**

konsultant biznesowy,
SL Consulting, Polska

**Hosuk
Lee-Makiyama**

dyrektor, European Centre
For International Political
Economy – ECIPE, Belgia

Yves Leterme

były premier Belgii

**Janusz
Lewandowski**

europoseł, Parlament
Europejski

Łukasz Lipiński

dyrektor ds. analiz,
Polityka Insight, Polska

Tomasz Lis

redaktor naczelny,
„Newsweek Polska”, Polska

**Katarzyna
Lubnauer**

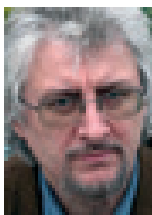
posłanka na Sejm RP,
Polska

Andrzej Lubowski

ekonomista, pisarz
i komentator, USA

Markku Markkula

wiceprzewodniczący,
Europejski Komitet
Regionów

**Radosław
Markowski**

dyrektor Centrum
Studiów nad Demokracją,
SWPS Uniwersytet
Humanistyczno-społeczny,
Polska

Krzysztof Materna

producent
i współzałożyciel,
MM Communications,
Polska

Shigeo Matsutomi

ambasador Japonii
w Polsce, Ambasada
Japonii, Japonia

Jacek Męcina

profesor UW, doradca
zarządu,
Konfederacja Lewiatan,
Polska

**Małgorzata
Miszkin-
Wojciechowska**

dyrektor Centrum Mediacji
Lewiatan, Polska

PANELIŚCI

Kálmán Mizsei

były Zastępca Sekretarza Generalnego ONZ, założyciel misji doradczej UE na rzecz reformy cywilnego sektora bezpieczeństwa na Ukrainie, Ukraina

Roman Młodkowski

dyrektor programowy, „Forbes”, Polska

Katarzyna Młynek

dyrektor programowa, THINKTANK ośrodek dialogu i analiz, Polska

Ignacy Morawski

dyrektor działu analiz i raportów, Bonnier Business Polska

Joanna Mucha

posłanka na Sejm RP, Polska

Piotr Muszyński

wiceprezes zarządu ds. strategii i informacji, Orange Polska, Polska

Sándor Gyula Nagy

wykładowca, Instytut Spraw Zagranicznych i Handlu, Uniwersytet Korwina w Budapeszcie, Węgry

Grzegorz Nawacki

zastępca redaktora naczelnego „Pulsu Biznesu”, Polska

Barbara Nowacka

kanclerz, Polsko-Japońska Akademia Techniki Komputerowych, Polska

Artur Nowak-Goćłowski

prezes zarządu, ANG spółdzielnia, Polska

Tadeusz Nowicki

prezes zarządu, Ergis, Polska

Jorge Núñez-Ferrer

pracownik naukowy, Centrum Studiów nad Polityką Europejską (CEPS), Belgia

Agustin Núñez Martínez

Ambasador Hiszpanii w Polsce, Hiszpania

Marcin Ochnik

prezes zarządu, Ochnik, Polska

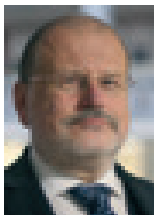
Andrzej Olechowski

przewodniczący rady nadzorczej, Citi Handlowy, Polska

PANELIŚCI

Piotr Orleański

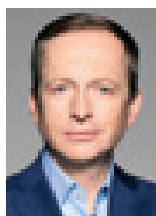
zastępca dyrektora ds. rozwoju technologii, Centrum Badań Kosmicznych, Polska Akademia Nauk, Polska

Wojciech Paprocki

profesor, Szkoła Główna Handlowa, Polska

Jonathan Peel

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EESC), Grupa Pracodawców

Konrad Piasecki

dziennikarz, publicysta, Radio ZET, Polska

Czesław Piasek

członek Zarządu, Citi Handlowy, Polska

Jarosław Pietras

dyrektor generalny, Sekretariat Generalny Rady Unii Europejskiej, Rada Europejska

Carlos Piñerúa

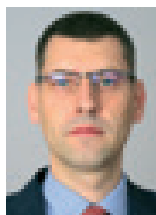
przedstawiciel Banku Światowego na Polskę i kraje bałtyckie

Wojciech Ponikiewski

zastępca dyrektora, Departament Współpracy Ekonomicznej, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Polska

Joanna Popielawska

starszy analityk ds. europejskich, Polityka Insight, Polska

Łukasz Porażyński

dyrektor, Departament Współpracy Międzynarodowej, Ministerstwo Rozwoju, Polska

Marek Prawda

dyrektor, Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce

Aleksandra Przegalińska-Skierkowska

adiunkt, Akademia Leona Koźmińskiego, Polska

Wojciech Przybylski

prezes, Fundacja Res Publica, Polska

Iveta Radičová

była premier Słowacji, profesor socjologii, specjalny doradca komisarza UE ds. sprawiedliwości, spraw konsumenckich i równości płci

Grzegorz Radziejewski

członek gabinetu Jyrkiego Katainena, wiceprzewodniczącego KE ds. miejsc pracy, wzrostu, inwestycji i konkurencyjności, Komisja Europejska

PANELIŚCI

Denis Redonnet

dyrektor ds. WTO,
zagadnień prawnych
i obrotu towarowego,
Dyrekcja Generalna
ds. Handlu, Komisja
Europejska

Janusz Reiter

przewodniczący
Rady Fundacji,
Centrum Stosunków
Międzynarodowych, Polska

Roman Rewald

prezes, Centrum Mediacji
Konfederacji Lewiatan,
Polska

Dariusz Rosati

europoseł, profesor
ekonomii, Szkoła Główna
Handlowa, Polska

**Adam
Rozwadowski**

prezes zarządu, Centrum
Medyczne ENEL-MED,
Polska

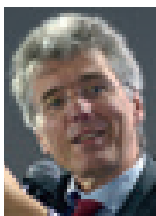
Edyta Sadowska

prezes, Ringier Axel
Springer Polska, Polska

Luisa Santos

dyrektor ds. relacji
międzynarodowych,
BusinessEurope

Adriaan Schout

pracownik naukowy,
koordynator programu
Europa, Clingendael,
Holandia

Doreen Sieber

Account Manager,
Rijk Zwaan, Niemcy

Sławomir S. Sikora

prezes zarządu,
Citi Handlowy, Polska

Matt Simister

CEO na Europę Środkową,
TESCO, Wielka Brytania

**Wawrzyniec
Smoczyński**

dyrektor zarządzający,
Polityka Insight, Polska

Beata Stelmach

prezes zarządu,
GE Polska i kraje
bałtyckie, Polska

Edward Strasser

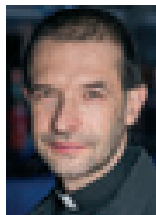
założyciel, The Innovation
in Politics Institute GmbH,
Austria

Mieczysław Struk

marszałek województwa
pomorskiego,
Urząd Marszałkowski
Województwa
Pomorskiego, Polska

PANELIŚCI

ks. Jacek Stryczek

prezes, Stowarzyszenie WIOSNA, Polska

Jan Surotchak

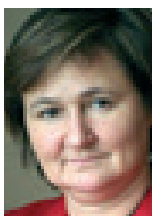
dyrektor, Międzynarodowy Instytut Republikański (IRI), USA

Daniel Szmurło

radca prawny, ekspert ds. bezpieczeństwa, T-Mobile Polska S.A., Polska

Maciej Ślusarek

adwokat, wspólnik zarządzający, LSW Leśnodorski, Ślusarek i Wspólnicy, Polska

Magdalena Środa

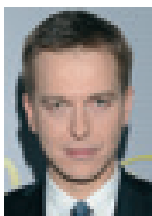
profesor Uniwersytetu Warszawskiego, Polska

Joanna Świątkowska

dyrektor programowa, Europejskie Forum Cyberbezpieczeństwa – CYBERSEC, Polska

Paweł Świeboda

wicedyrektor, Europejski Ośrodek Strategii Politycznej (EPSC), Komisja Europejska

Marek Tejchman

zastępca redaktora naczelnego, „Dziennik Gazeta Prawna”, Polska

Róża Gräfin von Thun und Hohenstein

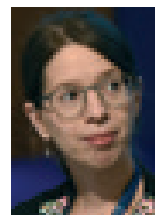
europosłanka, Parlament Europejski

Paul Timmers

niezależny przedsiębiorca, były dyrektor departamentu w Dyrekcji Generalnej ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii (DG CONNECT) w Komisji Europejskiej, Holandia

Adam Torbicki

profesor nauk medycznych, Europejskie Centrum Zdrowia – Otwock, Polska

Lia Turcan

Druga Sekretarz, Ambasada Republiki Mołdawii w Polsce, Mołdawia

Wojciech Tyborowski

dyrektor, Invest in Pomerania, Polska

Nataliia Tymkiv

członkini Rady Powierniczej, Fundacja Wikimedia, Ukraina

Magdaléna Vášáryová

prezes Instytutu Polityki Kulturalnej, była sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Słowacja

PANELIŚCI

Philippe Vlaeminck

partner zarządzający,
Pharumlegal, Belgia

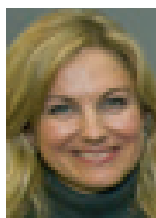
Piotr Voelkel

prezes Instytutu
Rozwoju Edukacji,
SWPS Uniwersytet
Humanistyczno-społeczny,
Polska

John Walker

Grupa Pracodawców,
Europejski Komitet
Ekonomiczno-Społeczny

Dorota Walkowicz

kierownik działu
VIP & Business Services
w Kraków Airport

Dorota Warakomska

dziennikarka
i komentatorka, Polska

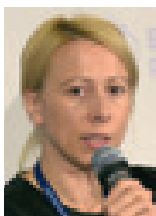
Wojciech Warski

przewodniczący Konwentu
Business Centre Club, BCC,
Polska

Paweł Widel

prezes zarządu,
Związek Pracodawców
Motoryzacji i Artykułów
Przemysłowych, Polska

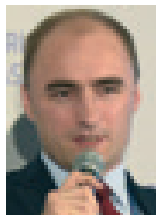
Agata Witczak

Site & HR Head, Poland
Operations Center,
Thomson Reuters, Polska

Maciej Witucki

prezes zarządu, Work
Service S.A., Polska

Remigiusz Wojciechowski

dyrektor zarządzający,
Bayer, Polska

Candi Wolff

wiceprezes wykonawcza,
Global Government
Affairs, Citi, USA

Rafał Woś

dziennikarz i publicysta,
„Polityka”, Polska

Leszek Wroński

partner, szef działu usług
doradczych w KPMG
w Polsce i Europie
Środkowo-Wschodniej
KPMG, Polska

Maciej Wroński

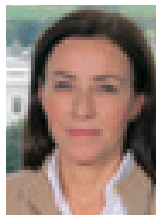
prezes, Związek
Pracodawców „Transport
i Logistyka Polska”, Polska

Grzegorz Wydmański

dyrektor sprzedaży
i marketingu, Jet Story,
Polska

PANELIŚCI

**Dorota
Wysocka-Schnepf**

dziennikarka, „Gazeta
Wyborcza”, Polska

Kamil Wyszowski

przedstawiciel i dyrektor
generalny Global Compact
Network Poland, Polska

Barçın Yinanç

redaktor działu opinii,
„Hürriyet Daily News”,
Turcja

Petr Zahradník

doradca prezesa
Czeskiej Izby Handlowej,
Grupa Pracodawców,
Europejski Komitet
EkonomicznoSpołeczny

**Karolina
Zbytniewska**

redaktor naczelna,
EURACTIV.pl, Polska

Hanna Zdanowska

prezydent Miasta Łodzi,
Polska

Marcin Zieleniecki

podsekretarz stanu,
Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej,
Polska

Paweł Zielewski

redaktor naczelny,
„Forbes”, Polska

Michał A. Zieliński

analityk ds. gospodarki
cyfrowej, Polityka Insight,
Polska

Jan Zielonka

profesor Studiów
Europejskich, Uniwersytet
Oksfordzki, Wielka
Brytania

LEWIATAN

głosbiznesu

LEGISLACJA

zabiegamy o prawo przyjazne przedsiębiorcom i ochronę interesów firm

WIEDZA

budujemy szeroką ekspertyzę ogólnogospodarczą oraz dostarczamy bieżące informacje biznesowe

NETWORKING

umożliwiamy członkom nawiązywanie relacji z decydentami oraz innymi firmami

KOMUNIKACJA

sprawiamy, by głos biznesu skutecznie docierał do opinii publicznej

B2B

wspieramy rozwój firm członkowskich oraz ich działania operacyjne

www.konfederacjalewiatan.pl

EFNI

SOPOT 2017

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

ORGANIZATOR

LEWIATAN

Konfederacja Lewiatan zabiega o konkurencyjność polskiej gospodarki i sukces polskich przedsiębiorstw. Skupia branżowe i regionalne związki pracodawców oraz kilkudziesięciu członków indywidualnych – łącznie reprezentuje 4100 firm, zatrudniających ponad 1 050 000 pracowników.

Konfederacja Lewiatan reprezentuje pracodawców w Radzie Dialogu Społecznego. Od momentu powstania, tj. od 1999 r., członkowie i eksperci Lewiatana zaopiniowali ok. 3000 projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących różnych sfer gospodarki, zabiegając o uwzględnienie postulatów przedsiębiorców w procesach legislacyjnych, przygotowali też wiele własnych projektów legislacyjnych. Konfederacja Lewiatan jako jedyna polska organizacja pracodawców ma swoje biuro w Brukseli i jest członkiem BusinessEurope, największej organizacji pracodawców w Unii Europejskiej. Prezydent Lewiatana jest wiceprezydentem BusinessEurope.

WSPÓŁORGANIZATORZY

BUSINESSEUROPE

BusinessEurope jest wiodącą organizacją promującą politykę prorozwojową na poziomie europejskim, wspierającą firmy z całego kontynentu oraz angażującą się w sprawy, które wpływają na ich konkurencyjność. Reprezentuje różnej wielkości firmy z 34 państw europejskich, których krajowe federacje są jej bezpośrednimi członkami. Organizacja ta jest również europejskim partnerem społecznym. Jest traktowana jako głos przemawiający w imieniu biznesu na całym kontynencie.

Obecnym prezydentem BusinessEurope jest Emma Marcegaglia, prezes i CEO Marcegaglia Holding S.p.A oraz Marcegaglia Investments Srl. Dyrektorem generalnym BusinessEurope jest Markus J. Beyrer, który kieruje zespołem specjalistów w głównym biurze organizacji w Brukseli. Więcej informacji o BusinessEurope – na stronie internetowej www.businesseurope.eu

Sopot to nowoczesny kurort z tradycjami. Magiczny klimat nadawały miastu od początku jego istnienia nie tylko urzekające położenie nad morzem oraz secesyjne sanatoria i wille, ale także atmosfera zabawy i elegancji, którą wnosili sławni goście. W Sopocie udało się w sposób unikatowy zachować klimat przedwojennej melancholii i połączyć go z dynamicznie rozwijającym się miastem licznych atrakcji i rozrywek. Dzieje się to za sprawą bogatego programu kulturalnego oraz nowych możliwości, które zostały stworzone dzięki śmiałym inwestycjom.

Sopot to nie tylko przepiękna plaża i morze z najdłuższym drewnianym moło w Europie, ale także jeden z najpopularniejszych w Polsce deptaków – ulica Bohaterów Monte Cassino, zwana Monciakiem, to malownicze wzgórza morenowe oraz liczne parki i drzewa sprawiające, że miasto tonie w zieleni. Dzisiejszy Sopot ma ponad 200 klubów, pubów, dyskotek, restauracji, w tym miejsca kultowe i sławne.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

PATRONAT HONOROWY

Parlament Europejski

PARTNERZY INSTYTUCJONALNI

Grupa Pracodawców Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) skupia przedsiębiorców i przedstawicieli organizacji pracodawców z przemysłu, handlu, usług oraz rolnictwa z 28 państw członkowskich UE. Grupa jest jedyną reprezentacją biznesu w strukturze instytucjonalnej Unii Europejskiej.

Komisja Europejska (KE) to jedna z głównych instytucji Unii Europejskiej. Ma status politycznie niezależnego organu wykonawczego, który dba o interesy UE, przedkładając wnioski ustawodawcze, egzekwując prawo oraz realizując politykę i budżet UE. W Polsce ma swoje przedstawicielstwa w Warszawie i Wrocławiu. Więcej o działalności KE w Polsce: www.ec.europa.eu/poland

Polsko-Japoński Komitet Gospodarczy to instytucja zrzeszająca przedstawicieli polskich i japońskich firm. Działamy na rzecz rozwoju współpracy gospodarczej oraz wspieramy kontakty pomiędzy przedsiębiorcami. Jesteśmy także wpisani do Planu Działania 2017-2020, podpisanego przez ministrów spraw zagranicznych Polski i Japonii.

Rada Dialogu Społecznego to najważniejsza instytucja krajowego dialogu społecznego w Polsce. Stanowi forum współpracy i dialogu trójstronnego, strony pracowników i strony pracodawców oraz strony rządowej. Rada wyraża opinie i zajmuje stanowiska, opiniuje projekty aktów prawnych, inicjuje proces legislacyjny. Więcej na www.rds.gov.pl

PARTNERZY STRATEGICZNI

Citi Handlowy (Bank Handlowy w Warszawie SA) łączy tradycję polskiej bankowości z nowoczesnością. Jako część Citi – jednej z największych instytucji finansowych na świecie – aktywnie wspiera ekspansję zagraniczną klientów (Program Emerging Market Champions). Bank pozostaje liderem rynku kart kredytowych oraz bankowości prywatnej, jako pierwszy w Polsce wdrożył i realizuje koncepcję bankowości Smart.

MetLife istnieje od 1868 roku. Jest jedną z największych firm ubezpieczeniowych na świecie. Oferuje ubezpieczenia, renty kapitałowe, świadczenia pracownicze i usługi zarządzania aktywami klientom indywidualnym oraz instytucjonalnym. Prowadzi działalność w ponad 40 krajach i zajmuje wiodącą pozycję w Stanach Zjednoczonych, Japonii, Ameryce Łacińskiej, Azji, Europie i na Bliskim Wschodzie. W Polsce MetLife rozpoczął działalność w 1990 r. jako pierwsze na polskim rynku towarzystwo ubezpieczeń na życie i reasekuracji z udziałem kapitału zagranicznego. Oferuje ubezpieczenia na życie, fundusze emerytalne oraz inwestycyjne.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

PARTNERZY GŁÓWNI

Celem **IKEA** jest tworzenie lepszego życia na co dzień dla wielu ludzi. Oferujemy dobre wzornictwo i funkcjonalne meble w przystępnej cenie. Dbamy o jakość życia Polaków, proponując innowacyjne rozwiązania wyposażenia wnętrz. Z pasją wdrażamy strategię zrównoważonego rozwoju People & Planet Positive, podnosząc jakość życia społeczności na całym świecie.

Invest in Pomerania to regionalna inicjatywa non-profit pomagająca inwestorom zagranicznym realizować inwestycje na Pomorzu, udzielając wsparcia na każdym etapie. Od 2011 roku pomogła zrealizować 77 inwestycji, dzięki czemu powstało ok. 12 tys. nowych miejsc pracy.

KPMG w Polsce od ponad 25 lat świadczy usługi z zakresu audytu, doradztwa podatkowego, księgowego, rachunkowego oraz doradztwa biznesowego, a stowarzyszona z KPMG w Polsce kancelaria D.Dobkowski sp.k., kompleksowe usługi prawne. Zatrudniamy ponad 1 800 osób w siedmiu biurach zlokalizowanych w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu, Gdańsku, Katowicach i Łodzi.

Tesco Polska jest jedną z największych sieci sklepów samoobsługowych na polskim rynku z ponad 400 sklepami oraz usługą Tesco Ezakupy dostępną w 11 miastach. Od 2013 roku Tesco w Polsce realizuje autorski program przekazywania potrzebującym nadwyżek żywności bezpośrednio ze sklepów, a do 2020 roku wszystkie sklepy Tesco w Europie Środkowej będą oferowały nadwyżki żywności lokalnym organizacjom charytatywnym.

Związek Pracodawców Motoryzacji i Artykułów Przemysłowych jest związkiem branżowym Konfederacji Lewiatan zrzeszającym producentów samochodów, autobusów, silników, naczip, przyczep, części i komponentów. Wykorzystując wszechstronną wiedzę ekspertów Lewiatana i Związku, pracujemy na sukces swoich członków i godnie reprezentujemy interesy branży motoryzacyjnej w Polsce i Europie.

PARTNERZY WSPIERAJĄCY

Ergis to notowany na GPW lider przetwórstwa polimerów w Europie Środkowo-Wschodniej. W fabrykach w Polsce i Niemczech produkuje folie opakowaniowe i specjalistyczne. Wprowadził na rynek innowacyjną folię stretch – nanoERGIS®.

The Family Business Network to firmy rodzinne działające na rzecz firm rodzinnych. Dbą o propagowanie ducha przedsiębiorczości oraz wspieranie firm rodzinnych w ich stabilnym i wielopokoleniowym rozwoju. Firmy rodzinne w Polsce wypracowują ponad 18% PKB i stale tworzą nowe miejsca pracy.

Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej jest pozarządową, apolityczną instytucją typu non profit, która realizuje misję wspierania nauki. Jest największym w Polsce pozabudżetowym źródłem finansowania nauki. Wykorzystując środki unijne Fundacja wdraża programy grantowe ukierunkowane na współpracę nauki i biznesu.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

Współczesny **Gdańsk** to nowoczesna, europejska metropolia, gospodarka oparta na wiedzy i technologii, ekosystem przyjazny innowacjom, prężnie rozwijające się centrum kultury, nauki, rozrywki i sportu, atrakcyjny cel wyjazdów turystycznych.

Jet Story istnieje na rynku od 2006 roku i jest największym operatorem prywatnych odrzutowców w regionie CEE. Oferta obejmuje wynajem prywatnych odrzutowców, profesjonalne doradztwo podczas zakupu samolotu, obsługę techniczną samolotów i zarządzanie.

Orange Polska jest wiodącym dostawcą usług telekomunikacyjnych w Polsce. Posiada największą w kraju infrastrukturę. Dostarcza kompleksowe rozwiązania dla biznesu. Inwestuje w superszybki internet światłowodowy oraz mobilny internet 4G/LTE. Orange Polska był partnerem technologicznym tegorocznej edycji EFNI.

Siemens jest strategicznym partnerem polskiej gospodarki, oferującym innowacyjne usługi, produkty i rozwiązania w obszarze energetyki, automatyzacji i digitalizacji przemysłu oraz inteligentne rozwiązania w technologii budynkowej i transporcie.

T-Mobile Polska jest jednym z największych operatorów komórkowych w Polsce, obsługując ponad 10,23 mln klientów. Świadczy pełen zakres usług telekomunikacyjnych dla klientów indywidualnych oraz biznesowych, szeroki pakiet usług ICT oraz usługi finansowe w ramach T-Mobile Usługi Bankowe.

Województwo pomorskie jest jednym z najbardziej atrakcyjnych regionów Polski. Pomorskie daje wolność tworzenia, ponieważ oferuje różnorodne możliwości dokonywania wyborów: gdzie mieszkać, pracować, jak spędzać wolny czas, gdzie inwestować.

Związek Pracodawców Technologii Cyfrowych Lewiatan to organizacja zrzeszająca najaktywniejsze firmy IT w Polsce, wspierająca członków w kontaktach z administracją państwową i terytorialną. Promuje transformacyjną rolę ICT w rozwoju gospodarki, społeczeństwa i innowacyjnych praktyk wykorzystania technologii IT w rozwiązywaniu problemów społecznych, redukcji wykluczenia cyfrowego, wzrostu efektywności funkcjonowania przedsiębiorstw.

PARTNERZY MEDIALNI STRATEGICZNI

„**Gazeta Wyborcza**” powstała w 1989 roku jako platforma pierwszych demokratycznych wyborów do parlamentu. Założyła ją grupa dziennikarzy i byłych działaczy niezależnej prasy wydawniczej demokratycznej opozycji. Od momentu powstania dziennika stanowisko redaktora naczelnego pełni Adam Michnik. „Gazeta Wyborcza” rozpoczęła jako ośmiostronicowy dziennik o nakładzie 150 tys. egzemplarzy. Dziś sprzedawana jest średnio dziennie w 159 tys. egzemplarzy i sięga po nią w ciągu tygodnia 2,1 mln osób w całym kraju. Jest najchętniej kupowaną i czytana opiniotwórczą gazetą w Polsce, a jej treści dostępne są również w serwisie Wyborcza.pl.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

Założona w roku 1996 **Grupa Onet.pl** to jedna z najbardziej rozpoznawalnych firm medialnych w Polsce i jednocześnie lider polskiego internetu. Spółka jest częścią grupy Ringier Axel Springer Media, której serwisy docierają każdego miesiąca do ponad 15,5 mln użytkowników w kraju. Portal Onet.pl oferuje wiele rozbudowanych serwisów tematycznych, które w większości są liderami rynkowymi w swoich kategoriach. Ponadto do Grupy Onet.pl należą inne wiodące serwisy, m.in. NK.pl, porównywarka cen Skąpiec.pl, serwis randkowy Sympatia.pl; lokalizator internetowy Zumi.pl, serwis wideo na żądanie VoD.pl, platforma wideo Onet.tv oraz rozrywkowa Plejada.pl.

TVN24 BIS to drugi kanał informacyjno-publicystyczny wchodzący w skład portfolio Grupy TVN. Stacja specjalizuje się w newsach o profilu finansowo-biznesowym oraz przedstawia szeroki zakres wiadomości z zagranicy. Dzięki temu, stanowi doskonałe uzupełnienie oferty programowej TVN24. TVN24 BIS powstał w 2014 roku, w odpowiedzi na rosnące zainteresowanie widzów tematyką gospodarczą oraz międzynarodową. Początkowo funkcjonował pod nazwą TVN24 Biznes i Świat, która w 2015 roku została zastąpiona skrótem BIS. Obecnie należy do najpopularniejszych stacji informacyjnych w kraju.

GŁÓWNI PARTNERZY MEDIALNI

EURACTIV.pl – ekspercki portal informacyjny specjalizujący się w sprawach europejskich i międzynarodowych. Codziennie opisujemy, analizujemy i komentujemy politykę i gospodarkę Unii Europejskiej, jej państw członkowskich, krajów sąsiedztwa i globalnych partnerów strategicznych. Należymy do ogólnoeuropejskiej sieci portali informacyjnych EURACTIV.

„**FORBES**” jest największym i najbardziej prestiżowym miesięcznikiem o tematyce gospodarczej w Polsce. Rozmawiamy z liderami biznesu, przedstawiamy ich firmy, analizujemy trendy makroekonomiczne i publikujemy unikalne rankingi. Każde wydanie „FORBESA” stanowi źródło inspirującej wiedzy, tłumaczy zjawiska zachodzące w świecie biznesu i jest po prostu interesującą lekturą.

„**Newsweek**” jest najchętniej czytany tygodnik opinii w Polsce. Zespół redakcyjny, kierowany przez Tomasza Lisa, zapewnia czytelnikom aktualny obraz polityki, gospodarki, nauki i kultury. „Newsweek” wyróżnia odważne podejście do nowych i trudnych tematów społecznych. Jako pierwszy tygodnik opinii w Polsce opublikował wersję magazynu na tablety i smartfony.

Radio TOK FM to pierwsze radio informacyjne w Polsce. Nadaje w 22 miastach i przyciąga słuchaczy oryginalnymi audycjami, podejmowanymi tematami i zaangażowaniem w sprawy publiczne. Program stacji adresowany jest do słuchaczy szukających rzetelnej, wyczerpującej informacji o Polsce i świecie oraz zainteresowanych pogłębieniem tej wiedzy poprzez publicystykę najwyższej próby.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

WSPIERAJĄCY PARTNERZY MEDIALNI

AMS. Największa firma reklamy out-of-home (OOH) w Polsce. Działa w obszarze klasycznego i cyfrowego OOH. Oferuje skuteczne kampanie reklamowe tworzone w oparciu o nowoczesne narzędzia na ponad 26 tys. powierzchni ekspozycyjnych.

Business Insider jest wiodącym portalem informacyjnym w USA i jedną z najszybciej rozwijających się marek informacyjnych na świecie. Polska wersja serwisu zadebiutowała 12 maja 2016 roku. Business Insider jest pionierem w dostarczaniu wiadomości biznesowych dostosowanych do cyfrowych mediów, udostępnianych w czasie rzeczywistym i dostępnych w wersji mobilnej.

Dziennik Gazeta Prawna (INFOR Biznes Sp. z o.o.) to największy polski dziennik prawnogospodarczy, informujący o najważniejszych wydarzeniach w gospodarce krajowej i zagranicznej, zmianach w prawie, podatkach i finansach.

INN:Poland to wiodący polski portal o innowacjach. Łączymy środowiska nauki, biznesu, start-upów i instytucji publicznych. Inspirujemy przedsiębiorców i naukowców do tworzenia oraz wdrażania wynalazków, a także pokazujemy, jak sięgać po środki na innowacje.

„Parkiet” to dziennik specjalistyczny ukazujący się w nakładzie ogólnopolskim, poświęcony gospodarce, rynkowi kapitałowemu i finansom. Od ponad 20 lat wspiera decyzje inwestorów i specjalistów związanych z rynkiem kapitałowym. Dostępny w wydaniu papierowym, poprzez e-wydanie i aplikację mobilną oraz serwis parkiet.com.

Publicon. Jesteśmy firmą konsultingową, która skutecznie zarządza projektami komunikacyjnymi. Budujemy strategie rozwoju, szkolimy, efektywnie prowadzimy projekty z zakresu public relations, public affairs, komunikacji wewnętrznej i employer branding.

Dziennik „Puls Biznesu” przekazuje czytelnikom najważniejsze informacje w zwięzły i użyteczny sposób. Każdego dnia wybiera najważniejsze fakty i opisuje je tak, aby były przydatne w codziennym życiu przedsiębiorców i pomagały im podejmować właściwe decyzje.

Radio Gdańsk nadaje całodobowy program w województwie pomorskim. Obok realizacji programu prowadzi również działalność nagraniową. Dysponuje studiami nagraniowymi, z których korzystali m.in.: zespół Vader, Myslovitz, Shakira, Jean-Michel Jarre.

Radio ZET to ogólnopolska stacja radiowa należąca do Grupy Eurozet. Założona w 1990 roku jako pierwsza rozgłośnia komercyjna w Warszawie. Codziennie dostarcza milionom słuchaczy rzetelne informacje, starannie dobraną muzykę oraz rozrywkę na najwyższym poziomie.

Trojmiasto.pl – pierwsze źródło informacji dla mieszkańców Trójmiasta, lider na lokalnym rynku mediów oraz wśród portali regionalnych z liczbą 180 tysięcy unikalnych użytkowników dziennie. Portal prezentuje wiadomości z życia Gdańska, Sopotu i Gdyni.

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

„Warsaw Business Journal” to anglojęzyczny magazyn niezbędny liderom biznesu, którzy chcą trzymać rękę na pulsie i znać najważniejsze trendy, sektory i osobowości polskiej gospodarki. Obecny na rynku od 1994 roku.

GŁÓWNI PARTNERZY MERYTORYCZNI

POLITYKA INSIGHT. Platforma wiedzy dla liderów biznesu, decydentów politycznych i dyplomatów, działa od ponad czterech lat i ma trzy linie biznesowe: wydaje codzienne serwisy analityczne (PI Premium oraz PI Finance) dostępne w abonamencie, przygotowuje raporty na zlecenie firm, administracji publicznej i organizacji międzynarodowych oraz organizuje debaty tematyczne i konferencje.

Ośrodek **THINKTANK** to platforma wymiany wiedzy, doświadczeń i inspiracji dla liderów i menedżerów. Działa w formule sieci. Do społeczności THINKTANK należy kilka tysięcy osób. Ośrodek koncentruje się na zagadnieniach zarządzania i przywództwa oraz przedsiębiorczości i jej otoczenia w Polsce i na świecie. Organizuje dyskusje i debaty, wydaje publikacje, prowadzi własną bazę wiedzy oraz projekty analityczno-badawcze.

PARTNERZY MERYTORYCZNI

Centrum Stosunków Międzynarodowych to najstarszy polski pozarządowy think tank zajmujący się polityką zagraniczną i europejską. Prowadzi działalność badawczą, edukacyjną i informacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w projektach międzynarodowych. Jego misją jest zwiększanie wiedzy o Europie i świecie wśród polskich liderów opinii. Specjalizuje się w kwestiach Unii Europejskiej, relacji transatlantyckich, stosunków Europa-Azja oraz międzynarodowych migracji.

Global Compact Poland to polska sieć sygnatariuszy United Nations Global Compact. Jej zadaniem jest promowanie i wdrażanie globalnych inicjatyw UNGC na polskim gruncie oraz odpowiedź na unikalne wyzwania, które na drodze do zrównoważonego rozwoju napotyka sektor prywatny.

„**LIBERTÉ!**” to czasopismo i think tank, którego misją jest pełnienie funkcji rzecznika społeczeństwa otwartego i liberalnych poglądów gospodarczych w Polsce oraz organizowanie ruchu społecznego wokół tych idei. Wydawcą periodyku jest Fundacja Industrial z Łodzi.

Res Publica wspiera rozwój kultury i debaty publicznej poprzez wydawanie: legendarnego pisma Res Publica Nowa, pierwszego w Polsce interdyscyplinarnego Magazynu Miasta i anglojęzycznego Visegrad Insight oraz prowadzenie DNA Miasta i networku New Europe 100, publikacje książek dot. idei politycznych i miejskich. Więcej na www.publica.pl

ORGANIZATORZY I PARTNERZY

PARTNERZY LOGISTYCZNI / TECHNOLOGICZNI

BMW Group z markami BMW, MINI oraz Rolls-Royce jest światowym liderem producentów samochodów i motocykli segmentu premium. Oferuje również usługi finansowe i z zakresu mobilności. Źródłem sukcesu BMW Group jest długofalowe planowanie oraz działanie w sposób odpowiedzialny – zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju w aspekcie społecznym i ochrony środowiska.

Dell EMC, część Dell Technologies, umożliwia modernizację, automatyzację i transformację centrów danych przy użyciu najlepszej na rynku infrastruktury konwergentnej, serwerów oraz technologii przechowywania i ochrony danych. Dell EMC dostarcza swoje kompleksowe i innowacyjne rozwiązania klientom ze 180 krajów – w tym 98 proc. firm z listy Fortune 500.

Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy jest częścią europejskiego systemu transportowego, trzeci co do wielkości Port Lotniczy w Polsce, 85 połączeń lotniczych, ponad 4 miliony pasażerów odprawionych w 2016 r. Port Lotniczy Gdańsk zapewnia wysoki standard usług zarówno dla linii lotniczych, jak i dla pasażerów, jest doskonale skomunikowany z regionem.

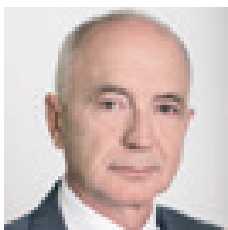

PRODUCENT WYKONAWCZY

Agencja **IDFX** od 1997 r. realizuje wydarzenia wizerunkowe i kulturalne. Ma na koncie ponad 800 projektów. Tworzy z pasją wydarzenia kameralne i te na dużą skalę. Do wszystkich podchodzi w sposób nieszablony.

BIURO EFNI

LECH PILAWSKI

DYREKTOR GENERALNY

lpilawski@konfederacjalewiatan.pl

ALEKSANDER SZAŁAŃSKI

PROJECT MANAGER

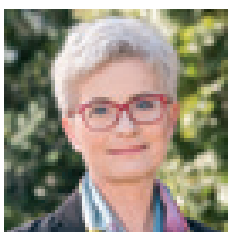
aszalanski@konfederacjalewiatan.pl

KUBA GIEDROJC

HEAD OF COMMUNICATION

kgiedrojc@konfederacjalewiatan.pl

AGNIESZKA CZERWIŃSKA

CUSTOMER CARE MANAGER

aczzerwinska@konfederacjalewiatan.pl

LUCYNA PRUSKA

VIP & SPEAKER RELATIONS MANAGER

lpruska@konfederacjalewiatan.pl

MIRA PORĘBA

MARKETING AND PARTNER
RELATIONS MANAGER

mporeba@konfederacjalewiatan.pl

MILENA MALINOWSKA

MEDIA RELATIONS MANAGER

mmalinowska@konfederacjalewiatan.pl

DAMIAN WINTER

ASYSTENT PROJEKTU

dwinter@konfederacjalewiatan.pl

NATALIA MAZUREK

ASYSTENTKA PROJEKTU

nmazurek@konfederacjalewiatan.pl

ORGANIZATORZY I PARTNERZY EFNI 2017

ORGANIZATOR

WSPÓŁORGANIZATORZY

PARTNER HONOROWY

PARTNERZY INSTYTUCJONALNI

PARTNERZY STRATEGICZNI

PARTNERZY GŁÓWNI

PARTNERZY WSPIERAJĄCY

STRATEGICZNI PARTNERZY MEDIALNI

GŁÓWNI PARTNERZY MEDIALNI

WSPIERAJĄCY PARTNERZY MEDIALNI

GŁÓWNI PARTNERZY MERYTORYCZNI

PARTNERZY MERYTORYCZNI

PARTNERZY LOGISTYCZNI/ TECHNOLOGICZNI

PRODUCENT WYKONAWCZY

EUROPEJSKIE FORUM NOWYCH IDEI

Konfederacja Lewiatan, ul. Zbyszka Cybulskiego 3, 00-727 Warszawa, efni@konfederacjalewiatan.pl, www.efni.pl

